CẨM NANG DÀNH CHO CỘNG ĐỒNG **BLOGGER** VÀ **NGƯỜI BẤT ĐỒNG CHÍNH KIẾN TRÊN MẠNG**

TẬP HỢP THANH NIÊN DÂN CHỦ *chuyển ngữ*

PHÓNG VIÊN KHÔNG BIÊN GIỚI

REPORTERS SANS FRONTIÈRES

SEPTEMBRE 2005

www.rsf.org

LỜI GIỚI THIỆU

Xuất bản vào tháng 9 năm 2005 và tái phát hành tháng 3 năm 2008, cuốn "Cẩm nang dành cho blogger và người bất đồng chính kiến trên mạng" do tổ chức Phóng Viên Không Biên Giới (Reporters Sans Frontières, Reporters Without Borders) soạn thảo, đã gây không ít sự chú ý của những người quan tâm đến *blog* (hay còn gọi là nhật ký trên mạng).

Ngoài việc giới thiệu những kỹ thuật hỗ trợ các nhà bất đồng chính kiến trên mạng tại các nước không có nền dân chủ thật sự như: vượt tường lửa, xóa dấu vết truy cập trên mạng, v.v. cuốn cẩm nang còn đưa ra những lời khuyên cần thiết cho các blogger - sứ giả của quyền tự do ngôn luận - như: cách lập và cập nhật blog, cách viết blog ẩn danh, chuẩn mực, và bổn phận của người truyền tải thông tin.

Là một tài liệu tham khảo hữu ích cho tất cả những người sử dụng Internet hoặc quan tâm đến vấn đề sử dụng blog, cuốn cẩm nang cần được phổ biến rộng rãi ở Việt Nam. Bởi ở đây, không những tự do ngôn luận, báo chí vẫn còn xa vời đối với người dân, mà hơn nữa, một vài năm trở lại đây, hiện tượng giới trẻ Việt Nam tìm đọc, trích dẫn những thông tin trên các blog nổi tiếng rồi cùng thảo luận đang lan rộng.

Được sự chấp thuận của cô Clothilde Le Coz, người đứng đầu Văn phòng Cổ vũ Tự do Internet, thuộc tổ chức Phóng Viên Không Biên Giới, Tập Hợp Thanh Niên Dân Chủ* (www.thtndc.org) đã chuyển ngữ toàn bộ cuốn cẩm nang này sang tiếng Việt với mong muốn cung cấp cho người sử dụng Internet tại Việt Nam các kiến thức cơ bản cũng như các kỹ thuật tối thiểu khi bước chân vào cộng đồng blogger, nơi có nhiều điều thú vị đang chờ đón bạn nếu biết sử dụng tốt nó.

Hậu Phú, Trưởng ban Dịch thuật
Tập Hợp Thanh Niên Dân Chủ

* Tập Hợp Thanh Niên Dân Chủ (THTNDC) là một tổ chức chính trị của thanh niên Việt Nam, được thành lập ngày 8 tháng 5, 2006, theo điều 3 và 69 trong bản Hiến Pháp hiện hành của nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam. THTNDC, thông qua các hoạt động ôn hòa, bất bạo động, hướng đến thúc đẩy đảng và nhà nước làm đúng mục tiêu xã hội **công bằng**, **dân chủ**, **văn minh**. Mọi chi tiết liên quan đến THTNDC được tìm thấy tại trang web **www.thtndc.org**. Để trao đổi với Ban Đại Diện, mời bạn liên lạc tại hòm thư **thtndc@gmail.com**.

MỤC LỤC

của tôi

BLOGGER, SỨ GIẢ CỦA QUYỀN TỰ DO NGÔN LUẬN

Julien Pain

Hậu Phú chuyển ngữ

Blog khiến cho con người ta bị kích động. Hoặc là nó khiến cho người ta bị xáo trộn, rồi lo lắng. Một số người không tin vào blog. Một số khác xem blog như là đoàn quân tiên phong trong cuộc cách mạng thông tin mới. Một điều chắc chắn: blog đang làm rung chuyển nền tảng của truyền thông ở các nước khác nhau như Mỹ, Trung Quốc và Iran.

Còn quá sớm để thật sự biết suy nghĩ như thế nào về blog. Chúng ta đã đọc báo, xem TV và nghe radio mấy thập niên nay và chúng ta đã học cách phân biệt thế nào là tin tức, thế nào là xã luận, phân biệt một tờ báo "sở thích của con người" với một tờ báo nghiêm túc, và chương trình giải trí với phóng sự.

Chúng ta không có những cây ăng-ten tương tự để biết phân biệt blog. Những trang "nhật ký" mạng này còn đa dạng hơn truyền thông chính thống và thật là khó khăn để biết trang nào là tin tức thời sự, trang nào là diễn đàn cá nhân, trang nào có cuộc điều tra nghiêm túc hay chỉ đăng bằng chứng không có giá trị. Thật là khó khăn để tách gạo ra khỏi trấu.

Một số blogger sẽ dần dần tự hình thành tiêu chuẩn đạo đức, trở nên đáng tin cậy hơn và đạt được niềm tin của quần chúng. Nhưng mạng lưới Internet vẫn còn nhiều thông tin không thể tin được và còn nhiều người lăng mạ, sỉ nhục nhau. Blog giúp mọi người, bất kể trình độ học vấn hay kỹ năng cao thế nào, có cơ hội tự đăng tải. Điều đó có nghĩa là số lượng blog nhàm chán hoặc ghê tởm sẽ xuất hiện nhanh tương tự như số blog chất lượng cao và thú vị.

Tuy nhiên, viết blog là một công cụ hữu hiệu nhằm thực hiện quyền tự do bày tỏ và nó đã khiến cho hàng triệu người bình thường hăng hái tham gia. Những người mà trước đây chỉ là "khách hàng" của thông tin nay đã trở thành những người tham gia nhiệt tình trong một phong trào làm báo mới – cái mà người tiên phong làm blog ở Mỹ, anh Dan Gillmor, gọi là "nghề làm báo bình dân … do dân, vì dân" (xem chương nói về "Blogger cần có đạo đức gì?").

Người viết blog thường là những nhà báo thật sự duy nhất ở những quốc gia mà truyền thông chính thống bị kiểm duyệt hoặc chịu áp lực. Chỉ có họ mới cung cấp thông tin độc lập trong khi phải đối diện với nguy cơ làm chính quyền không hài lòng, và nhiều khi bị bỏ tù. Có nhiều blogger bị săn đuổi và tống giam. Một trong những người góp sức cho cẩm nang này, anh Arash Sigarchi, bị tuyên án 14 năm tù vì tội đăng tải nhiều tin trên mạng chỉ trích chính quyền Iran. Câu chuyện của anh ấy minh họa cách nhìn của nhiều blogger khi họ xem công việc của mình là nghĩa vụ và là điều cần thiết, chứ không chỉ là một sở thích. Họ cảm thấy mình là mắt và tai của hàng ngàn người dùng Internet khác.

Blogger cần phải giấu tên khi họ đưa ra thông tin gây nguy hại đến sự an toàn của chính mình. An ninh mạng đang theo dõi và đã trở thành chuyên gia tìm kiếm những người "gây rối". Quyển cẩm nang này đưa ra lời khuyên giúp người đăng tải thông tin mà không để lộ danh tánh ("Làm thế nào để viết blog giấu tên", viết bởi Ethan Zuckerman). Tốt nhất là nên có kỹ năng cần thiết để ẩn danh trên mạng, nhưng nếu làm theo vài quy tắc đơn giản cũng có thể đạt được kết quả. Lời khuyên này dĩ nhiên không phải dành cho những ai (khủng bố, làm ăn bất lương hoặc ấu dâm) dùng Internet để phạm tội. Cẩm nang này chỉ đơn thuần giúp đỡ blogger gặp phải sự chống đối vì những gì họ viết để thực hiện quyền tự do ngôn luận của mình.

Tuy nhiên, vấn đề chính đối với một blogger, ngay cả khi đối diện với một chính quyền đàn áp, không phải là sự an toàn. Vấn đề là làm sao để cho blog được biết đến, tìm được độc giả. Viết một trang blog mà không có ai đọc sẽ không làm quyền lực lo sợ, nhưng làm vậy thì được gì? Cẩm nang này đưa ra các kỹ thuật giúp blog được tìm thấy bởi các bộ máy tìm kiếm[1] (bài viết của

[1] **Máy truy tìm** hay **máy tìm kiếm** (tiếng Anh: *search engine*), hay còn được gọi với nghĩa rộng hơn là **công cụ tìm kiếm** (*search tool*), nguyên thuỷ là một phần mềm nhằm tìm ra các trang trên mạng Internet có nội dung theo yêu cầu người dùng dựa vào các thông tin mà chúng có.

Olivier Andrieu), và chỉ cách “làm báo” giúp blog được nổi bật (“Cái gì giúp đánh bóng trang blog” của Mark Glaser).

Một số blogger gặp phải vấn đề sàng lọc thông tin. Hầu hết các chế độ độc tài bây giờ đều có biện pháp kỹ thuật để kiểm duyệt Internet. Tại Cuba và Việt Nam, bạn sẽ không thể vào các trang web chỉ trích chính quyền hoặc tố cáo tham nhũng hoặc nói về vấn đề nhân quyền. Nội dung được cho là “bất hợp pháp” và “phá hoại” tự động bị ngăn chặn bởi bộ lọc. Nhưng các blogger cần được tự do vào tất cả các trang mạng và thế giới blog nếu không thì nội dung blog của họ sẽ trở nên không thích hợp nữa.

Phần hai của cẩm nang nói về các cách tránh bị sàng lọc (“Tìm cách đánh lừa” của Nart Villeneuve). Với một chút khôn ngoan, nhẫn nại và đặc biệt là bằng cách chọn đúng đồ nghề, blogger nào cũng có thể vượt qua kiểm duyệt.

Cẩm nang có các thông tin kỹ thuật và chỉ dẫn để tạo ra một trang blog tốt. Tuy vậy, cũng khó bảo đảm thành công của blog. Để được nổi bật trong đám đông, bạn phải sáng tạo và đăng tải tin tức và bàn luận những gì truyền thông chính thống không nói tới. Ở một số quốc gia, nỗi lo chính của blogger là làm sao tránh ngồi tù. Ở một số quốc gia khác, blogger cố gắng xây dựng sự tín nhiệm để trở thành nguồn tin đáng tin cậy. Không phải blogger nào cũng đối diện các vấn đề giống nhau, nhưng tất cả blogger, bằng cách này hay cách khác, đang tiên phong trong cuộc chiến dành quyền tự do ngôn luận.

Julien Pain là người phụ trách Tự do Internet tại tổ chức Phóng Viên Không Biên Giới

BLOG LÀ GÌ?

Pointblog.com

Phạm Hoa chuyển ngữ

Blog (hay còn được gọi "weblog") là một trang web cá nhân:

▸ chứa đựng đa số các tin tức (những bài "post").

▸ thường xuyên được cập nhật.

▸ có hình thức là một quyển nhật ký điện tử (bài viết mới nhất được đăng lên đầu trang của blog), những bài viết này có thể được phân chia vào từng trang mục (*categories*) khác nhau.

▸ có thể được xây dựng lên bằng các tiện ích đặc biệt có sẵn.

▸ thường được tạo ra bởi một người, có lúc ẩn danh.

Các bài viết (posts) trên blog:

▸ đa số là những bài viết (bao gồm cả các đường dẫn liên kết tới các trang ngoài), ngoài ra trong bài viết cũng được kèm theo hình ảnh và đôi khi là những âm thanh hay đoạn phim.

▸ có thể được người khác bình luận, phê bình, hoặc chỉ trích (gọi là *comment*).

▸ được lưu trữ lại trên trang blog đó và có thể luôn được tìm thấy mà không có giới hạn thời gian.

Vì vậy trang blog rất giống như một trang "web cá nhân", nhưng blog:

▶ dễ sửa đổi và dễ duy trì hơn, nên sinh động hơn và được cập nhật thường xuyên hơn.

▶ khyến khích bạn có một phong cách riêng, cởi mở hơn và quan điểm thẳng thắn hơn.

▶ giúp bạn tranh luận với khách viếng thăm và các blogger khác.

▶ đặt ra cùng một tiêu chuẩn khung toàn cầu cho mọi blogs, bao gồm các cách thức tương tự nhau (trang blog nào cũng đều được chia ra thành hai hay ba cột (*column*), nhận và đăng lại *comments* trên blog và dùng dòng tin RSS (*Really Simple Syndication)*.

NGÔN NGỮ CỦA BLOG

Pointblog.com

Phạm Hoa chuyển ngữ

BLOG

Viết tắt của weblog. Là một trang web có chứa đựng những bài viết, liên kết ngoài (*links*) hay hình ảnh được cập nhật thường xuyên, thường là của một người, dựa trên quan điểm cá nhân.

(TO) BLOG

Sử dụng blog hay là đăng bài lên blog.

BLOGGER

Người dùng blog

BLOGOSPHERE

Tất cả các blogs nói chung, hoặc cộng đồng blog.

BLOGROLL

Danh sách các liên kết ngoài (*links)* trên blog, thường là links đến các trang blog khác và thường ở dạng một cột trên trang nhà. Thường dẫn tới một "cộng đồng con" của các blogger bạn bè.

BLOGWARE

Phần mềm dùng để chạy blog.

COMMENT SPAM

Giống như thư rác trong e-mail. Những rô-bô "spambots'' nhắn tin giả để quảng cáo dưới dạng *comment* gửi lên blog. Trong trường hợp nghiêm trọng nó đòi hỏi người dùng và hệ thống blog phải ngăn chặn hoặc cấm những địa chỉ mạng đó trong phần *comment*.

CONTENT SYNDICATION

Tác giả của một trang web hoặc người điều hành cho phép tất cả hoặc một phần nội dung của trang web đó được đăng lại ở các trang web khác.

MOBLOG

Cách viết tắt của "*mobile blog*". Bạn có thể chỉnh sửa blog từ xa, chẳng hạn từ điện thoại di động của mình hoặc từ thiết bị hỗ trợ kỹ thuật số (*digital assistant*).

PERMALINK

Viết tắt của "*permanent link*". Địa chỉ mạng của mỗi bài viết trên blog. Một cách hay để đánh dấu địa chỉ của bài viết một cách vĩnh viễn, ngay cả sau khi chúng được lưu trữ.

PHOTOBLOG

Blog gần như dành riêng cho album ảnh, được cập nhật thường xuyên và theo thứ tự thời gian.

PODCASTING

Viết tắt của "*iPod*" và "*broad-casting*". Đăng tải âm thanh và phim ảnh lên blog và dòng tin RSS, dành cho máy kỹ thuật số.

POST

Một bài viết trên blog. Có thể là một mẩu tin nhắn hay thông tin, hay chỉ là một tấm ảnh hoặc đường link. Thường một bài ngắn, bao gồm đường link, trên đó khách viếng thăm có thể để lại lời bình.

RSS (REALLY SIMPLE SYNDICATION)

Đây là một cách để xử lý các bài viết mới nhất đăng trên một trang web, đặc biệt thích hợp cho blog vì nó thông báo người dùng khi blog họ thích nhất được cập nhật. Nó cũng có thể "truyền tin" bằng cách cho phép trang web khác (một cách đơn giản và tự động) lập lại tất cả hay chỉ một phần nội dung của trang. Lan rộng nhanh, đặc biệt là từ các trang tin tức.

RSS AGGREGATOR

Phần mềm hoặc dịch vụ trên mạng tạo điều kiện cho người dùng blog có thể dùng để đọc dòng tin (*RSS feed*), đặc biệt là những bài viết mới nhất trên blog được người dùng này ưa thích. *RSS aggregator* còn được gọi là *reader* hay *feedreader.*

RSS FEED

Dòng tin truyền đi bằng công nghệ RSS chứa nội dung của bài viết mới nhất. Nó được đọc bằng *RSS aggregator/reader* và đưa nội dung lên một lần khi blog được cập nhật.

TRACKBACK

Hình thức mà các trang web giữ liên lạc với nhau một cách tự động thông qua việc báo động cho nhau khi có một bài viết đăng trên một blog nói đến một bài khác được đăng trước đó.

WEB DIARY

Nhật ký mạng, đồng nghĩa với blog.

WIKI

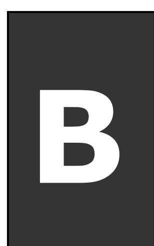
Từ tiếng Hawaii *wikiwiki*, có nghĩa "nhanh". Là một trang web có thể được cập nhật một cách dễ dàng và nhanh chóng bởi bất cứ người khách nào. Từ này cũng có nghĩa các công cụ được dùng để tạo ra một *wiki* khác (máy *wiki*). Blog và wiki tuy có vài điểm tương đồng, nhưng rất khác nhau.

CÁCH CHỌN LỰA CÔNG CỤ HIỆU QUẢ NHẤT

Cyrill Fiévet và Marc-Olivier Peyer, pointblog.com

Hoàng Thảo & Quốc Minh chuyển ngữ

log phải cám ơn sự phát triển của các công cụ xuất bản năng động đã đơn giản hóa việc cập nhật web.

Công cụ sử dụng cho blog cần có một giao diện dễ hiểu (dễ dàng truy nhập thông qua các trình duyệt web như Internet Explorer, Firefox) và quản lý nội dung linh động, ví dụ như chức năng lưu trữ và tìm kiếm.

Một blog có 2 địa chỉ Internet không thay đổi sau khi đã được tạo ra:

- Địa chỉ truy cập công cộng
- Địa chỉ quản lý cá nhân được bảo mật bằng mật mã của chủ blog.

Bạn có thể tạo một blog bằng cách hoặc gia nhập một cộng đồng blog (ví dụ Yahoo 360°, Google Blog) hoặc sử dụng một công cụ blog trên máy chủ của bạn.

Cộng đồng blog

(Xem chương "Cách lập và cập nhật blog")

Cài đặt blog thông qua một cộng đồng blog đã có sẵn thường chỉ mất vài phút. Bạn chọn cho mình tên truy cập và mật mã, sau đó chỉ cần vài click chuột là bạn đã tạo cho mình một blog sẵn sàng đi vào hoạt động. Một số cộng đồng blog thì tính phí, một số khác thì không.

Nếu bạn thiết lập blog chỉ để "view only" (chỉ để xem), cách này là tốt nhất.

Cách làm này không tốn nhiều (khoảng vài đồng Euro một tháng), đơn giản và nhanh, và bạn được hưởng lợi do bloggers sử dụng cộng đồng blog này tạo ra hoặc từ những blogger được nhiều người biết đến.

Cách làm này có vài điểm yếu là bị giới hạn về bố cục và không có các tính năng phức tạp, các quảng cáo đi kèm xuất hiện trên blog của bạn, hoặc rủi ro khi cộng động blog đó bị đóng lại.

Sử dụng công cụ blog

Các công cụ này là những chương trình được cài đặt trên một máy chủ (server), sử dụng tập lệnh (script) để chạy blog tự động và một cơ sỡ dữ liệu để lưu lại các bài post lên. Khi blog được cài đặt xong, nó sẽ vận hành thông qua các trình duyệt thông dụng. Bạn không cần các kỹ năng đặc biệt như biết sử dụng HTML, nhưng việc cài đặt và định dạng nó đôi lúc phải tinh tế một chút (thiết lập các yếu tố cho việc truy cập, tạo cơ sở dữ liệu và sắp xếp tải FTP).

Giải pháp này thích hợp cho những người đã rành với blog. Thuận lợi của nó là blog bạn tạo ra hoàn toàn thuộc quyền sở hữu của bạn và bạn có quyền thay đổi, định dạng cho phù hợp với sở thích của bạn. Nhưng cách này đòi hỏi phải thạo kỹ thuật, blog cũng dễ bị "bêu ra" (qua spam comments) và bạn phải tự lưu trữ nội dung blog.

Làm thế nào để lựa chọn cộng đồng blog?

Việc chuyển từ một cộng đồng blog này sang một cộng đồng blog khác không phải lúc nào cũng dễ dàng. Do đó, chọn cộng đồng blog nào phù hợp cho bạn là việc quan trọng cần phải làm đầu tiên.

Trước khi chọn, chúng ta cần xem xét những yếu tố sau:

Tham khảo các blog khác trên cộng đồng:

Một vài cộng đồng thường nhóm các típ người dùng dựa trên tuổi tác hoặc sở thích. Bạn nên tham khảo các blog trên cộng đồng để xem nhóm đó có hợp với bạn hay không.

Diện mạo của blog:

Thường bạn không có nhiều chọn lựa, tuy nhiên các cộng đồng cung cấp cho bạn nhiều phong nền với màu sắc khác nhau, phông chữ và cách trình bày để bạn chọn. Bạn có thể lấy ý tưởng bằng cách tham khảo nhiều trang blog khác trong cộng đồng. Đa số các cộng đồng miễn phí thường đòi hỏi blog

phải mang theo các quảng cáo trên tất cả các trang của blog. Bạn cũng nên kiểm tra lại mục chọn địa chỉ cho blog, nó có thể là: http://myblog.thecommunity.com, http://www.thecommunity.com/myblog hoặc http://www.thecommunity.com/mynumber.

Các tính năng cho phép:

Bạn nên kiểm tra phần này để biết xem bạn có được phép thiết kế lại, hay cho phép người khác được đóng góp, đưa hình hoặc âm thanh lên, đưa lên blog bằng điện thoại di động, hoặc giới hạn quyền truy cập vào trang blog (toàn phần hoặc bán phần) cho những người dùng có đăng ký hay không Ngoài ra, bạn cần tìm hiểu xem các tài liệu được đưa lên có thể chuyển sang các cộng đồng khác dễ dàng và có thể đưa quảng cáo của bạn vào để kiếm lợi nhuận hay không.

Chi phí ngầm:

Một vài cộng đồng là miễn phí nhưng bạn cần trả tiền sau một giới hạn nhất định, ví dụ như dung lượng dữ liệu hoặc băng truyền sử dụng. Bạn nên kiểm tra các chi phí này trước khi sử dụng.

Cộng đồng quốc tế:

Blogger – http://www.blogger.com: cộng đồng miễn phí. Ra đời năm 1999, được mua lại bởi Google năm 2003 và là cộng đồng lớn nhất hiện nay với 8 triệu blogs. Dễ dàng sử dụng nhưng các tính năng thường giới hạn.

LiveJournal – http://www.livejournal.com: miễn phí hoặc lấy phí (khoảng 2$/tháng). Là một trong những cộng đồng lâu đời nhất với 6 triệu blogs, đa số là những người trẻ.

MSN Spaces – http://www.msnspaces.com: miễn phí. Cộng đồng được tạo ra bởi Microsoft vào năm 2004. Rất nhiều chức năng, đôi khi trên cả blog (chia sẻ hình ảnh, kết nối Messenger). Phải trên 13 tuổi mới được đăng ký mở blog.

Cộng đồng tiếng Pháp:

20six – http://www.20six.fr: miễn phí hoặc lấy phí (3-7€/tháng). Rất nhiều chức năng, một vài chức năng rất tinh vi và có sẵn trong phiên bản cơ bản.

Over-Blog – http://www.over-blog.com: miễn phí. Thiết kế tốt và dễ sử dụng.

Skyblog – http://www.skyblog.com: miễn phí (có quảng cáo). Cộng động lớn nhất tại Pháp, rất phổ biến với giới trẻ tuy nhiên một vài chức năng đôi khi hay hạn chế.

TypePad – http://www.typepad.com/sitefr: lấy phí (5-15€/tháng, tùy theo số lượng chức năng). Rất chuyên nghiệp với các chức năng rất tốt. Phiên bản miễn phí có thể cài đặt qua các dịch vụ trung gian như Noos (http://www.noosblog.fr) hoặc Neuf Telecom (http://www.neufblog.com).

ViaBloga – http://viabloga.com: miễn phí cho các tổ chức phi lợi nhuận hoặc 5€/tháng. Rất năng động và độc đáo với một vài chức năng hiếm.

Các công cụ chủ yếu cho blog

DotClear – http://www.dotclear.net

MovableType – http://www.movabletype.org

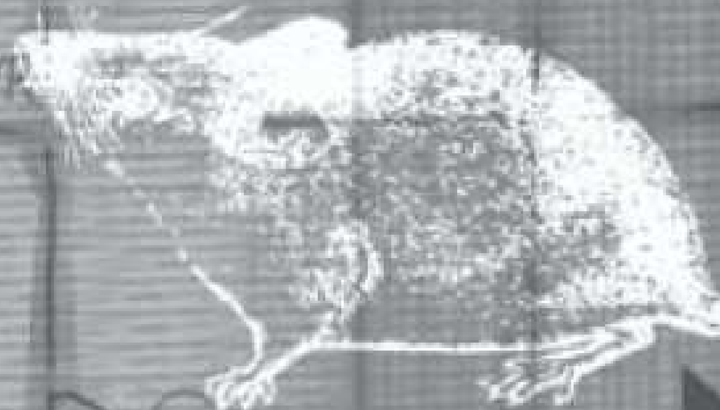
Wordpress – http://www.wordpress.org

Mục đích của Pointblog.com là nhấn mạnh ý nghĩa và mở rộng tầm quan trọng của cuộc cách mạng Internet. Trang web này dành cho người dùng mới bắt đầu, người dùng kinh nghiệm hoặc khách viếng thăm trong mục đích tìm hiểu blog và các mục khác nhau. Pointblog.com được phát triển bởi công ty Pointblog SARL, đồng sáng lập và quản lý bởi Christophe Ginisty and Cyril Fiévet.

My blog

JANVIER

FEVR

MARS

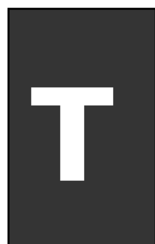
AVRIL

MAI

CÁCH LẬP VÀ CẬP NHẬT BLOG

Hệ thống blog tại Civiblog (www.civiblog.org)

Hậu Phú chuyển ngữ

rang blog dễ bảo quản và cập nhật hơn một trang mạng bình thường. Các máy chủ (servers) cung cấp blog có cách đăng tải blog hơi khác nhau, nhưng nguyên tắc đều giống nhau. Bài viết này có mục đích giúp người dùng hệ thống Civiblog, một hệ thống được dùng bởi thành viên trong xã hội dân sự khắp nơi, nhưng lời chỉ dẫn áp dụng trên tất cả các trang blog khác. Civiblog dùng hệ thống Blogware do công ty Tucows cung cấp miễn phí.

Trước tiên, chúng ta xem qua một số chi tiết khiến viết blog trở nên thông dụng.

Một chìa khóa kỹ thuật quan trọng để vào "thế giới blog" ("blogosphere") là nhận tin bằng RSS (Really Simple Syndication). Dòng tin RSS là một dữ liệu ở dạng XML (eXtensible Markup Language) được tạo ra bởi trang blog và một trang web hay blog khác có thể liên kết. Khi bạn "phát ra" thông tin RSS, các chủ đề của blog được nhận bằng chương trình nhận tin RSS khác (trong chương trình mail như Outlook hoặc Thunderbird) hoặc trực tiếp trên trang web hoặc blog cá nhân. Khi blog của bạn được cập nhật, dòng tin RSS cũng được cập nhật, và vì vậy mà thông tin được truyền tải đi nơi khác rất nhanh và tự động. Người viết blog (blogger) phải nắm chắc kỹ thuật này để truyền tin một cách hiệu quả.

Chìa khóa quan trọng khác để viết blog được gọi là "trackbacks", cho thấy nguồn thông tin trên blog và được dùng bởi đa số hệ thống blog.

Khi một bài viết được đăng dựa trên hay trích dẫn từ một blog khác, trackback được thêm vào để tự động thông báo và giúp trang blog liệt kê các trang khác đã đăng lại hoặc đã để lại lời bình luận (comment). Thoạt nghe thì nó có vẻ phức tạp nhưng thật ra nó rất đơn giản và mang lại sự thỏa mãn vì mình biết có người đã nói về bài viết của mình. Đây cũng là một cách hữu

hiệu để nhiều người biết đến bài viết của mình và tạo ra tranh luận giữa các blog.

Vì vậy bạn nên bỏ thời gian làm quen với kỹ thuật này khi bạn tự tạo trang blog riêng của mình.

Trang nhà của Civiblog

Dòng tin RSS nằm bên phải và được cập nhật tự động khi nào trang web cộng đồng khác đăng một bài mới.

Trang nhà của Civiblog

Đăng ký thành viên mới

Trước khi tạo trang blog thì bạn cần đăng ký thành viên. Đa số các hệ thống blog, bước này rất dễ dàng. Civiblog yêu cầu chỉ vài chi tiết cơ bản, nhưng Civiblog kiểm tra xem các trang blog có thật sự của các nhóm xã hội dân sự chứ không phải là blog cá nhân dành cho gia đình và bạn bè. Sau khoảng 24 giờ từ lúc đăng ký thì blog sẽ xuất hiện trên mạng. Mật mã vào blog được gửi qua email đến blogger.

Đăng ký thành viên mới

Trang đăng nhập quản trị

Trang blog có "mặt trước" (*front end*, trang mà khách đến sẽ thấy) và "mặt sau", nơi mà nó được cập nhật, theo dõi và điều khiển và được đăng nhập với bí danh và mật mã bạn nhận khi bạn đăng ký.

Trang đăng nhập quản trị

Bảng điều chỉnh

Đa số blog có trang điều chỉnh ("*dashboad*"), nơi mà bạn có thể thấy mọi thứ đang xảy ra trên blog, bao gồm bài viết (*post*) mới nhất, *comments* và *trackbacks*. Bạn có thể vào tất cả các phương tiện của blog từ nơi này và thay đổi bề mặt của chúng, tăng dải thông (*bandwidth*), chỉnh sửa *post* cũ, và quản lý thành viên và sự cho phép (*permissions*), bao gồm quyền được để lại *comments*.

Bảng điều chỉnh

Làm thế nào để *post*

Một trong những khác biệt lớn giữa blog và trang web bình thường là cập nhật blog dễ hơn rất nhiều. Đa số hệ thống blog cho phép bạn gõ bài viết bằng chữ đơn giản mà không cần làm gì nhiều về cách bố trí. Với hệ thống blog mới hơn như Civiblog, bạn có thể thay đổi *font*, kích thước chữ và màu sắc và đưa đường dẫn (*links*) và hình ảnh.

Bạn *post* bài mới bằng cách:

1. Đăng nhập
2. Bấm vào "post"
3. Đặt tựa đề và gõ nội dung
4. Chọn mẫu chữ bằng giao diện
5. Đặt loại cho *post* (để phân loại với các *post* giống nhau) hoặc tạo ra loại mới
6. Bấm vào "*save*" ở dưới trang.

Chỉ có vậy thôi. Với một chút kinh nghiệm, bạn có thể bắt đầu dùng các phương tiện khác như *trackbacks*, *pings* và *keywords*.

Làm thể nào để post

Trackbacks

Thêm *trackback* vào *post* rất dễ dàng. Bạn chỉ cần thêm đường dẫn (URL) của trang bạn tham khảo vào hộp bên phải có tựa "*trackback URLs to notify*" và *trackback* sẽ được tự động gửi đi đến trang đó khi bạn lưu lại *post*.

Trackbacks

Truyền tin qua RSS

Truyền tin qua RSS của một trang khác hay blog khác cũng rất dễ:

1. Đăng nhập vào "mặt sau" của blog
2. Bấm vào "favourites"
3. Bấm vào "RSS Headline Components"
4. Theo hướng dẫn và thêm vào đường dẫn (kết thúc bằng .xml, .rdf hoặc đôi khi là .py hay .php) của dòng tin RSS bạn muốn truyền
5. Cho dòng tin cái tên và bấm vào "add feed"
6. Bây giờ dòng tin đã được tạo ra, thêm nó vào bố trí của blog
7. Bấm vào "look and feel"
8. Bấm vào "layout"
9. Bấm vào "RSS: your feed" ("your feed" là tên bạn đặt ở bước số 5) và kéo nó vào cột mà bạn muốn nó hiện ra
10. Bấm vào "save" ở dưới trang và xong.

Truyền tin qua RSS

Một vài trang giải thích những phức tạp trong khi viết blog:

Trang chính của Civiblog

▶ http://central.civiblog.org/blog/BloggingResources

Làm thế nào để lập blog

▶ http://blogging.typepad.com/how_to_blog

Thế giới blog

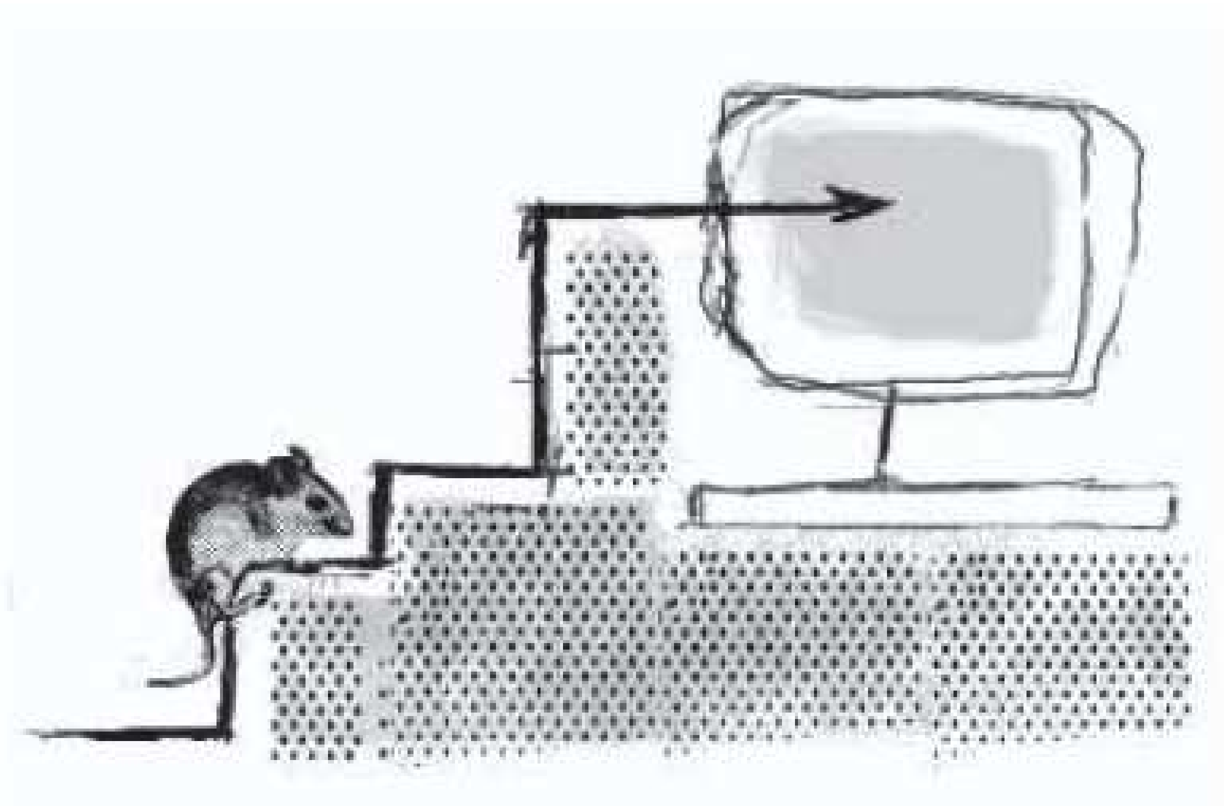
▶ http://blog.lib.umn.edu/blogosphere

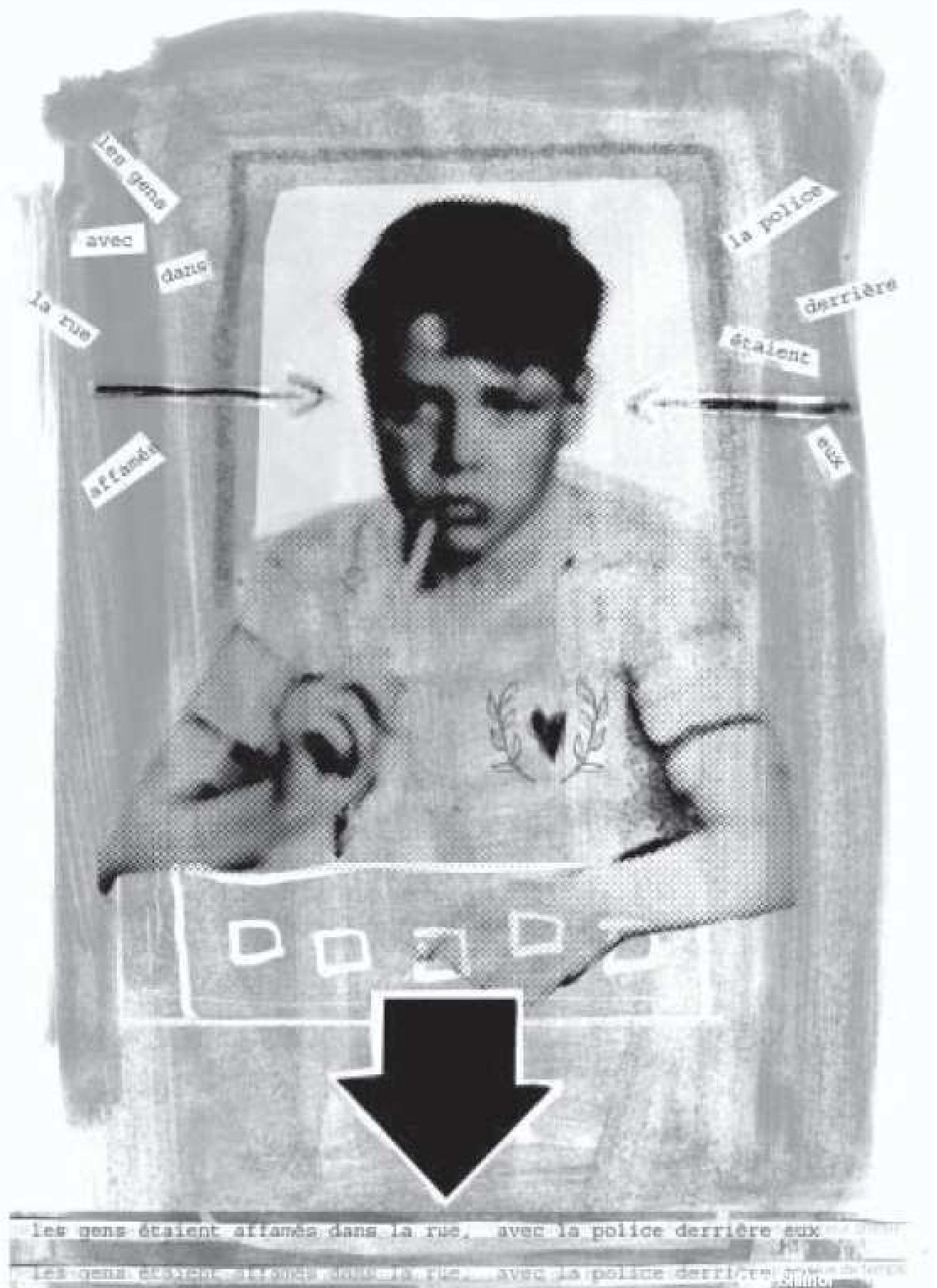
***Workshop* làm blog**

▶ http://cyber.law.harvard.edu:8080/globalvoices/wiki/index.php/WeblogWorkshop

Giới thiệu cách lập blog

▶ http://www.unc.edu/%7Ezuiker/bloggingmột 0một /index.html

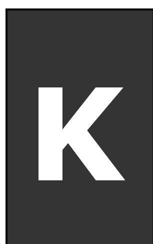

The people were hungry in the streets and the police were after them

BLOGGER PHẢI CÓ NHỮNG CHUẨN MỰC GÌ?

Dan Gillmor

Hoàng Thảo & Quốc Minh chuyển ngữ

hông phải bất cứ blogger nào cũng đều viết báo, đa số họ không làm nghề này. Nhưng khi blogger làm báo, họ phải có đạo đức.

Điều này phải chăng là các blogger phải tuân theo một số chuẩn mực đạo đức? Không nhất thiết phải như vậy.

Giới báo chí chuyên nghiệp có rất nhiều những qui tắc đạo đức nghề nghiệp. Một số qui tắc còn dài hơn cả Hiến Pháp của Mỹ, cố gắng lường trước những vi phạm có thể xảy ra. Cũng có một số luật định khác ngắn gọn và súc tích, đưa ra những hướng dẫn rõ ràng hơn. Trang web Cyber-Journalist đã sửa lại một bộ quy tắc đạo đức để phù hợp với blogger dựa theo Hội Các Nhà Báo Chuyên Nghiệp (Society of Professional Journalists), nhóm nhà báo Mỹ. Đây là một nỗ lực rất có giá trị.

Tất cả các quy tắc được đề ra nhằm mục đích thiết yếu là: bảo đảm sự thật. Nếu một độc giả (hoặc thính giả, khán giả) không thể tin vào bài báo thì thường họ không có lý do gì phải đọc nó ngay từ ban đầu. Tất nhiên, cũng có trường hợp ngoại lệ là nhìn vào một bài mà được biết được là không đúng theo quy tắc đạo đức, nhằm mục đích tìm hiểu – chúng ta có thể học được nhiều điều từ việc quan sát cách ứng xử của những người không tuân theo quy tắc đạo đức – để từ đó rút ra sự thật.

Theo tôi, đạo đức là cái gì đó khá đơn giản đó là danh dự. Tuy nhiên, từ này bao hàm nghĩa rất rộng. Mặc khác, nếu chúng ta hành động không có danh dự, chúng ta không thể mong đợi lòng tin của người khác.

Trong giới báo chí Mỹ, lòng tin thường được liên hệ tới một tiêu chuẩn gọi là "tính khách quan". Khái niệm một bài báo phải có đối xứng và có sắc thái riêng, tạo cơ hội cho người đọc tự đưa ra quyết định cho họ. Tôi tin rằng tính

khách quan là xác đáng, nhưng mục tiêu không thể đạt được, vì tất cả chúng ta ai cũng đều có khuynh hướng thiên về ý kiến chủ quan của mình về những điều mà mình suy nghĩ.

Trong giới báo chí hiện nay (chúng ta chuyển dần từ diễn thuyết sang đàm luận), nghề báo có qui tắc đạo đức phụ thuộc vào những chuẩn mực đạo đức ít hơn là phụ thuộc vào các giá trị và nguyên tắc là nền tảng cho nghề báo có danh dự.

Một số tiêu chuẩn của nghề báo chuẩn mực là: tính tỉ mỉ, chính xác, công bằng, minh bạch và độc lập.

Ranh giới giữa những tiêu chuẩn này không phải lúc nào cũng rõ ràng. Những chuẩn mực này được hiểu theo nghĩa rộng, và vì thế mỗi cách diễn giải có những sắc thái riêng biệt. Mặc khác, tôi cho là những tiêu chuẩn trên là một phương thức hữu ích để tiến đến vấn đề đạo đức báo chí, và chúng đặc biệt dễ dàng đạt được trong một môi trường trực tuyến, môi trường mạng Internet hiện nay.

Tính tỉ mỉ

Khi tôi còn là một phóng viên, và sau này là người phụ trách chuyên mục, mục tiêu đầu tiên của tôi là học tối đa những gì tôi có thể học được. Nói cho cùng, tổng hợp sự kiện và ý kiến là công việc cơ bản của nghề phóng viên. Tôi thích thú nhất khi cảm thấy vẫn còn 95% những gì có thể thu thập để đạt được kết quả cuối cùng. Những người phóng viên giỏi nhất mà tôi biết luôn luôn muốn gọi thêm một cuộc điện thoại, kiểm tra thêm một nguồn tin. (Câu hỏi cuối cùng mà tôi hỏi trong mọi cuộc phỏng vấn là, "Theo ông/bà tôi có thể nói chuyện thêm với ai về vấn đề này không?")

Ngày nay, tính tỉ mỉ mang ý nghĩa rộng hơn là việc chỉ đặt câu hỏi cho những người trong sổ tay địa chỉ, thật hay ảo, của bạn. Có nghĩa là, bất cứ khi nào có thể, hỏi độc giả cho nhận xét, như tôi đã làm khi tôi viết cuốn sách về nền tảng của nghề làm báo năm 2004 (và khi đó những tác giả khác cũng đang bắt đầu làm điều này). Sức ép về cạnh tranh đã khiến đòi hỏi này trở nên hiếm hoi, nhưng tôi tin rằng sẽ ngày càng có nhiều nhà báo sử dụng nó.

Tính chính xác

Phải có thật. Hãy nói cả về những điều bạn không biết chứ không chỉ nói về những điều mà bạn biết. (Nếu người đọc, người nghe hoặc người xem biết

được những điều mà bạn không biết, bạn chỉ việc mời người đó bổ sung vào cho bạn).

Tính chính xác có nghĩa là sửa lại những gì bạn đã đưa tin sai, và sửa nó ngay. Điều này dễ dàng hơn nhiều trong môi trường trực tuyến, nơi mà bạn có thể giảm nhẹ hoặc ít nhất là hạn chế những tác hại cho người đọc do sai sót của người viết.

Tính công bằng

Trên thực tế, tính công bằng lại phức tạp trong khi tính chính xác lại đơn giản. Tính công bằng thường đánh giá qua con mắt của người xem. Tuy vậy, tôi nghĩ vẫn có một vài nguyên tắc khái quát có thể áp dụng được.

Tính công bằng có nghĩa là giữa những thông tin đa chiều, đa dạng, lắng nghe những ý kiến khác nhau và kết hợp chúng lại và viết thành báo. Điều này không có nghĩa là nói dối như vẹt hay bóp méo sự thật để đạt được một sự công bằng biếng nhác, điều mà đã dẫn một số nhà báo đến việc lấy các lời chứng đối lập khi thực tế đã ủng hộ áp đảo một phía.

Công bằng cũng thể hiện qua việc sẵn sàng để người khác phản bác lại khi họ cho là bạn sai, dù là bạn không đồng ý với người đó. Tương tự, thực hiện điều này trên mạng cũng dễ dàng hơn là các tác phẩm in ấn, xuất bản được cho là hiệu quả loan truyền kém.

Sau cùng, công bằng còn là một chủ kiến cá nhân. Chúng ta nhận thức điều gì đang dẫn dắt và chúng ta luôn sẵn sàng lắng nghe những ý kiến trái ngược. Quy tắc đầu tiên để có một cuộc đàm luận là biết lắng nghe – và tôi biết là tôi học được nhiều từ những người nghĩ rằng tôi sai hơn là từ những người đồng ý với tôi.

Tính minh bạch

Sự vạch trần đang trở nên phổ biến như một phần của nghề báo chí. Dĩ nhiên, nói thì nghe dễ hơn làm.

Không ai có thể đồng ý hoàn toàn với quan niệm cho rằng, nhà báo là cần phải nói toạt ra hết điều gì đó, ví dụ như mâu thuẫn về lợi ích tài chính. Nhưng công việc này được chấp nhận đến mức độ nào? Có phải là các nhà báo ở mọi lĩnh vực phải biến đời sống cá nhân thành một cuốn sách mở? Và mở như thế nào?

Ý kiến chủ quan của cá nhân, cho dù là vô ý cũng ảnh hưởng lớn đến nghề báo chí. Tôi là một người Mỹ, được giáo dục với một số niềm tin nhất định mà những người ở các quốc gia khác (hoặc ngay trên đất Mỹ) bác bỏ thẳng thừng (họ không tin). Tôi cần nhận thức rõ những điều tôi cho là hiển nhiên, và qua nhiều giai đoạn đã thách thức chúng khi tôi viết lách.

Một cách khác để giữ được sự minh bạch đó là chú ý đến cách mà chúng ta trình bày sự việc. Chúng ta nên trích dẫn đến những nguồn tin quan trọng, xác đáng, minh chứng cho những gì chúng ta nói bằng sự việc và số liệu sát với thực tế. (Có thể yếu tố này nằm trong tính chính xác và tỉ mỉ nhưng cũng rất phù hợp để nói đến ở đây.)

Tính độc lập

Nghề báo danh dự có nghĩa là đi theo sự việc đến cùng. Khi mà các phương tiện truyền thông bị gò bó trong một vài công ty lớn hay bị chính phủ kiểm soát thì thực hiện điều này không dễ dàng.

Đơn giản là thực hiện trên mạng độc lập. Chỉ cần mở một blog. Tuy nhiên không ai có thể tưởng tượng được rằng cùng áp lực như thế từ các doanh thương và từ phía chính phủ sẽ chẳng có tác dụng nào khi một blogger cố gắng kiếm sống bằng việc kinh doanh mới của họ.

Jeff Jarvis, một blogger người Mỹ khá nổi tiếng (buzzmachine.com), thêm vào vài ý tưởng khác. Các blogger cần phải coi trọng giá trị đạo đức của các cuộc đàm thoại. Anh ấy đã ghi nhận là: đối với tôi điều cốt yếu của thế giới blog mới mẻ này là thảo luận dẫn đến thông hiểu nhau.

Trong thảo luận, quy tắc đầu tiên đó là lắng nghe. Các quy tắc đòi hỏi phải có lắng nghe bởi vì đó chính là cách để chúng ta học hỏi.

Dan Gillmor là người sáng lập ra Grassroots Media Inc., một công ty hướng tới sự cho phép báo chí đại chúng và mở rộng phạm vi của nó. Địa chỉ đầu tiên của công ty là Bayosphere.com tại San Francisco Bay Area. Ông Gillmor cũng là tác giả của cuốn "We the Media: Grassroots Journalism by the People, for the People" (O'Reilly Media, 2004).

Trang blog của ông:

http://bayosphere.com/blog/dangillmor

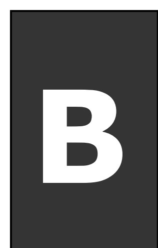

Elisabeth Fal, for O'Reilly Media

GIÚP BLOG ĐƯỢC TÌM THẤY BỞI MÁY TÌM KIẾM

Olivier Andrieu

Hậu Phú chuyển ngữ

ản thân blog cũng là trang web, vì vậy chúng được tìm thấy bởi các bộ máy tìm kiếm như Google, Yahoo! Search hay là MSN Search. Để thành công, blog phải dễ được nhìn thấy trên các trang kết quả bằng cách dùng các từ chính (*keywords*). Do vậy trang web phải được thiết kế ngay từ đầu sao cho nó phản ứng hiệu quả dựa theo các tiêu chuẩn phân loại mà bộ máy tìm kiếm dùng.

Blog có nhiều đặc điểm sẵn có khiến chúng được tìm thấy bởi máy tìm kiếm, đưa chúng vào vị trí nổi bật trên các trang kết quả.

▶ Vì blog là nhật ký cá nhân (ít ra trong lúc đầu là vậy), chúng thường có nhiều chữ giúp cho chúng được tìm dễ dàng. Máy tìm kiếm không tìm ra trang web có nhiều hình ảnh hay hoạt họa Flash mà không có nhiều chữ.
▶ Mỗi "*post*" thường chiếm một trang, đến được qua "đường dẫn cố định" ("*permalink*") và nói về một chủ đề, và thường được tìm thấy bởi máy tìm kiếm hơn so với các trang dài nhưng nói về nhiều chủ đề khác nhau (như là nơi lưu trữ hoặc trang nhà của blog).
▶ Tựa đề của *post* thường được lập lại ở tựa đề của trang hoặc ngay trong địa chỉ đường dẫn đến blog (*URL address*). Ví dụ như trang blog Radio Free Nepal (đài Radio Nepal Tự Do), tại http://freenepal.blogspot.com, mỗi post là một trang riêng, như http://freenepal.blogspot.com/2005/04/state-vandalism-in-nepal.html:

***Post* trên blog**

Tựa đề của *post* (State Vandalism in Nepal – Sự Phá Hoại Quốc Gia Tại Nepal) không chỉ hiện ra trên đường dẫn của trang mà còn trong phần đầu của trang, như sau:

Tựa đề của *post*

Vậy là tựa đề của *post* đã được thêm vào tên của blog, nơi mà nó xuất hiện một mình tại trang nhà của blog (freenepal.blogspot.com).

Sự hiện diện của các từ chính (*keywords*) trong phần đầu của trang (nội dung của tag <TITLE> trong ngôn ngữ HTML) và trong đường dẫn URL của các dữ liệu này là những tiêu chuẩn chính của các bộ máy tìm kiếm, vì vậy cần phải chọn tựa đề của post một cách cẩn thận để bảo đảm chúng được tìm thấy.

▶ Đường dẫn được tạo tự động, đặc biệt là để lưu trữ, và là chữ (ví dụ bên phải của trang Radio Free Nepal).

PREVIOUS POSTS

State Vandalism in Nepal
Peace Bond: Sign of Problems
Must-Read Stories: April 20
Municipal Election: For Covering Up the Death of Democracy
Articles of Interest: April 16
Attempts to Blur Borderlines
Articles of Interest: April 7
Press: Support King or Die
Vote for Radio Free Nepal!
Nepali Congress leader released from house arrest

Đây là cách tốt để dễ được tìm thấy vì từ ngữ trong nội dung của đường dẫn (được gọi "anchors" – "mỏ neo") liên quan đến các trang mà đường dẫn chỉ đến từ máy tìm kiếm. Trong ví dụ này, sự hiện diện của các từ "State Vandalism in Nepal" ở đường dẫn đầu tiên hoặc "Radio Free Nepal" ở đường dẫn thứ 9 làm tăng sự thích hợp của trang đường dẫn tìm các từ này chỉ định. Đồng thời, trang này có các đường dẫn (từ ngữ có thể bấm vào được xem là quan trọng khi máy tìm kiếm phát hiện ra), và trang do chúng chỉ định sẽ được xem là thích hợp.

Giúp cho blog được tìm thấy dễ hơn nữa

Blog có nhiều lợi thế sẵn có để giúp chúng được tìm thấy thường xuyên. Một khi máy tìm kiếm đã "tìm" được blog, vì nó được quy nạp bằng tay hay vì các "con nhện" ("*spiders*") đi theo các đường *link* tìm ra, blog đó sẽ có cơ hội tốt hơn trang web khác để được trưng bày một cách rõ ràng nhờ những lợi thế tự nhiên của nó. Nhưng bạn cũng nên cố gắng làm tăng tính dễ thấy của blog bằng cách làm thêm một chút nữa.

Đây là một số chỉ dẫn giúp bạn làm việc này, bằng cách dùng các từ chính (*keywords*) lấy ra từ đề tài của blog.

1. Tập trung vào kỹ thuật giúp blog được tìm

Nếu trang của bạn chưa lên mạng, nên chọn một cách cẩn thận kỹ thuật mà bạn dùng (như là Blogger, Dotclear, BlogSpirit, Joueb và nhiều nơi khác). Nên chọn kỹ thuật bao gồm chi tiết nhiều nhất để giúp blog được tìm ra:

▶ Phần đầu của post phải được lập lại đầy đủ ở tựa đề của trang (tag <TITLE>) cũng như ngay trong đường dẫn URL (cái mà không thường xảy ra, vì một số kỹ thuật blog cắt ngắn địa chỉ link sau một số từ nhất định).

▶ Sự tạo dựng "đường dẫn lâu dài" ("*permalinks*") (đường link dẫn đến từng trang post) phải được thực hiện.

▶ Kỹ thuật được chọn phải cho phép bạn làm càng nhiều càng tốt trong lĩnh vực thiết kế cũng như làm theo ý thích riêng của bạn, như là cho bạn dùng hình ảnh và *style-sheets* của riêng bạn. Bạn phải học cách dùng nhiều dụng cụ kỹ thuật để giúp blog có nhiều yếu tố giúp máy tìm kiếm tìm được.

Để kiểm tra các điểm này, bạn nên xem các trang blog dùng kỹ thuật mà bạn muốn (bạn luôn có thể nhìn thấy trang mẫu ở chỗ đó) và xem coi chúng được thể hiện ra sao. Bạn sẽ học được nhiều thứ bằng cách này.

2. Chọn chủ đề tốt nhất cho bài viết

Việc này rất quan trọng. Tựa đề của post sẽ được lập lại trên tựa đề của trang trình bày bài viết, trong đường dẫn URL và ngay trong từ ngữ đường link dẫn đến post – ba nơi chính mà bộ máy tìm kiếm dùng. Vì vậy tựa đề của post phải chứa, trong vài chữ, những từ ngữ quan trọng nhất, để giúp chúng được tìm thấy. Tránh dùng những tựa đề như là "Nói hay quá!" "Chào mừng!" hoặc "Tốt quá!". Tựa đề nên miêu tả hoặc tóm gọn dưới năm chữ những gì post đó nói đến. Hãy nghĩ xem chữ gì bạn muốn tìm khi dùng máy tìm kiếm và dùng nó trong tựa đề. Có lẽ nó không đơn giản nhưng lại rất hiệu quả.

3. Đăng nhiều chữ

Máy tìm kiếm rất thích chữ, vậy mình nên cung cấp chữ. Bạn có thể đăng tất cả các hình bạn muốn miễn là có kèm theo chữ. Cố gắng tạo mỗi post ít nhất 200 chữ để nó có cơ hội tốt được nhìn thấy bởi máy tìm kiếm. Tránh dùng nhiều chủ đề trong một post vì máy tìm kiếm không thích trường hợp đó. Quy luật hay nhất là mỗi post một đề tài.

4. Chú ý đến đoạn văn đầu tiên của post

Vị trí của các từ quan trọng cũng mang tính quyết định. Nên chăm chút nhiều đến đoạn văn đầu tiên. Nếu bạn muốn được tìm ra bằng những chữ "thả con tin", ví dụ vậy, thì bạn nên đặt chúng trong 50 từ đầu tiên của post. Áp dụng tương tự đối với các từ chính bạn chọn. Một trang với những từ đó ngay tại phần đầu luôn được kết quả tốt hơn khi máy tìm kiếm tìm ra so với

trường hợp chúng nằm ở dưới (giả sử như mọi thứ khác giống nhau). Nhấn mạnh các từ này, ví dụ như bằng cách làm đậm chúng. Làm như vậy sẽ cho máy tìm kiếm thấy là chúng quan trọng.

5. Tránh nội dung giống hệt như nhau trong post

Mọi bộ máy tìm kiếm đều có cách phân biệt nội dung giống hệt nhau và nếu hai trang hầu như giống nhau, chỉ có một trong hai được nhìn thấy và trang kia ít khi được đưa ra trên trang kết quả. Ví dụ như Google đưa thông tin này:

Pour limiter les résultats aux pages les plus pertinentes (total : 13), Google a ignoré certaines pages à contenu similaire. Si vous le souhaitez, vous pouvez relancer la recherche en incluant les pages ignorées.

Nội dung tương tự

(Nhằm để cho bạn thấy kết quả thích hợp nhất, chúng tôi đã bỏ qua một số trang rất giống các trang đã được trình bày. Nếu bạn thích, bạn có thể tìm lại lần nữa với kết quả bỏ sót).

Vấn đề này thường xảy ra đối với blog, vì các trang chứa đựng mỗi post có vẻ như rất giống nhau.

6. Không nên đặt tựa đề của blog quá dài

Tựa đề tốt nhất (nội dung của tag <TITLE>) đối với máy tìm kiếm dài từ 5 đến một 0 từ, không tính "từ thừa" như là "*the*" hoặc "*and*". Phần đầu của trang thường có hai phần:

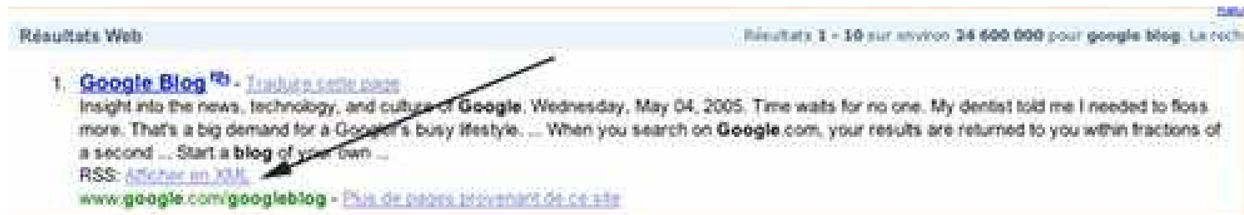
- Tên chung của cả blog
- Lập lại tựa đề của post.

Để tránh dùng hơn một 0 từ trong tựa đề của các trang chứa post, bạn nên dùng không quá 5 từ cho tên chung của blog và 5 từ cho tựa đề của post. Như vậy không phải là nhiều lắm, nhưng sự ngắn gọn và đầy đủ thông tin là một trong những yếu tố chính để bộ máy tìm kiếm nhìn thấy dễ dàng.

Nếu có thể (không phải kỹ thuật nào cũng cho phép bạn làm việc này), đặt tựa đề của post ngay trên đầu và tên chung của blog ở phía sau, thay vì theo thứ tự kia.

7. Truyền tải blog qua RSS

Hầu hết các dụng cụ blog cho phép bạn tạo ra dòng tin bằng hình thức "*XLM thread*" hoặc "*RSS feed*" qua đó người khác có thể nhận tin mới nhất về post của bạn bằng nhu liệu thích hợp. Bạn có thể tạo ra tiện ích này trên blog của mình (nó chỉ tốn có vài phút để cài đặt). Bạn không những có thêm khách viếng thăm mà trên Yahoo!, blog của bạn sẽ hiện ra rõ ràng như sau: (xem XML).

Truyền tin bằng RSS

Vậy bạn nên dùng cách này.

8. Cập nhật đường link

Đường link rất quan trọng đối với máy tìm kiếm vì chúng cho phép máy tìm kiếm chỉ số đánh giá tính phổ biến (được gọi là PageRank do Google) của các trang web. Vậy bạn nên xây dựng số đường link đến blog của bạn bằng cách:

- Đưa pagerank vào các trang danh bạ (*directories*) (xem phía dưới).

- Tìm các "trang tương tự" không phải là cạnh tranh nhưng cũng cung cấp tài liệu cho chủ đề tương tự. Trao đổi link giữa các blog trong cùng một lĩnh vực nên được làm ngay (đây là chuyện thường được làm và chấp nhận trong cộng đồng blog và cũng là một ưu điểm khác của blog). Blog là nơi tốt để làm việc này vì thường thì bên lề của trang blog có chỗ trống.

Đăng trên trang danh bạ theo chủ đề (*topic directories*)

Được đăng trên các máy tìm kiếm đa dạng (như Google, MSN, Yahoo! Và Exalead) và trang danh bạ (như Yahoo! Directory and Open Directory) rất quan trọng nhưng được đăng theo chủ đề cũng quan trọng vì nó:

- Tạo thêm khách viếng thăm tập trung vào chủ đề

- Làm tăng số link đến blog của bạn và giúp làm tốt tính phổ biến của bạn

▶ Giúp các nhà xuất bản blog khác biết đến bạn và trao đổi link của bạn với các trang tương tự.

Trong nhiều dụng cụ tìm kiếm (máy tìm kiếm và trang danh bạ) nhìn thấy blog của bạn là:

Tiếng Anh	Blogwise	http://www.blogwise.com/
	Daypop	http://www.daypop.com/
	Feedster	http://www.feedster.com/
	Technorati	http://www.technorati.com/
	Waypath	http://www.waypath.com/
	Blogarama	http://www.blogarama.com/
	Syndic8	http://www.syndic8.com/
Tiếng Pháp	Blogonautes	http://www.blogonautes.com/
	Blogolist	http://www.blogolist.com/
	Weblogues	http://www.weblogues.com/
	Blogarea	http://www.blogarea.net/Links
	Pointblog	http://www.pointblog.com/
	Les Pages Joueb	http://pages.joueb.com/

Một danh sách lớn hơn tại:

▶ http://moteurs.blogs.com/mon_weblog/2005/05/les_moteurs_de_.html

Đồng thời xem các trang danh bạ của mỗi nhà cung cấp kỹ thuật, như là:

▶ http://www.canalblog.com/cf/browseBlogs.cfm

▶ http://www.dotclear.net/users.html

▶ http://www.blogspirit.com/fr/communautes_blogspirit.html

Kết luận

Blog có tất cả các yếu tố giúp nó được nhìn thấy bởi máy tìm kiếm. Với các hướng dẫn từ bài viết này, bạn sẽ có kết quả rất tốt và blog của bạn sẽ hiện ra rõ rệt. Chỉ có vậy thôi – nhớ là "nội dung là chính".

Olivier Andrieu là nhà cố vấn Internet độc lập chuyên về phương pháp làm cho trang web được tìm thấy bởi máy tìm kiếm. Anh cũng là người điều hành trang www.abondance.com.

Make oneself stand out

GIÚP ĐÁNH BÓNG TRANG BLOG

Mark Glaser

Lê Bảo chuyển ngữ

rong hàng tỉ tỉ từ ngữ post lên trong hàng triệu blog, điều gì làm cho một blog riêng biệt có thể nổi bật giữa một số lượng tràn ngập như thế ? Điều gì khiến cho một người viết blog trở nên đặc biệt trong số những người viết blog và làm cho độc giả trở lại hàng ngày để tăng thêm số truy cập ?

Đó là sự kết nối. Blogger thành công là người liên kết được với độc giả, dù cho 10 hay là 10.000 người, bằng cách làm cho người ta cảm thấy thú vị hoặc nâng cao kiến thức cho cho người ta.

Ngay cả khi, đối với nhiều người, thực sự tồn tại ranh giới giữa những bài viết trên blog và những bài viết dưới dạng khác (viết báo, văn học, quảng cáo), nhưng mục đích của các tác giả lại giống nhau: thu hút và giữ độc giả.

Một vài blogger tham gia trong cuốn cẩm nang này – như Chan'ad Bahraini từ Bahrain, Yan Sham-Shackleton ở Hong Kong và Arash Sigarchi ở Iran- sống tại các nước mà chính phủ luôn xem xét cẩn trọng từng từ ngữ. Thế giới đang nhìn vào blog của họ để tìm hiểu những chuyện mà báo chí trong nước không dám nói. Ở những nơi mà tự do ngôn luận và báo chí bị đe dọa thì những blogger là mối liên kết quan trọng với hiện thực hằng ngày của người dân. Những bức ảnh họ chụp, những câu chuyện họ kể rất thiết yếu.

Nhưng điều gì làm nên sức thu hút của những blog này và một vài blog khác? Bạn tìm thấy ở đây vài đặc tính chính tạo nên sự khác biệt của những blog đó với hàng triệu blog khác.

Một tiếng nói độc nhất và riêng biệt

Những blogger xuất sắc thể hiện bằng chính những ngôn từ riêng của họ, tạo nên một phong cách riêng biệt, và kể những câu chuyện có một hiện thực nào đó đối với họ. Weblog hình thành từ ý tưởng về một tờ tạp chí

online, một tạp chí cá nhân, vì thế, điểm quan trọng cần nhớ là làm báo không như cách viết học thuật, không như viết dịch vụ chẳng liên quan đến ai. Chan'ad Bahraini là bút danh của một blogger người châu Á tại Bahrain, quốc gia mà chủ yếu là người Arab, điều đó tạo cho anh một cách nhìn khác thường về các sự kiện diễn ra tại đó. Yan Sham-Shackleton là diễn viên đã từng đi khắp nơi trên thế giới và vận động một cuộc biểu tình chống Trung Quốc chặn trang blog TypePad- sau một vài năm chính cô ấy giúp các chuyên gia Trung Quốc kết nối NET.

Giữ cho blog luôn cập nhật

Vấn đề lớn nhất của phần lớn các blog là bị "mốc". Vì hầu hết mọi người làm blog một cách miễn phí, nên cần thời gian để việc viết blog trở thành một thói quen hằng ngày của họ. Nhiều người tìm hiểu và thử viết blog, nhưng sau đó chẳng bao giờ có thời gian để cập nhật nó. Để thành công, các blogger phải post bài thảo luận thường xuyên về những đề tài mà họ quan tâm, bao gồm cả những việc mang tính thời sự. Điều này không có nghĩa là phải cập nhật 12 lần mỗi ngày, nhưng việc bỏ quên không cập nhật một vài tuần có thể làm cho người ta lãng quên blog của bạn.

Kết nối với độc giả và trao quyền cho họ

Một trong những tính chất đặc trưng của blog là sự tương tác (inter activity). Có nhiều cách để thu hút độc giả, dàn xếp cho họ tham gia trong đối thoại và tận dụng các ý kiến phản hồi. Bạn có thể tạo một bản thăm dò trực tuyến, cho họ email của bạn, hoặc chỉ cần cho phép để lại các lời bình luận dưới mỗi bài viết. Nhà cầm quyền Malaysia đã từng đe dọa Jeff Oii vì lời bình mà một độc giả của anh ấy đăng lên. Thay vì gỡ tất cả ý kiến của độc giả khỏi blog, Oii quyết định tự điều hòa các ý kiến đó để đảm bảo rằng độc giả của anh không ra khỏi chủ đề đang thảo luận và có trách nhiệm với những gì họ viết. Anh còn lập một blog tiếng Trung mang tên " The FerryMan", như là một cách để tạo cầu nối giữa hai thế giới blog, Trung và Malaysia.

Sự thật là sức mạnh

Trong khi nhiều blog đưa các bài bình luận thì một số còn bao gồm cả các bài phóng sự đích thực theo kiểu cũ. Thực tế thì không có cách nào đúng để làm điều đó, nhưng việc có một bản tin độc đáo hay một góc nhìn độc đáo về các sự kiện khiến cho blog của bạn trở nên nổi bật. Chan'aid Bahraini cung cấp các hình ảnh và âm thanh về cuộc biểu tình trong đó các nhà hoạt động xã hội bị chính quyền tống giam tháng 11 năm 2004. Và Blogger Arash Sigarchi bị bắt ở Iran và bị kết án một 4 năm tù vì dám phê bình việc bắt giam các nhà báo của chính quyền độc tài. Anh được trả tự do sau khi đóng

tiền phạt, nhưng vụ kiện của anh đang chờ phúc thẩm. Chìa khóa để tạo nên sức mạnh cho các blogger này và nhiều blogger khác là nói lên sự thật, và dũng cảm đứng chung với nhau trong thế giới blog cùng đối diện với những nhà cầm quyền khi họ sẵn sàng che giấu sự thật.

Mark Glaser là người phụ trách chuyên mục Online Journalism Review, một xuất bản của Annenberg School for Communication của trường Đại học Southern California. Anh là một nhà văn tự do làm việc tại San Francisco. Bạn có thể trao đổi với anh qua địa chỉ glaze@sprintmail.com.

PERSONAL **ACCOUNTS**

GERMANY
BAHRAIN
USA
HONG KONG
IRAN
NEPAL

ĐỨC

Chúng tôi cổ vũ dân quyền và nhân quyền

Markus Beckedahl, Netzpolitik.org

Lê Bảo chuyển ngữ

ào cuối thập niên 1990, tôi trở thành một nhà hoạt động xã hội lúc 20 tuổi, đấu tranh cho một xã hội tự do và cởi mở thông tin. Cùng một vài người bạn, tôi thành lập tổ chức phi chính phủ (NGO) - “Mạng lưới truyền thông mới”. Chúng tôi đã đấu tranh vì nhân quyền và dân quyền trên các phương tiện kỹ thuật số trong năm năm. Chúng tôi đã tổ chức các hội nghị, tham gia nhiều chiến dịch và mạng lưới NGO. Ví dụ, chúng tôi đã điều hành “Nhóm điều phối xã hội dân sự cho WISI của Đức” và tận lực chuẩn bị cho Hội nghị Thượng đỉnh Thế giới về Xã hội Thông tin (World Summit on the Information Society - WSIS).

Trong những năm đầu tham gia hoạt động chính trị, tôi chủ yếu sử dụng e-mail. Tôi đã gửi đi khoảng 5000 các bài viết và tin tức về chính trị trên mạng. Tuy nhiên, cách thức đó tiếp cận được với quá ít người. Blog, trên một phương diện khác, rất cởi mở và minh bạch, đã cho tôi nhiều cơ hội để chia sẻ những nhận thức và thông tin về việc làm của mình.

Blog đầu tiên của tôi được lập năm 2002 trong giai đoạn đầu của WSIS. Tôi đã đến UN Prepcom ở Geneva mà chỉ mang theo mỗi một cái túi ngủ và quyển sổ tay. Tôi cần một phương tiện để có thể nhanh chóng báo cáo mà không cần dùng tới HTML. Trước đây tôi thường mất nhiều thời gian để chuyển tải tin tức với HTML. Tôi viết về những cảm nhận của bản thân khi hoạt động chính trị ở mức độ Liên Hiệp Quốc (LHQ) trong blog gọi là “Backpacking to world politics”. Đó là blog đầu tiên của tôi.

Tôi làm blog mới, netzpolitik.org, vào mùa xuân năm 2004. Tôi đã thử thiết lập nhiều tiện ích trước khi đưa nó lên WoldPress, một phần mềm miễn phí với một cộng đồng khổng lồ. Weblog cho phép tôi thiết lập, sửa chữa và đăng tải các nội dung một cách nhanh chóng và tiện lợi. Và quan trọng nhất

là giao diện đó cho phép thực hiện một cách đơn giản các công việc – là gõ chữ, thay vì phải phí thời gian với các mã HTML. Tôi muốn một giao diện dễ sử dụng để tập trung và sưu tập các thông tin, viết lại và rồi chỉ cần nhấn một nút để đăng tải nó, một cách đơn giản. Tất cả những điều tuyệt vời đó khiến cho công việc của tôi đơn giản hơn nhiều. Còn có một yêu cầu nữa đó là công nghệ "kéo-thả". Hầu hết các độc giả của tôi tán thành *RSS feed* và theo dõi các bài xã luận của tôi. Một số khác tìm đến blog của tôi thông qua phần mềm trình duyệt web (web browser) và công cụ tìm kiếm.

Là một người hoạt động chính trị, tôi đã cố gắng sưu tầm và truyền tải đi tất cả nhưng tin tức quan trọng tại netzpolitik.org: về Dân Quyền và Nhân Quyền, Thế Giới Mở, Tự Do Tiếp Cận Tri thức, trong đó có các thông tin xã hội và công bằng trong lĩnh vực bản quyền tác giả.

Luật bản quyền và sự quản lí quyền công nghệ số có tác động quan trọng đến tự do ngôn luận và tự do trình bày quan điểm. Dân quyền đang bị xâm phạm nghiêm trọng trên toàn thế giới, trong đó có Đức. Nhưng rất ít người hiểu rằng đấy là những vấn đề quan trọng, vì vậy tôi muốn nâng cao nhận thức về vấn đề này để giúp người dân bảo vệ các quyền của họ. Phạm vi kiểm duyệt ngày càng rộng, càng ngày càng có nhiều sự giám sát. Nhưng công chúng khó mà nhận thức được rằng điều này ảnh hưởng đến quyền tự do.

Các phần mềm miễn phí (như hệ điều hành Linux chẳng hạn) cung cấp một khả năng chuyển tải và tự do diễn đạt, đa tính năng và ổn định trong thời đại công nghệ số. Tất nhiên là tất cả các máy tính của tôi đều chạy trên Linux. Tôi còn viết về sự phát triển mới của các phần mềm miễn phí và hướng dẫn giúp cho những người dùng nó lần đầu tiên. Tôi theo dõi rất kỹ lưỡng về sự phát triển của bộ từ điển mở Wikipedia cũng như các mã nguồn mở sáng tạo. Các nội dung bài viết của tôi được cung cấp dựa trên các mã mở này, và tôi cũng khuyến khích mọi người sao chép và phát tán với mục đích phi lợi nhuận, và có trích dẫn nguồn.

Một vấn đề quan trọng khác là các tổ chức xã hội dân quyền và các nhà vận động sử dụng Internet thế nào cho hiệu quả. Tôi thường làm việc như một người quản trị dự án và làm cố vấn cho các tổ chức chính trị trên Internet, các cuộc vận động trên mạng (eCampaign) hay các tổ chức dân chủ trên mạng (eDemocracy) đều có một cương mục phụ trên blog của tôi. Tôi phân tích các công cụ miễn phí dùng cho việc hợp tác và hoạt động xã hội, tập trung vào các điểm khác nhau của các phần mềm cộng đồng, làm sao để tạo ra kiến thức chung và phổ quát với các nguồn tin sâu rộng hơn.

Trong netzpolitik, tôi còn tập hợp thông tin và dữ liệu về các hội nghị sắp diễn ra, đề tài thuyết trình, và các hội thảo về xã hội thông tin. Tôi đưa tin về các hội nghị và nêu quan điểm của tôi. Mỗi ngày luôn có một mục điểm tin với nhiều đường dẫn và tôi bình luận về sự phát triển của các luật mới và thông tin các hoạt động của NGO trong các lĩnh vực đó. Blog của tôi vẫn đang tiếp tục phát triển thành một sự giao hòa giữa một xã hội dân quyền nói tiếng Đức và các mạng toàn cầu, cung cấp tài liệu cho một số lượng lớn các nhà hoạt động trong xã hội. Tôi cũng đề nghị các bạn blogger của tôi viết về các vấn đề trọng yếu cũng như phát tán thông tin nhanh hơn. Tôi sử dụng RSS feed để biên soạn các chủ đề rất nhanh chóng. Trong mười tháng đầu tiên, tôi cho đăng 800 bài viết chỉ với một sự giúp đỡ nhỏ từ bạn bè tôi.

Tôi rất ngạc nhiên khi mỗi ngày có trung bình khoảng 2500 người truy cập vào blog tôi. Tôi nhận được các tin phản hồi tốt từ những bạn trẻ - những người mà tôi khuyến khích làm blog cho riêng họ.

Cũng may là ở Đức có luật bảo vệ tự do ngôn luận. Chẳng ai bỏ tù tôi vì tôi chỉ trích chính quyền cả. Tôi khâm phục những ai đang sống dưới những chế độ độc tài và mạo hiểm cuộc đời họ để nói lên sự thật trên các blog.

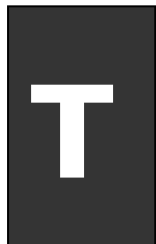
Markus Beckedahl, 28 tuổi, là giám đốc điều hành của "newthinking communications", một tổ chức cổ vũ kỹ thuật và chiến lược mã mở (open source). Anh cũng là người đồng sáng lập và chủ tịch của tổ chức phi chính phủ Đức về tác quyền kỹ thuật số Netzwerk Neue Medien. Địa chỉ blog của anh: www.netzpolitik.org

BAHRAIN

Chúng tôi đã phá bỏ sự độc quyền trong thông tin của chính quyền

Chan'ad Bahraini

Tâm Kiên chuyển ngữ

ôi đã viết blog vì hai nguyên nhân sau: thứ nhất là thật vui khi được viết tự do không có một sự hạn chế, không có thời hạn hay luật lệ nào cả; thứ hai là để đóng góp và khuyến khích thảo luận những chủ đề ở Bahrain mà hiếm khi được đề cập đến một cách đường hoàng trong truyền thông chính thống địa phương.

Hiện nay, TV và Radio ở Bahrain bị quản lí trực tiếp từ bộ máy chính quyền, do đó không có báo cáo cũng như bàn thảo về những vấn đề ngay cả ít liên quan đến thể chế chính trị. Tất cả tờ báo địa phương đều thuộc sở hữu tư nhân, cho nên họ có tương đối tự do hơn so với báo hình và tiếng. Ngay cả trong báo giấy, tình trạng cũng không khá hơn nhiều vì biên tập viên không dám thẳng thắn chỉ trích một số nhân vật có thế lực, như là thành viên của chính phủ, hay là của gia tộc (đặc biệt là nhà vua và chú của ông ta là thủ tướng).

Ngược lại Internet mang đến cho các cá nhân phương tiện để bày tỏ chính kiến của họ một cách tự do, mà không phải đối mặt với sự theo dõi của chính quyền. Mặc dù chính quyền Bahraini có truyền thống theo dõi và ngăn chặn các trang web chính trị, tình hình có vẻ dễ dàng hơn trong vòng một hay hai năm qua, dù cho gần đây tình hình đã lại xấu đi. Hơn nữa, sự dễ dàng tạo trang web và không để lại tên tuổi trong các bài viết (như bản thân tôi) đã gây khó khăn cho chính quyền trong việc hành động chống lại người viết blog.

Với những nguyên nhân vừa kể trên, tôi thật sự thấy cần thiết phải có sự thảo luận tự do và thẳng thắn tất cả những vấn đề (trong đó có chính trị) ở mọi nơi - đặc biệt là những nước muốn chuyển tiếp lên dân chủ - và Internet rõ ràng đã là một lựa chọn để tôi có thể chia sẻ và thảo luận chính kiến của

mình. Tôi đã được động viên khi biết rằng Mahmood (www.mahmood.tv), người tiên phong cho blogger ở Bahraini, đã viết blog một năm trước tôi, mà không hề có vấn đề gì với chính quyền.

Một trong những mục tiêu chính trên blog của tôi là thảo luận và phân tích những sự kiện ở Bahrain. Nhưng vì bị giới hạn bởi số lượng thông tin chính thức, tôi đã tự làm một nhà báo. Có nghĩa là bất kì lúc nào có thể, tôi thử tham gia những sự kiện với tư cách cá nhân (nhất là những cuộc biểu tình phản đối) và viết về những người biểu tình và đưa hình ảnh lên blog.

Hiện nay có một số blogger ở Bahrain và hiệu ứng của nó có vẻ rất tích cực. Một không gian đã được tạo ra trong đó nhiều chủ đề được thảo luận một cách trung thực. Nhờ có blog, tôi đã biết được những thông tin tuyệt vời không bao giờ có được ở nơi khác. Cộng đồng này không chỉ ở trên mạng, vì nhiều blogger ở Bahrain gặp gỡ một tháng một lần để thảo luận riêng tư về các vấn đề đa dạng mà chúng tôi viết.

Tuy nhiên, phần đông những hoạt động trên mạng ở Bahrain diễn ra trên nhiều diễn đàn thảo luận bằng tiếng Ả Rập mà đã không còn tồn tại nữa (như bahrainonline.org). Viết blog vẫn chưa trở thành một hiện tượng chính thống ở Bahrain, tuy nhiên trang blog của chúng tôi càng ngày càng đóng vai trò "cây cầu blog" (theo định nghĩa của Hossein Derakshan). Bởi vì phần đông blogger ở Bahrain viết bằng tiếng Anh, chúng tôi có thể trao đổi (theo hai hướng) với cộng đồng quốc tế, do đó đối với họ chúng tôi là nguồn thông tin về những gì "thực sự" diễn ra ở Bahrain.

Targetting activists
March 28th, 2008

I should have done this a long time ago. As Nido points out, Abdullah Mohsin, an activist and a blogger, is one of several people who have been locked up by the government since December on charges of "stealing weapons". There have been serious allegations of torture of the detainees. Abdullah has been suffering from kidney problems, having to be admitted to hospital briefly.

Search

Chan'ad Bahraini?

Chan'ad is a fish that inhabits the shores of Bahrain. When he isn't dodging hungry fishermen, he likes to swim around and keep an eye on happenings on the island and nearby.

» Okay, seriously
» email me

Recent Comments:

» **Go Cabtain Majid! (25)** Afsal Hameed,
» **Monopoly on legitimate violence (10)** aleks_777,
» **Mawlid (1)** Dubaiwalla,

Ví dụ, khi mà ba quản trị viên của trang Bahrainonline.org bị bắt vào tháng 2 năm 2005, chúng tôi viết về chuyện đó trên blog chúng tôi do đó thông tin này đã được phổ biến rộng khắp trên thế giới còn nhanh hơn cả ở Bahrain. Phóng viên không biên giới đã ra lời bày tỏ về chuyện này chỉ một ngày sau khi sự bắt bớ diễn ra. Tôi tin rằng sự chú ý của cộng đồng quốc tế đã đóng vai trò quan trọng trong quyết định thả người của chính quyền chỉ một vài tuần sau. Tổng quát hơn, blog của chúng tôi đã phá hỏng sự độc quyền của chính quyền trong việc đưa tin về Bahrain cho thế giới bên ngoài

Nhìn chung, bloggers ở Bahrain chưa đối mặt với sự phản hồi của chính quyền về những gì chúng tôi viết, nhưng điều đó đã thay đổi vào đầu năm nay. Theo thông tin ghi nhận, ba quản trị viên của một diễn đàn trên mạng đã bị bắt vào tháng hai do bài viết bị cho là "kích động thù hận chính quyền". Một trong những quản trị viên, Ali Abdulemam, cũng có một blog riêng của anh. Hơn nữa, vào tháng 4, chính quyền đã thông báo bắt đầu bắt buộc chủ nhân các website phải đăng kí với bộ thông tin nếu không sẽ phải

đối mặt với những xử lí bằng luật pháp. Điều này chứng tỏ chính quyền vẫn chưa hiểu hết Internet (và blog) và chưa biết làm thế nào để giải quyết tình huống khi họ cảm thấy bị đe dọa bởi người viết trên mạng.

Nguyên bản ở Tây Nam Á, Chan'ad Bahraini đang sống ở Bahrain, nơi mà anh đã lập blog http://chanad.weblogs.us. Anh đã chọn không tiết lộ danh tính của mình.

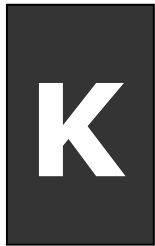

HOA KỲ

"Bây giờ tôi có thể viết những gì tôi nghĩ đến"

Jay Rosen, PressThink

Y Nhân chuyển ngữ

hi tôi mới bắt đầu hỏi ý kiến xung quanh về cách làm weblog, tôi có được rất nhiều câu trả lời. Mọi người điều khuyên tôi: bạn phải viết bài ngắn thôi. Đó là mốt, một số nói. Như thế mới hiệu nghiệm, những người khác nói. Và, điều đáng nghi nhất, đó là những gì các độc giả bận rộn trên mạng đòi hỏi. Họ không có thời gian dành cho những phân tích ý nghĩa dài dòng của bạn, ai cũng nói như thế.

Điều này khiến tôi nghi ngờ. Tôi không viết dài lắm, chỉ cỡ 2000 từ thôi; nhưng đó là điều xảy ra khi tôi cố gắng chuyển tải những ý nghĩ của mình vào những bài viết nói lên những điều người khác không viết đến, và may thay, độc giả đã quan tâm đến. (Tất nhiên, tôi có thể viết ít hơn khi tôi muốn). Khi bắt đầu, tôi không hạn chế mình, mà tự do tìm kiếm cho mình những gì có hiệu quả, những gì PressThink muốn trở thành.

Lý lẽ "họ không có thời gian để…" vô nghĩa đối với tôi, và tôi không tin vào điều đó. Kiểu lời khuyên này chỉ giới hạn sự tự do của tôi để viết theo suy nghĩ của mình, vì mục đích đằng sau sự thiết lập PressThink là sự giải phóng: "Bây giờ tôi đã có tờ báo riêng của mình. Tôi có thể viết những gì tôi nghĩ." Mối quan tâm của tôi là các độc giả dành thời gian cho sự phân tích sâu, bất kể số lượng bài viết.

Cách tiếp cận của tôi là: đây là tạp chí của tôi, PressThink… Nếu bạn thấy thích thú, thì trở lại. Suy nghĩ trừu tượng hơn một chút, có thể là blog của tôi chỉ là một phần nhỏ của thị trường media, đang cạnh tranh với những chương trình tiêu khiển, trò chơi thể thao... Nhưng cũng không đúng thế. PressThink, công dân tự do trong một quốc gia tự giác, không cần thiết phải hành xử như một thành viên của thị trường. Đó là một thí ngiệm với cách viết blog dài dòng của tôi.

Mọi người phải nhớ rằng mạng web là chỗ tốt cho rất nhiều thứ đối lập nhau. Tìm kiếm tin tức nhanh chóng. Tìm kiếm về một lãnh vực. Thảo luận và tương tác. Nó cũng là chỗ để tìm hiểu sâu hơn, là một thiết bị nhớ, một thư viện tức thì, một bộ lọc thông tin. Không sử dụng weblog cho các phân tích mở rộng, vì hầu hết người dùng sẽ không lựa chọn. Nhưng tôi không phải là thị trường truyền thông! Điều lạ là tôi cố gắng viết ngắn thôi, nhưng rốt cuộc cũng dài ra. Một số người đọc đã phàn nàn về vấn đề này ("có quá nhiều từ được sử dụng vào chủ đề sai!" là chuyện thường tình) và điều này trở thành chuyện vui một thời gian sau.

Mỗi người mới viết blog chú ý tới câu hỏi: hiện nay có yêu cầu nào đối với một blog ban đầu như của tôi không? Nhưng bạn phải viết blog một thời gian mới biết câu trả lời.

Cái tên PressThink bắt nguồn từ thuật ngữ "suy nghĩ nhóm" và nhóm này là báo chí. Tên này được thu ngắn cho suy nghĩ báo chí hoặc học thuyết báo chí, mà các nhà báo triết lý sống theo – ai đó có thể nói đây là đạo lý của báo chí. Đây là những chủ đề hấp dẫn tôi. Suy nghĩ báo chí là phong cách suy nghĩ của tôi, của một nhà phê bình và một tác giả. Khi tôi viết blog, tôi cũng theo lối suy nghĩ này.

Ý nghĩ của tôi là tách phần suy nghĩ báo chí ra khỏi những sự kiện báo chí. Và sau đó khám xét nó, hoặc là mời người khác làm theo. Đó là ý nghĩa của tên PressThink. Blog của tôi viết về suy nghĩ của báo chí, và cũng là một dụng cụ để xây dựng thêm về lối suy nghĩ này. Tôi nghĩ là một số blogger không bỏ nhiều tâm tư vào tựa đề của blog của mình. Về phần tôi, chỉ khi tôi tìm đúng tựa đề, tôi mới có thể bắt đầu weblog.

Tôi cố gắng chừa lại những phê bình về các bài báo nặng về tư tưởng cho các cá nhân và các tổ chức khác viết tốt mảng này. PressThink không phải là một trang web theo dõi truyền thông, mặc dù tôi đã viết về các theo dõi viên của truyền thông. PressThink cũng không truy lùng các thành kiến một chiều, nhưng tôi đã viết về sự truy lùng này. Tôi không ủng hộ tổng thống George Bush, nhưng tôi đã viết về suy nghĩ báo chí của ông. Như tôi đã viết trong lời giới thiệu weblog của mình: "Tôi đang cố gắng khám phá ra những hệ quả trên thế giới do có những loại báo như chúng tôi làm."

Một người nào đó đã hỏi tôi rằng tôi có hay không một "phương pháp" viết blog riêng của mình. Tôi chỉ theo dõi báo chí, coi tin tức, bấm vào blogroll, và tìm tòi những điều lý thú, hiện thời, và đáng chú ý. Rồi thu thập các liên kết, và bắt đầu viết. Hoặc ai đó viết e-mail chỉ dẫn tôi đến một bài viết. Hoặc là khi có chuyện xảy ra, tôi biết rằng độc giả của tôi muốn biết tôi nghĩ

gì về chuyện đó. Thay vì theo một phương pháp nào đó, tôi chỉ theo một phong cách tự đặt ra cho mình khi viết cho PressThink.

Một bài tiêu biểu của PressThink như bài này, là "Đặt tờ báo nhẹ nhàng xuống cho nó chết đi"...

(http://journalism.nyu.edu/pubzone/weblogs/pressthink/2005/03/29/nwsp_dwn.html)

Bài này có năm phần: tựa đề, tiểu đề, bài tiểu luận, phần bổ sung (kèm theo chú thích, tương tác, và liên kết ngoài) và những lời bình luận. Mỗi trường yêu cầu một cách viết khác nhau. Tựa đề thì tóm tắt bản văn và lôi cuốn sự chú ý. Tiểu đề giải thích lý lẽ và tiết lộ cốt truyện. Bài tiểu luận chỉ là bài tiểu luận - thường là 1500 đến 2500 từ - nhưng với 20 đến 30 liên kết. Phần bổ sung thì thêm bớt và dõi theo những thảo luận rộng hơn ở trong thế giới blog, kể cả các phản ứng của độc giả đến bài viết của tôi. Những lời bình luận sẽ giúp mở đầu những cuộc đối thoại.

Một bài viết thành công ở PressThink khi tất cả năm phần liên kết với nhau như thể một phần được đọc bởi một phần khác. Một mục của PressThink chỉ kết thúc khi năm phần trên được hoàn thành, thông thường thì cần hơn một tuần. Đó là một chu kỳ của weblog. Khi thành công (luôn luôn là sự không chắc chắn), bài viết sẽ trở thành một diễn đàn trực tuyến cho đề tài được nhắc đến – và diễn đàn này là những suy nghĩ. Dĩ nhiên, tôi không biết đến cách viết blog này và logic có hiệu quả của nó trước khi tôi trải qua những khó khăn thử nghiệm. Đó là tại sao bạn phải làm blog một thời gian trước khi bạn biết cách để làm blog hiệu quả.

Trước khi tôi bắt đầu PressThink, các ý kiến về nghề báo chí và nhà báo của tôi phải thông qua những người giám sát trong lĩnh vực này. Nhưng bây giờ tôi đã có tạp chí điện tử của riêng tôi và không cần phải làm vậy nữa, và những người giám sát báo chí đến blog của tôi để nghiên cứu. Đó là sự khác biệt lớn nhất. Tôi cuối cùng cũng có một sự tự do tư tưởng.

Jay Rosen dạy nghề làm báo tại Đại học New York, nơi mà ông là một giáo sư từ năm 1986. Từ năm 1999 đến 2005, ông làm chủ bộ môn này. Ông sống tại thành phố New York. Ông Rosen là tác giả của trang PressThink, một trang blog viết về nghề làm báo và những khó khăn của nó (www.pressthink.org). Blog của ông ra đời tháng 9, 2003: http://journalism.nyu.edu/pubzone/weblogs/pressthink.

HỒNG KÔNG

Tôi đã giữ lời hứa của mình đối với những người đã chết

Yan Sham-Shackleton

Bảo Trâm chuyển ngữ

ây giờ là 1h 23 phút sáng. Khoảnh khắc đầu tiên của ngày 4 tháng 6. Hôm nay là ngày tưởng niệm lần thứ 16 cuộc thảm sát tại quảng trường Thiên An Môn ở Bắc Kinh. Vào thời điểm lịch sử ấy, tôi ngồi trong đường hầm trước thông tấn xã Xinhua của Hong Kong, nơi tập trung những người đi biểu tình chống nạn đói. Chúng tôi ủng hộ sinh viên Trung Quốc. Chúng tôi mong muốn dân chủ, cho họ và cho cả chúng tôi. Chúng tôi không còn muốn phục dịch thực dân Anh, càng không muốn Đảng cộng sản. Chúng tôi khao khát tự do.

Trong vòng hai, mà cũng có thể là ba giờ nữa, sẽ là thời khắc mà cách đây 16 năm tôi nghe thấy những phát đạn đầu tiên qua đài phát thanh, kèm theo tiếng hát, tiếng kêu, tiếng động cơ xe tăng mà âm thanh còn vang dội xuống các bức tường quanh đường hầm. Chúng tôi nhìn nhau, tuôn trào nước mắt.

Bây giờ tất cả chúng tôi đều nghiệm ra rằng Trung Quốc sẽ không do dự huy động đoàn xe tăng để đàn áp những người đấu tranh cho dân chủ - điều mà cách đây 16 năm chúng tôi không hề nghĩ đến. Và, tôi nghĩ rằng đúng vào thời điểm ấy Glutter đã sinh ra, khi mà tôi nghe thấy từ đài phát thanh hồi kết của cuộc vận động dân chủ 1989 trong một đường hầm chiếu sáng bởi những tia huỳnh quang rực rỡ. Tôi chỉ 15 tuổi ngày ấy.

Và nếu không phải vào đúng thời khắc ấy thì là ít lâu sau, tôi tuyên thệ một điều mà chỉ một cô gái trẻ chưa từng trải mới có thể đưa ra với vẻ tin chắc mạnh mẽ:

"Tôi sẽ không quên. Tôi thề sẽ nhớ mãi mãi. Tôi sẽ sống tốt hơn, sống cho tất cả chúng ta, bởi tôi vẫn sống còn các bạn thì không được như tôi nữa. Tôi

sẽ không để những điều như thế xảy ra nữa. Tôi sẽ nhắc cho cả thế giới biết đến những khuôn mặt sinh viên đã ở quảng trường Thiên An Môn. Các bạn, những người hùng của tôi, những người anh chị em lớn của tôi.”

Tôi đã đưa ra những lời hứa này trong sự vội vã, nỗi sợ hãi, cùng với sự ngây thơ của tuổi 15. Làm sao mà điều ấy đạt được, hay thậm chí, điều ấy là có thể hay không. Tôi chỉ biết một điều: tất cả những điều ấy vang lên chính đáng, và tôi nghe thấy tất cả người lớn gào thét như thế qua những cái loa.

Trong đêm nay, tôi nghĩ rằng những gì tôi đã thực hiện – tất cả bài viết, bức ảnh, hình vẽ tôi đã tạo ra nhân danh lý tưởng dân chủ, tất cả kháng nghị qua mạng (cyber-protest) tôi đã tổ chức, những cuộc phỏng vấn tôi đã tham gia, những câu chuyện tôi đăng nhân danh quyền bày tỏ tự do ý kiến – không chỉ vì tôi tin mãnh liệt vào quyền tự do này mà còn để chữa những vết thương trong tiềm thức tôi. Blog Glutter, đó là phương tiện để tôi giữ những lời hứa dành cho người đã mất.

Tôi viết các dòng này để mọi người hiểu vì sao tôi đã tạo ra Glutter. Không phải vì tôi theo đuổi những quy tắc hay bắt chước người khác. Cũng không phải vì tôi mải miết tìm kiếm sự chú ý hay sự nổi tiếng. Ngược lại, tôi thường xuyên không cập nhật blog của mình một thời gian khi nó thu hút quá nhiều sự chú ý, để rồi sau đó tôi có thể viết như tôi muốn và kể những câu chuyện mà tôi thích, không chịu một sức ép nào.

Với những người bắt đầu viết blog, tôi muốn nhắn nhủ rằng đừng nghe bất kì ai ngoài chính bản thân mình, đừng gắng bắt chước, đừng cố coi trọng các điều chỉ dẫn. Tôi đã vi phạm hàng loạt các quy tắc mà tôi không hề biết đến nhưng tôi vẫn thành công.

Tất cả những gì bạn cần để tạo một blog, chính là ý muốn làm điều đó.

Tất cả những gì bạn cần để làm cho blog “sống”, chính là ý muốn phát biểu ý kiến của mình.

Tất cả chúng ta đều nhận biết ngày này hay ngày khác một khoảnh khắc của sự thức tỉnh chính trị, một cú hích giúp chúng ta ý thức về một điều bất công cần sửa chữa. Cầu mong ý thức này luôn dẫn đường cho các bạn. Tôi hi vọng cuối cùng rồi các bạn cũng sẽ truyền đạt, với sự dũng cảm cần thiết, niềm tin, nhận thức của các bạn đến những người khác để gợi lên trong lòng họ mong muốn đấu tranh cho sự thay đổi. Đó là tất cả những lời khuyên mà tôi có thể chia sẻ với các bạn đêm nay.

Bây giờ là 2h33. Tôi nghe thấy tiếng súng nổ. Pằng, pằng, pằng. Tôi nghe thấy chúng vào giờ này hàng năm. Lúc ấy tôi mới 15 tuổi, còn quá trẻ để phải trải qua những sự kiện mà tôi đã từng trải qua. Nhưng những người khác còn quá trẻ để chết.

Yan Sham-Shackleton mong muốn chia sẻ với các bạn điều này, rằng cô ấy đã trải qua sáu tuần soạn thảo sáu phiên bản khác nhau của bài viết, cô ấy đã cố gắng tập hợp tất cả những gì mà cô ấy biết về nghệ thuật làm blog trước khi nghiệm ra rằng vẻ đẹp của cách truyền thông đơn giản nằm ở chỗ nó đem đến sự tự do được là chính mình.

Trong blog của mình, glutter.org, Yan bàn luận về nghệ thuật cũng như về chính trị, tùy thuộc vào cảm hứng của cô ấy. Cách cô ấy chọn giọng điệu, phong cách và lập trường nghiêng về lý tưởng dân chủ đích thực tại Hồng Kông, đồng nghĩa với việc cô ấy bị kỷ luật một cách hợp thức tại Trung Quốc.

IRAN

"Chúng tôi có thể viết tự do trên blog"

Arash Sigarchi

Nam Tân chuyển ngữ

gày nay, suy nghĩ của Mac Luhan rằng "thế giới là một ngôi làng toàn cầu" mới được hiểu trọn vẹn nghĩa của nó. Internet cho phép cung cấp các phương tiện thông tin đại chúng, đến nỗi chuyện gì xảy ra ở Viễn Đông, châu Mỹ, châu Âu hay thậm chí ở một hải đảo xa xôi hẻo lánh ở châu Phi, chúng ta đều được cho biết.

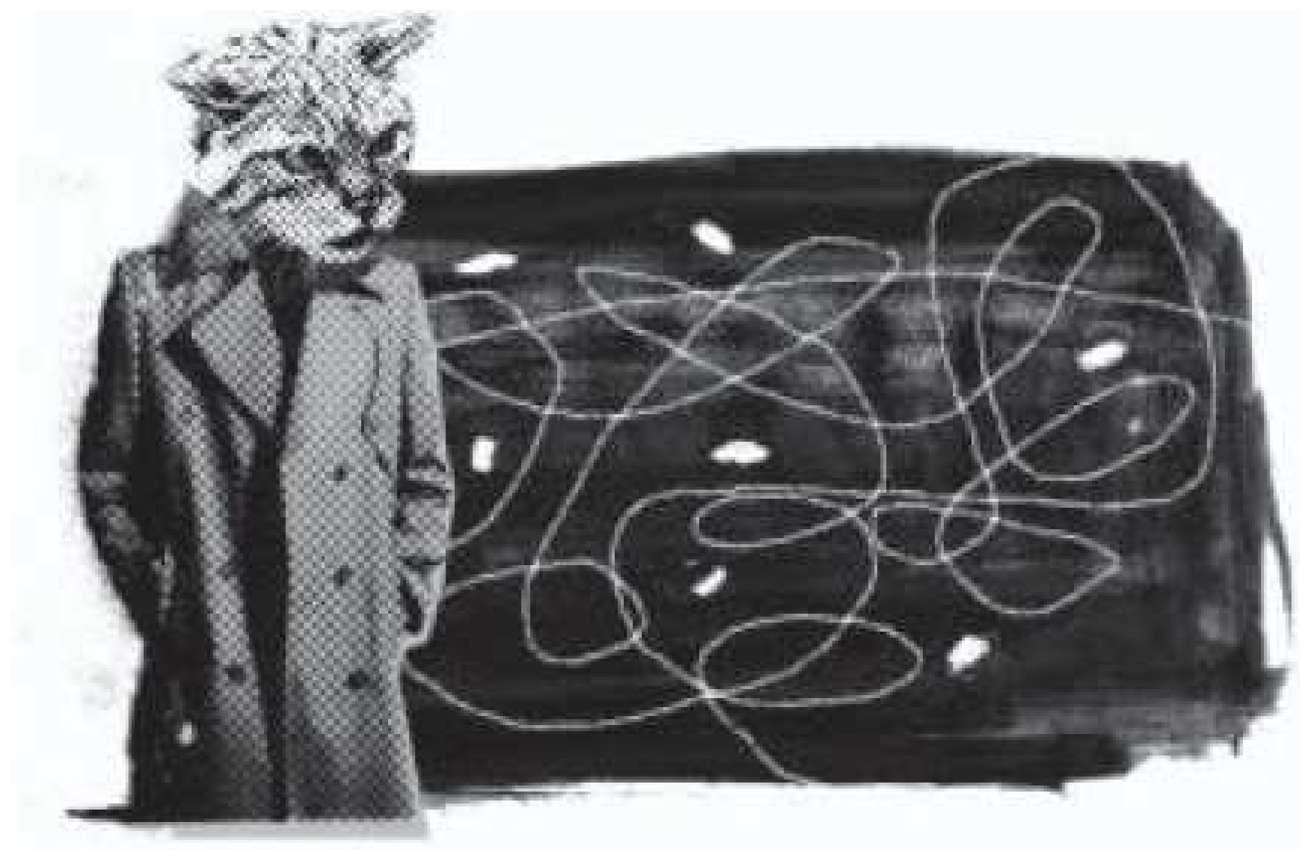
Trong nhiều năm, báo chí đã bị chi phối bởi nhiều hạn chế nhưng công nghệ có sức mạnh làm biến mất những hạn chế ấy.

Tôi là nhà báo ở một đất nước mà những gò bó, câu thúc linh tinh đã ngăn cản tôi làm công việc của mình. Thực tế, ngoài những yếu tố bên trong liên quan đến các phương tiện thông tin chung cho hầu hết các quốc gia, ở Iran còn có các yếu tố bên ngoài như những hạn chế về pháp lí, sự ảnh hưởng của Chính phủ và của một vài cá nhân, sự trợ giúp có chủ đích, rồi những nhóm gây áp lực và những "ông chủ" các phương tiện thông tin. Đó là điều khiến tôi suy nghĩ đến nền độc lập của đất nước và tôi muốn ấn hành những thông tin đúng sự thật theo phân tích của tôi về các sự kiện. Một trong những giải pháp để vượt qua trở ngại này chính là làm blog.

Blog cho phép viết tự do. Chính vì không cần thiết phải in ấn hay phổ biến thông qua các phương tiện truyền thông khác, blog chính là công cụ cho phép thông tin và diễn đạt một cách nhanh chóng ý kiến. Một cách khái quát, chúng ta có thể xem những trang báo mạng như những tờ báo nhỏ hay những viện phân tích trong đó người viết cùng lúc là thông tín viên và chủ bút.

Một vài người khẳng định rằng blog không cần phải tìm cách đưa thông tin thực. Đúng vậy, một vài blogger chỉ kể về cuộc sống của họ. Những nhà văn

nghiệp dư này có một lượng ít độc giả, thường giới hạn xung quanh những người thân thiết. Ngược lại, những mục thời luận của các nhà báo, nghệ sĩ tên tuổi, nhân vật trong giới chính trị, kinh tế, xã hội, thể thao… được chú ý bởi giá trị biên tập và bởi sự nổi tiếng của chính tác giả, ngay cả khi đó là những bài viết về đời sống hàng ngày của họ. Do va chạm vào tất cả mọi vấn đề, những blogger này có một số lượng lớn các chủ đề để viết khiến độc giả quan tâm. Tôi nghĩ rằng mỗi bài viết thu hút lượng độc giả tùy theo những gì độc giả tìm kiếm nên không cần thiết phải lập ra những quy tắc cho các chủ đề đề cập đến hay giọng văn trên blog.

Về phần tôi, tôi đã chọn hai cách viết báo mạng. Cách thứ nhất, diễn đạt một cách không chính thống (tức theo phong cách nói) ý kiến của tôi về các chủ đề thời sự. Cách thứ hai, soạn thảo những bài xã luận, phân tích, bài dịch, bài phỏng vấn, bản báo cáo hay tác phẩm đầu tay. Vì thế nên tôi có hai loại độc giả: những người muốn biết về cuộc sống hàng ngày của tôi và

những người chờ đợi ý kiến của tôi về một vấn đề nào đó với tư cách là nhà báo, nhà văn và nhà thơ.

Weblog, phương tiện thông tin mạng, cho phép người viết có sự trao đổi một cách thẳng thắn và chỉ trích từ người đọc. Người viết cũng có thể trả lời cho người đọc và chính nhờ vào sự trao đổi này người viết sẽ hoàn thiện hơn. Những lời bình luận thường xuyên cho phép blogger định rõ quan điểm của mình và viết về những vấn đề mà độc giả của họ quan tâm.

Như tôi đã nói, ở đất nước tôi, để xuất bản một cuốn sách, một bài thơ, một câu chuyện, một tờ báo hay tạp chí đều phải có sự cho phép chính thức của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Một số lớn nhà văn, nhà báo không thể nhờ xuất bản tác phẩm của mình, trừ phi có sự đồng ý của các cấp phụ trách về an ninh và luật pháp.

Tất cả nội dung báo chí xuất bản đều có nguy cơ bị kiểm duyệt. Điều đó dẫn đến hiện tượng ở Iran có rất nhiều nhà báo viết báo mạng. Làm như vậy vừa ít tốn tiền hơn lại không bị kiểm duyệt. Vì thế, như vài quốc gia khác, như Trung Quốc chẳng hạn, chính quyền Iran kiểm soát các trang Web chặt chẽ như đối với các phương tiện thông tin truyền thống.

Tuy nhiên, tôi vẫn muốn nhấn mạnh rằng, việc báo chí thông qua Internet có thể góp phần thúc đẩy quyền tự do ngôn luận cũng như sự đa dạng về quan điểm. Mặc dù tôi bị kết án bởi luật pháp Iran, tôi không hề tuyệt vọng và tôi tin chắc rằng, trong vài năm nữa, chính quyền Iran buộc phải chịu chấp nhận việc thông tin được tự do lưu hành và tôn trọng quyền tự do ngôn luận.

Arash Sigarchi là nhà báo và là một người viết blog. Sinh năm 1978, đúng vào thời điểm cách mạng Iran, anh bắt đầu nghề báo năm 1993 khi mới 15 tuổi. Lúc Seyed Mohammad Khatami, tổng thống theo trường phái cải cách đổi mới của nước Cộng hòa hồi giáo Iran thắng cử vào năm 1997, Sigarchi đã chọn theo con đường báo chí cải cách. Khi các tờ báo cải cách bị đóng cửa vào tháng 4, 2000, anh định cư tại một tỉnh phía bắc Iran và ở đó anh làm chủ bút cho một tờ nhật san 12 trang "Gilan Emrouz" (Gilan ngày nay).

Năm 2001, anh bắt đầu viết cho một tờ báo mạng tập thể "Gileh Mard" (Con người Gilan). Năm 2002, anh lập ra cho riêng mình trang blog "Panjareh yi Eltehab" (Cửa sổ hi vọng).

Đầu năm 2005, anh bị bắt và bỏ tù trong hai tháng bởi Bộ thông tin và an ninh rồi bị kết án 14 năm tù giam bởi tòa án cách mạng. Anh đã được trả tự do trong sự chờ đợi một cuộc xét xử của tòa phúc thẩm.

NEPAL

Chúng tôi nói với thế giới bên ngoài những gì đang diễn ra

Đài tiếng nói Tự Do Nepal (RFN) http://freenepal.blogspot.com

Phúc Thịnh chuyển ngữ

gày 01 tháng 01 năm 2005, vua Nepal Gyanendra đã đọc một bài diễn văn trên truyền hình quốc gia thông báo toàn dân về việc tiếp nhận quyền lực vào tay mình. Sau khi kết thúc bài diễn văn, tôi muốn tìm hiểu phản ứng của quốc tế về sự thay đổi này và đã thử mở kết nối với Internet, nhưng nhận được thông báo là dây điện thoại không được nối. Thế là tôi đã hiểu ngay là điện thoại của tôi đã bị cắt. Trong nỗ lực ngăn chặn mọi sự rò rỉ thông tin chỉ trích có thể về sự thâu tóm quyền lực, nhà vua đã ra lệnh cho quân đội không những khóa tất cả các nhà cung cấp dịch vụ Internet (ISPs) mà còn dừng hoạt động toàn bộ các dịch vụ viễn thông.

Trong suốt thời gian đó, người dân luôn bàn tán về tất cả những hậu quả có thể - một vài người trong số đó thì ca tụng sự thâu tóm này. Tại tòa soạn báo của tôi, mọi người ai cũng nhìn thấy trước một viễn cảnh u ám với hình ảnh nhân viên quân đội tràn ngập các văn phòng truyền hình, báo chí để khám xét, kiểm duyệt. Vào lúc đó tôi đã nghĩ là sẽ rất thích hợp để ghi chép lại các sự kiện diễn trong ngày và những suy nghĩ của người dân dưới dạng nhật ký. Và tôi đã làm điều đó trên máy tính của tôi.

Ngày 08 tháng 02 các dịch vụ viễn thông cơ bản và Internet đã được khôi phục. Tôi đã nhận được nhiều email với nội dung là giải thích chuyện gì đã xảy ra tại Nepal. Lúc ấy tôi nghĩ là cuốn nhật ký của tôi có thể giải thích tình hình ở đây. Một vài người bạn tại Mỹ thì gợi ý rằng tôi nên đưa nội dung trong cuốn nhật ký lên blog. Lúc đó tôi chỉ là người chập chững bắt đầu với blog, họ đã làm trang web và đưa những nội dung tôi đưa cho họ lên ấy giúp tôi. Tôi đã quyết định là sẽ thực hiện công việc này dưới một cái tên vô danh và hỏi những người bạn khác viết bài cho blog cũng với tên như vậy, để có thể giúp chúng tôi tránh khỏi những phiền nhiễu có thể và tù tội.

Một sự kiểm duyệt gắt gao vài ngày sau đó trên tất cả các phương tiện truyền thông và thông tin ngoài luồng tại RFN đã đem lại sự nổi tiếng cho trang web blogger.com, nơi được khuyên nên ghé thăm. Những người bạn tôi ở Mỹ đã làm hết sức mình để quảng bá trang web này. Chưa đầy một tuần nó đã trở nên rất nổi tiếng và được yêu thích.

Mục đích thành lập đài tiếng nói Tự Do Nepal là để cho mọi người khắp nơi trên thế giới hiểu người dân Nepal cảm giác như thế nào về sự cai trị của nhà vua. Dưới sự kiểm duyệt gắt gao, các phương tiện truyền thông có thể bị bắt buộc viết những gì nhà vua muốn nhưng trên hết là những thông tin không đầy đủ về tiếng nói thật sự của người dân. RFN trở thành ác cảm đối với một vài cá nhân sau khi đăng một số bài viết của một vài người đại diện cho tiếng nói chung mà không có sự kiểm duyệt cũng như không sợ sự quấy nhiễu.

Những loạt bài đầu tiên trên RFN đa số là dạng nhật ký miêu tả các sự kiện hàng ngày. Các loạt bài sau đó thì thường là những suy nghĩ hoặc phân tích về các vấn đề, sự kiện tổng hợp, đa dạng. Trong tình hình chính trị hiện nay tại Nepal, nơi mà nhà vua tập trung toàn bộ quyền lực và coi thường ý nguyện của nhân dân thì sự xuất hiện của RFN là rất thích hợp vì nó quan tâm đến những suy nghĩ, ước vọng của đa số người dân.

Những gì hiện nay cần phát triển lớn mạnh đó chính là dân chủ cho đất nước, bởi vì tôi tin rằng chỉ có như vậy thì đất nước mới giàu mạnh và nghề nhà báo sẽ được coi trọng. Làm báo dưới sự kiểm duyệt giống như là uống cà phê nhưng mà không có đường – sẽ không có hương vị gì. Là nhà báo, được hiểu như là người biết nhiều thứ, những điều mà không bao giờ được viết trên báo, là những thứ đã được xuất bản tại RFN – nhà vua chiếm tài sản cá nhân theo một cách không thích hợp. Rất nhiều nhà báo biết điều này, chỉ trích, chế nhạo nhà vua nhưng không thể viết nó ra.

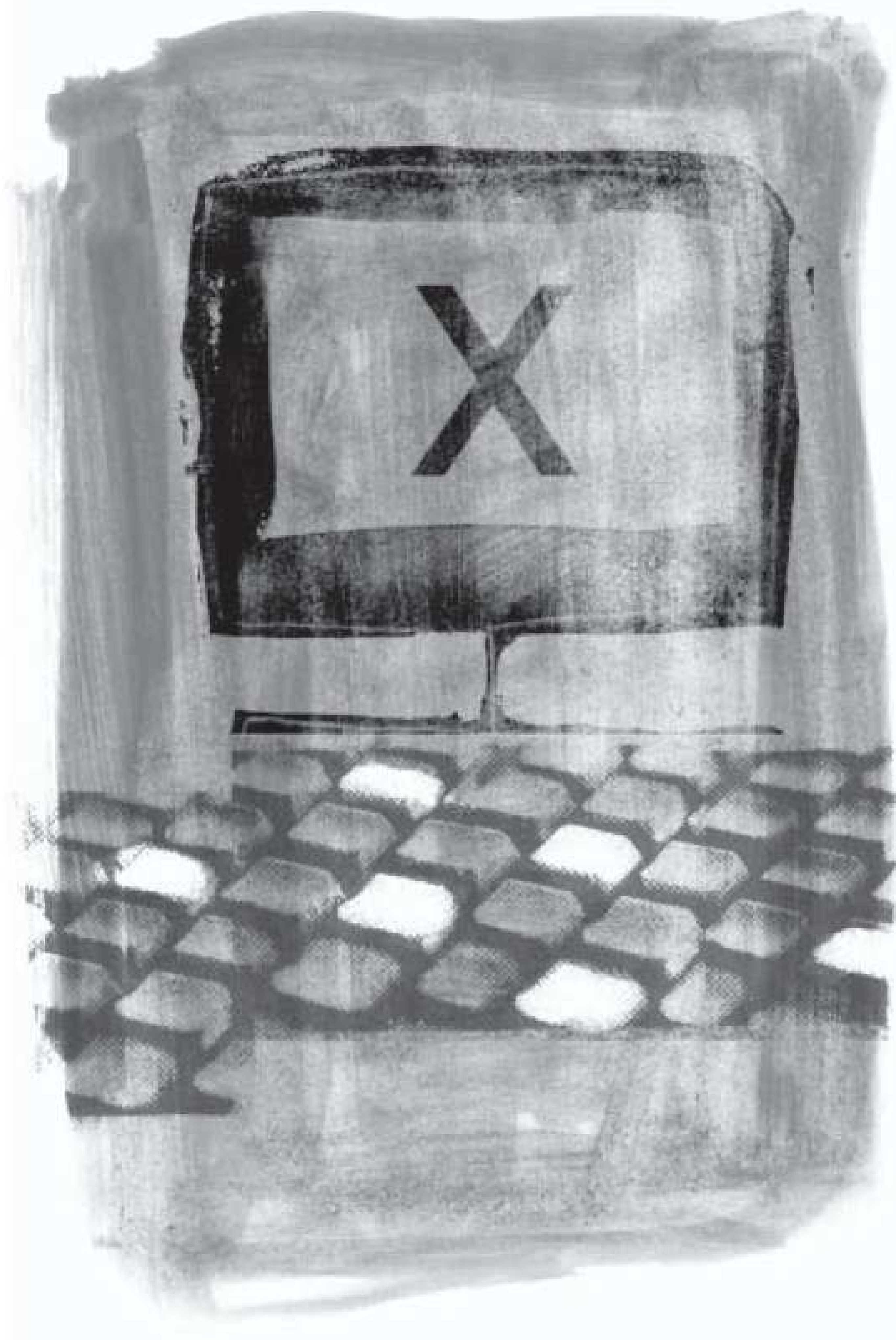
Mục đích khác của RFN là phục vụ cho việc thông tin về tình hình Nepal giữa mọi người trên thế giới. Tình trạng của Nepal đã có thể không đến được tai hàng ngàn người nếu không có RFN. Đây là điểm tôi nghĩ rất tốt để đánh thức lương tâm của toàn nhân loại khi nói về đất nước này.

Sự tiến bộ của kỹ thuật điện tử đã đem lại rất nhiều cho xã hội chúng tôi. Tôi viết một cách tự do không sợ gì cả vì tôi tin phương pháp mà tôi đang làm là viết blog, gửi chúng đi đến các bạn tôi tại Mỹ và họ đăng chúng lên, phương pháp này không thể theo dõi và đơn giản. Khi mà nền dân chủ quay trở lại đất nước này để chúng tôi có thể hít thở không khí tự do thì tôi sẽ rất tự hào về sự đóng góp nhỏ bé của tôi cho điều đó.

Rất nhiều người đã hỏi tôi bằng mail về độ tin cậy của các bài viết. Tôi đã nói với họ chỉ với một cái tên nào đó không đáng tin cậy. Tôi không muốn công bố tên bởi vì cho đến buổi đầu của nền dân chủ tại Nepal thì tình hình vẫn có thể đi theo chiều hướng tồi tệ hơn nữa và tôi có thể sẽ bị vào tù do viết blog. Tôi không sợ phải vào tù nhưng tôi muốn tiếp tục duy trì RFN để cung cấp những thông tin về Nepal cho thế giới. Vì thế tôi đã là tôi sẽ đưa tên tôi cho họ khi sự cai trị của nhà vua thật sự chấm dứt.

RFN Blogger, Nepal
wewantdemocracy@gmail.com

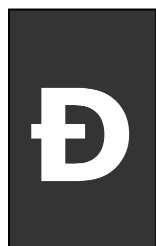
Đài tiếng nói Tự Do Nepal là một blog thách thức quyền lực của vua Gyanendra và sự kiểm duyệt truyền thông. Hoạt động vì sự phục hồi của nền dân chủ, RFN là trang web đầu tiên đăng các thông tin về Nepal cho thế giới. Người cộng tác viết bài dưới tên vô danh dưới sự đe dọa của nhà cầm quyền.

LÀM THẾ NÀO ĐỂ BLOG ẨN DANH?

Ethan Zuckerman

Hậu Phú & Y Nhân chuyển ngữ

ây là một chương hướng dẫn nhanh nhằm chỉ cách viết blog ẩn danh từ gốc độ của một người nằm trong chính phủ, ở một quốc gia thiếu sự minh bạch. Chương này không có ý định dành cho những kẻ phá hoại trên mạng, mà cho những người tại các quốc gia đang phát triển có nỗi lo âu về sự an nguy của họ và mong muốn có giải pháp thực tiễn để bảo vệ quyền tư ẩn.

Hướng dẫn của tổ chức Electronic Frontier Foundation, "Làm thế nào để blog một cách an toàn" (http://www.eff.org/Privacy/Anonymity/blog-anonymously.php), cũng là một tham khảo tốt về vấn đề này.

Mục Lục

Giới thiệu cô Hướng Dương

Cô Hướng Dương làm kế toán ở một cơ quan nhà nước. Cô ta phát hiện ông chủ của cô, phó bộ trưởng, đang ăn cắp một số tiền lớn từ ngân quỹ chính phủ. Cô ấy muốn cả thế giới biết rằng có một vụ án đang xảy ra, nhưng cô

ta lo mình sẽ bị mất việc làm. Nếu cô ấy báo cho bộ trưởng biết (nếu cô may mắn lấy hẹn được!), cô ta có thể sẽ bị đuổi việc. Cô gọi cho một phóng viên tại một tờ báo địa phương, nhưng người này nói anh ta không thể đăng tin nếu không có nhiều thông tin và bằng chứng đầy đủ.

Vì vậy cô Hướng Dương quyết định viết blog để cho cả thế giới biết chuyện gì đang xảy ra tại bộ mà cô đang làm. Để bảo vệ cho sự an toàn của cô, cô không muốn có người phát hiện ra cô là ai dựa vào các bài viết cô đăng. Cô cần viết blog hoàn toàn ẩn danh.

Có hai cách có thể khiến cô Hướng Dương bị phát hiện trong lúc viết ẩn danh. Cách thứ nhất là cô để lộ danh tánh của mình trong các bài viết – ví dụ như cô viết: "Tôi là phụ tá kế toán trưởng cho ông phó bộ trưởng bộ tài nguyên", thì có cơ hội người đọc sẽ biết cô là ai ngay lập tức.

Cách thứ hai cô có thể bị phát hiện là nếu có người tìm ra danh tánh của cô qua thông tin trên phần mềm duyệt trình web hoặc email. Mỗi máy tính kết nối mạng Internet có riêng – hoặc dùng chung - một địa chỉ gọi là địa chỉ IP (Internet protocol). Đây là một dãy số với bốn con số từ 0 đến 255, chia cách bởi dấu chấm, ví dụ như 213.24.124.38. Khi cô Hướng Dương dùng phần mềm duyệt trình web để để lại comment trên blog của ông bộ trưởng, địa chỉ IP cô đang dùng sẽ bị lưu lại.

Với một chút cố gắng, chuyên viên kỹ thuật của ông bộ trưởng có thể tìm ra cô Hướng Dương dựa vào địa chỉ IP của cô. Nếu cô Hướng Dương dùng máy tính ở nhà và gọi vào công ty dịch vụ Internet (Internet service provider - ISP), công ty đó sẽ lưu lại địa chỉ IP được chỉ định cho số điện thoại của cô. Ở một số quốc gia, ông bộ trưởng có lẽ phải có giấy của tòa án cho phép ông lục soát kỷ lục ISP; nhưng ở một số quốc gia khác (đặc biệt ở nơi mà ISP thuộc loại quốc doanh), kỷ lục đó sẽ được giao cho ông bộ trưởng một cách dễ dàng, và cô Hướng Dương sẽ gặp phải phiền phức.

Có nhiều cách cho cô Hướng Dương dấu danh tánh khi dùng Internet. Nói chung, càng muốn bảo mật chừng nào thì cô Hướng Dương càng cần phải làm nhiều việc để giấu danh tánh của cô. Cô Hướng Dương – và bất cứ ai hy vọng được blog ẩn danh – đều cần phải xem coi mình lo sợ đến mức độ nào trước khi quyết tâm làm cách nào để bảo mật. Như những gì bạn sẽ thấy, một số bí quyết bảo mật trên mạng đòi hỏi rất nhiều kỹ năng.

Bước 1 – Bí danh

Một cách đơn giản để giấu danh tánh của cô Hướng Dương là dùng một email miễn phí và công ty cung cấp dịch vụ blog ở một nước khác. (Dùng

một trương mục tốn tiền cho dịch vụ email hay blog là chuyện không nên làm vì chi phí thanh toán sẽ để lộ thẻ tín dụng, trương mục ngân phiếu hay tài khoản Paypal với tên của cô Hướng Dương dễ dàng). Cô có thể tạo ra một danh tánh mới – một bí danh – khi cô đăng ký các trương mục này, và khi ông bộ trưởng tìm ra blog của cô, ông sẽ phát hiện tên người chủ blog là "Bí Danh", với địa chỉ email nguoi-bi-danh@hotmail.com.

Một số nhà cung cấp dịch vụ email miễn phí:

- Hotmail (www.hotmail.com)
- Yahoo (www.yahoo.com)
- Hushmail (www.hushmail.com): email miễn phí với mã hóa mức cao

Một số nhà cung cấp dịch vụ blog miễn phí:

- Blogsome (www.blogsome.com)
- WordPress (www.wordpress.com)
- Blogger (www.blogger.com)
- SEO Blog

Cách này có một vấn đề. Khi cô Hướng Dương đăng ký dịch vụ email hoặc blog, máy chủ mà cô liên lạc đã lưu lại địa chỉ IP của cô. Nếu như số IP để lại vết tích khiến cô bị tìm ra – nếu cô dùng máy tính ở nhà hay chỗ làm – và nếu công ty cung cấp dịch vụ bị buộc phải đưa ra thông tin cá nhân đó, cô có thể bị lộ diện. Thật không dễ ép buộc đa số các công ty dịch vụ để lộ số IP cô Hướng Dương dùng, ông bộ trưởng phải xin trác tòa án, có thể là phải hợp tác với cơ quan an ninh Hoa Kỳ. Nhưng cô Hướng Dương không nên chấp nhận rủi ro bị lộ tung tích nếu chính phủ nước cô có thể thuyết phục công ty dịch vụ email và blog để lộ danh tánh của cô.

Bước 2 – Máy tính công cộng

Một bước khác cô Hướng Dương có thể đi để dấu danh tánh của mình là dùng máy tính có nhiều người khác dùng để viết blog. Thay vì đăng ký email và blog từ máy tính ở nhà hoặc chỗ làm, cô Hướng Dương có thể làm chuyện đó ở quán café Internet, nơi mà có nhiều người khác cũng đã dùng qua máy tính.

Cách này cũng có sơ hở. Nếu quán café Internet hoặc phòng máy vi tính lập kỷ lục người nào dùng máy nào lúc mấy giờ, danh tánh cô Hướng Dương cũng bị lộ. Cô không nên viết blog vào lúc nửa đêm khi mà cô ta là người duy nhất dùng máy tính – anh chuyên viên trông coi nơi đó sẽ biết cô là ai. Và cô cũng nên thay đổi quán Internet thường xuyên. Nếu ông bộ trưởng phát giác người báo động chuyên viết blog từ một quán "Thời Đại Mới" trên đường Phan Châu Trinh, ông ta sẽ cử một người theo dõi và bắt cho được cô Hướng Dương.

Bước 3 – Dùng proxy ẩn danh

(Xem chương "Kỹ thuật vượt hàng rào kiểm duyệt")

Cô Hướng Dương thật quá chán mỗi khi phải vào quán café Internet để đăng blog. Với sự giúp đỡ của một anh hàng xóm, cô sử dụng máy tính ở nhà để vào mạng thông qua máy proxy ẩn danh. Bây giờ, mỗi khi cô dùng dịch vụ email và blog, cô chỉ để lại số IP của máy proxy, không phải số của máy tính cá nhân của cô … cách làm cho ông bộ trưởng khó tìm ra cô.

Đầu tiên, cô phải tìm danh sách máy proxy trên mạng, bằng cách tìm cụm từ "proxy server" trên Google. Cô chọn một proxy server trên danh sách publicproxyservers.com, với trang ghi rõ "ẩn danh cao độ". Cô ghi xuống số IP của máy proxy và số port từ danh sách.

Một số danh sách máy proxy đáng tin cậy:

▶ www.publicproxyservers.com: ẩn danh và không ẩn danh

▶ Samair (www.samair.ru/proxy): chỉ có proxy ẩn danh, và bao gồm thông tin về proxy có secure sockets layer (SSL).

▶ Rosinstrument Proxy Database (http://tools.rosinstrument.com/proxy): một cơ sở dữ liệu có thể tìm kiếm

Sau đó cô mở phần "Preferences" trên phần mềm duyệt trình web. Dưới "General", "Network" hoặc "Security" (thông thường), cô tìm tùy chọn để chỉnh proxy trước khi lên mạng. (Trong phần mềm Firefox, tùy chọn này nằm dưới Preferences – General – Connection Settings).

Cô bật lên "manual proxy configuration", điền số IP của máy proxy và số port vào các ô dành cho HTTP proxy và SSL proxy rồi lưu lại các thay đổi. Cô khởi động lại phần mềm duyệt trình web và bắt đầu lên mạng.

Cô để ý thấy lên mạng có vẻ chậm hơn bình thường. Đó là do mỗi lần cô vào một trang web, nó phải đi vòng qua máy proxy. Thay vì lên thẳng trang hotmail.com, cô phải qua máy proxy trước, sau đó cô mới vào Hotmail được. Khi Hotmail gửi cô một trang mới, nó phải đi vòng qua máy proxy trước rồi mới đến máy của cô. Cô cũng để ý thấy một số trang web khó vào được, đặc biệt là các trang buộc cô phải đăng nhập. Nhưng ít ra cô không phải lo số IP của cô bị lưu lại trên máy chủ cung cấp dịch vụ blog.

Một thí nghiệm vui đối với proxy: Đến trang noreply.org, một trang gửi email lại rất phổ biến. Trang này sẽ cho biết số IP của máy bạn đang dùng là bao nhiêu:

"Chào pool-151-203-182-212.wma.east.verizon.net 151.203.182.212, rất vui được gặp bạn".

Bây giờ qua trang anonymizer.com, một dịch vụ web cho phép bạn xem (một số) trang web thông qua máy proxy ẩn danh. Trong ô chữ bên phải của trang anonymizer, điền vào đường dẫn của http://www.noreply.org. Bạn sẽ thấy trang noreply.org nghĩ rằng bạn đang truy cập từ vortex.anonymizer.com. (Anonymizer là một cách hay để thử nghiệm máy proxy mà không cần thay đổi phần mềm duyệt trình web, nhưng nó không cho phép dùng các trang phức tạp hơn như email hay blog). Sau cùng, theo chỉ dẫn trên để thay đổi tùy chọn trong phần mềm duyệt trình web với địa chỉ proxy ẩn danh rồi đến trang noreply.org để xem nó tưởng bạn đến từ đâu.

Than ôi, máy proxy cũng không hoàn hảo! Nếu quốc gia cô Hướng Dương đang sống có luật Internet khó khăn, có nhiều người lên mạng dùng máy proxy để đến các trang bị cấm bởi chính phủ. Chính phủ đó có thể phản ứng bằng cách chặn các trang proxy. Người lên mạng đổi sang proxy khác, chính phủ cho ngăn chặn các máy proxy đó luôn, và vì thế cái vòng lẩn quẩn tiếp tục. Tất cả các điều này có thể làm tốn rất nhiều thời gian.

Cô Hướng Dương có một vấn đề khác nếu cô chỉ là một trong thiểu số người dùng proxy trong nước. Nếu các bình luận cô để lại có thể được tìm đến từ một máy proxy duy nhất, và ông bộ trưởng có thể xem tất cả kỷ lục của ISP trên toàn nước, ông ta có thể phát hiện ra máy tính của cô Hướng Dương là một trong vài máy duy nhất vào một máy proxy. Ông ta không thể chứng minh máy của cô Hướng Dương dùng proxy để viết blog nhưng ông ta có thể đi đến kết luận là proxy đó được dùng để viết blog và cô là một trong ít người trong nước dùng proxy. Cô Hướng Dương nên dùng proxy thịnh hành nơi cô ở và nên thay đổi proxy thường xuyên.

Bước 4 – Lần này đích thực là mình rồi!

Cô Hướng Dương bắt đầu nghi máy proxy cô dùng bị lợi dụng. Chuyện gì sẽ xảy ra nếu ông bộ trưởng thuyết phục chủ máy proxy – bằng luật pháp hay đút lót – giữ kỷ lục và xem coi ai trong nước đang dùng proxy này, và họ vào trang web nào? Cô lệ thuộc vào chủ máy proxy bảo vệ cô ta, và cô không hề biết chủ máy đó là ai. Mặc dù chủ máy proxy có thể không biết cô đang dùng proxy của mình – proxy thường được mở do không ý thức.

Cô Hướng Dương có người bạn ở Canada – một quốc gia không kiểm duyệt Internet như nơi cô đang sống – và anh ta có thể rất muốn giúp cô cập nhật blog trong khi bảo vệ danh tánh của cô. Cô Hướng Dương gọi điện cho bạn cô ấy và hỏi anh bạn giúp cài phần mềm "Circumventor" trên máy của anh ta. Circumventor là một trong hàng chục phần mềm proxy người dùng có thể cài đặt để giúp người khác dùng máy tính của như một proxy.

Bạn của cô Hướng Dương, anh Thanh Tú, tải Circumventor xuống từ Peacefire.org (http://www.peacefire.org/circumventor/simple-circumventor-instructions.html) và cài nó vào máy Windows của anh ta. Quá trình cài đặt không đơn giản – anh cần cài Perl trước, rồi đến OpenSA, sau đó là Circumventor. Và rồi anh ta cần để máy kết nối với mạng suốt, để cho cô Hướng Dương có thể dùng như proxy mà không cân hỏi trước. Anh ta chạy phần mềm đó rồi gọi cho điện thoại di động của cô Hướng Dương và cho cô biết địa chỉ URL cô có thể dùng để vào mạng thông qua máy proxy của anh ta, hoặc viết blog. Đây là cách thuận tiện vì cô Hướng Dương có thể dùng proxy từ nhà hoặc quán café, và không cần thay đổi gì trên máy của cô.

Trong khi cô Hướng Dương rất biết ơn anh Thanh Tú, có một vấn đề lớn trong sự xếp đặt này. Máy của Thanh Tú chạy Windows và cần khởi động lại thường xuyên. Mỗi khi nó khởi động lại, ISP của anh ta cung cấp một IP mới. Mỗi khi chuyện này xảy ra, proxy không còn dùng được nữa. Anh Thanh Tú cần liên lạc với cô Hướng Dương và cho cô biết số IP mới phần mềm Circumventor đang dùng. Chuyện này trở nên rất đắc và gây phiền hà một cách nhanh chóng. Cô Hướng Dương cũng lo là, nếu cô dùng một số IP thời gian dài quá, ISP của cô sẽ chịu áp lực từ chính phủ và buộc phải chặn nó.

Bước 5 – Onion Routing qua giao thức Tor

Anh Thanh Tú khuyến khích cô Hướng Dương để thử qua Tor, một hệ thống ẩn danh cao cấp mới cho việc hoạt động trên mạng. *Onion routing* đưa ý tưởng proxy server – một máy tính làm việc thay cho máy tính của bạn – lên một tầng mới phức tạp hơn. Những truy cập khi thông qua hệ thống *onion*

routing phải đi qua từ hai cho đến hai mươi máy tính khác nhau, cho nên việc truy tìm nguồn gốc của máy tính truy cập rất khó khăn.

Mỗi bước của *onion routing* đều được mã hoá, vì thế chính quyền không dễ dàng theo dõi những bài viết của cô Hướng Dương. Hơn nữa, mỗi máy tính trong hệ thống chỉ biết láng giềng gần nhất của mình mà thôi. Nói khác hơn là thiết bị định tuyến B chỉ biết là thiết bị A truyền cho nó một trang web đã được mã hóa và nó phãi tiếp tục truyền cho thiết bị C, ngoài vấn đề đó ra, thiết bị B không biết gì khác.

Mặc dù kỹ thuật rất phức tạp, nhưng cô Hướng Dương lại cảm thấy các cài đặt Tor (http://tor.eff.org/cvs/tor/doc/tor-doc-win32.html), một hệ thống Onion Routing, rất dễ dàng. Cô ta tải xuống chương trình Tor trên máy của mình, rồi thì tải thêm Prixvoxy, một proxy cộng tác với Tor và cũng có thêm công hiệu ngăn chận các quãng cáo điện tử.

Sau khi cài đặt phần mềm và khởi động lại máy của cô, cô Hướng Dương kiểm soát lại với noreply.org và biết chắc cô đã được "đội lốt" qua hệ thống Tor – vì noreply.org nghĩ rằng cô đang truy cập từ Đại Học Harvard. Khi cô nạp vào mạng lại, thì nó nghĩ cô đang ở Đức. Từ đây cô Hướng Dương biết rằng Tor đang che đậy nguồn gốc truy cập của cô bằng cách vừa giả dạng và vừa thay đổi vị trí của cô qua mỗi truy cập khác nhau.

Điều này có nhiều hậu quả kỳ lạ. Khi cô dùng Google thông qua Tor, thì chỉ trong mấy phút, cô đã phải đối diện với mấy thứ tiếng khác nhau như tiếng Đức, Nhật, Anh, và Hoà Lan. Và mặc dù cô Hướng Dương thích học hỏi tiếng nước ngoài, nhưng không cách nào làm việc được. Cô Hướng Dương cũng thường đóng góp cho Wikipedia, nhưng cô đã phát hiện ra là Wikipedia không cho phép cô sửa bài khi cô dùng Tor.

Tor cũng có cùng những vấn đề mà cô Hướng Dương đã gặp phải khi dùng các proxy khác. Internet của cô bị chậm lại khi dùng Tor và cuối cùng thì cô chỉ dùng Tor khi truy cập vào những tài liệu nhạy cảm hoặc khi đưa bài lên blog của mình. Và dĩ nhiên, cô phải dùng máy ở nhà vì không thể cài đặt Tor ở các máy nơi công cộng dễ dàng.

Nhưng lo gại lớn nhất cô phát hiện ra là có nhiều lúc Tor ngưng làm việc. Bằng chứng là ISP của cô đã bặt đầu ngăn chặn một vài định tuyến của Tor và khi hệ thống này muốn dùng các định tuyến bị chặn thì không làm việc được và cô không truy cập được trang web đó.

Bước 6 – Mixmaster, Invisiblog và GPG

Dĩ nhiên phải có một giải pháp cho vấn đề viết blog mà không phải cần đến proxy server, kể cả một công cụ cao cấp như Tor.

Sau khi thọ giáo thật lâu với một chuyên gia, cô khám phá ra một cách khác: Invisiblog (www.invisiblog.com), một website được một nhóm người Úc đặt tên là vigilant.tv điều khiển. Đây là một trang web tạo ra cho những người thật sự bị triệu chứng hốt hoảng. Bạn không thể đưa bài lên Invisiblog thông qua mạng, bạn phải gửi bài qua một email theo hình thức yêu cầu thông qua MixMaster và phải được mã hoá.

Và rồi thì cô Hướng Dương cũng cài đặt GPG (www.gnupg.org) - cách áp dụng Pretty Good Privacy bởi GNU (http://en.wikipedia.org/wiki/Public-key_cryptography), một hệ thống mã hoá công khai.

Nói cho ngắn ngọn: mã khóa *public-key encryption* là một kỹ thuật giúp cho cô gửi thư và tài liệu đi cho một người khác và chỉ có người đó đọc được, và không cần cô phải chia sẻ mật mã của cô với ai. *Public key encryption* cũng cho người dùng một phương pháp "ký" thông tin của mình với một chữ ký điện tử gần như không thể giả mạo được.

Cô ta tạo ra một cặp mật mã cần cho viết blog – khi cô ký một post với "mật mã cá nhân", máy chủ blog sẽ dùng "mật mã công" của cô để biết được là cô có một post mới và rồi thì chuyển lên blog của cô. (Xem bài "Bảo mật thật sự cho thư điện tử cá nhân")

Rồi thì cô cài đặt MixMaster, một hệ thống email được tạo ra với mục đích che dấu nguồn gốc của email. MixMaster dùng một dây chuyền gồm hết các hệ thống chuyển thư nặc danh - hệ thống này sẽ xóa đi hết các tin tức các nhân – để gửi đi các email ẩn danh. Bằng cách dùng một dây chuyền có 2 cho đến 20 hệ thống chuyển thư, tin tức gửi đi rất khó theo dõi, mặc dù một hoặc hơn máy tính trong dây chuyền này bị xâm nhập và thông tin về người gửi bị thâu lại. Cô Hướng Dương phải tự biên dịch (compile) mã nguồn của MixMaster. Đây làm một công trình cần đến sự giúp đỡ của một chuyên gia.

Cô gửi lá thư MixMaster đầu tiên cho Invisiblog, kèm theo mã công khai của cô. Invisiblog dùng tài liệu này để lập lên một blog mới với cái tên thật hấp dẫn "invisiblog.com/ac4589d7001ac238" – 16 chữ sau là 16 chữ cuối của mã GPG của cô. Rồi sau đó cô chỉ cần gửi post cho invisiblog dùng chữ ký công khai qua MixMaster.

Dùng phương pháp này rất chậm hơn so với lối viết blog bình thường. Dùng cách chỉ dẫn sai của MixMaster có ngĩa là phải cần đến hai tiếng cho đến hai ngày để thư của cô đến tới được server. Và cô ta cũng phải cẩn thận không

nên truy cập đến blog của cô thường xuyên vì mỗi truy cập đều ghi lại IP, và IP cập nhật nhiều lần sẽ để lộ cô là chủ nhân của blog. Nhưng đối với Invisiblog, họ không cần biết cô là ai.

Vấn đề lớn nhất của Invisiblog là nó rất khó sử dụng đối với phần đông người dùng. Nhiều người cảm thấy cài đặt GPG rất là khó khăn và không hiểu được sự phức tạp của những cái mã khóa. Những cộng cụ mã hóa dễ sử dung hơn, như Ciphire, đã được tạo ra để giúp người dùng không được thành thạo, nhưng chúng vẫn còn rắc rối. Cho nên, rất ít người bỏ thời gian mã hóa email của họ, kể cả những người rất cần nó.

MixMaster là một sự thách thức kỹ thuật thật sự cho nhiều người dùng. Người dùng Windows có thể tải phiên bản cũ trên DOS của hệ thống này ở đây (http://en.wikipedia.org/wiki/Public-key_cryptography). Tôi đã tải xuống và thử nó, nhưng dường như nó bị hư rồi… hoặc là có thể email của tôi đang được gửi qua gửi lại giữa các máy khác nhau. Bạn đọc muốn dùng phiên bản mới cho các hệ điều hành khác như Linux hoặc Mac, thì cần phải biên dịch mã nguồn (compile source code) cho các hệ thống này, một việc làm phức tạp ngay cả đối với người dùng máy tính thông thạo. Có thể Invisiblog sau này sẽ trở nên hữu dụng hơn nếu nó chấp nhận thư từ các hệ thống gửi email trên mạng như riot.eu.org nhưng ngay bây giờ, Invisiblog không giúp được nhiều cho người cần nó nhất.

Có nhiều vấn đề khác trong phương pháp mã hóa cao cấp ở các nước bị áp chế. Nếu máy vi tính và mã tư nhân của cô Hướng Dương bị chính quyền tìm ra, chúng sẽ thành lập một chứng cớ kiên cố chỉ chứng cô Hướng Dương là người viết những bài nhạy cảm. Và trong những nước có rất ít người dùng mã hóa thì người dùng MixMaster này sẽ bị phát hiện và theo dõi kỹ càng.

Ẩn danh bao nhiêu mới đủ? Phức tạp bao nhiêu mới gọi là quá nhiều?

Bạn có thể dùng biện pháp của cô Hướng Dương – tìm hiểu về sự mã hóa và phần mềm để dùng MixMaster – hay không? Hay là một kết hợp nào đó của Bước 1-5 đã đủ cho bạn blog ẩn danh? Không có một câu trả lời đúng hay sai nào. Câu trả lời đúng nhất phải dựa vào điều kiện của nơi ở, sự hiểu biết kỹ thuật của bạn, và “căn bệnh” hốt hoảng của bạn. Nếu bạn vẫn còn lo sợ và bạn có thể cài đặt Tor, thì Tor là một quyết định tốt.

Và hãy nhớ rằng không bao giờ ký blog bằng tên thật của mình!

Ethan Zuckerman là một thành viên của Viện Berkman về Internet và Xã Hội ở Harvard Law School, nơi ông đang nghiên cứu về quan hệ giữa báo chí tự phát và truyền thông thông thường, đặc biệt ở các nước đang phát triển. Ông là người đã sáng lập ra và cũng là giám đốc của Geekcorps, một hội không lợi nhuận với mục đích đào tạo kỹ thuật trong những nước đang phát triển. Ông cũng là một trông những người lập ra Tripod, một công ty chuyên về webhosting.

CÁC PHƯƠNG THỨC KỸ THUẬT ĐỂ VƯỢT QUA KIỂM DUYỆT INTERNET

Nart Villeneuve

Y Nhân & Ngọc Minh chuyển ngữ

Mục lục:

Lọc nội dung Internet

Kỹ thuật lọc cho phép đặt các kiểm soát vào các truy cập tới các nội dung trên Internet. Mặc dù tâm điểm ban đầu của kỹ thuật này là ở mức cá nhân, cho phép các bậc phụ huynh ngăn chặn trẻ em truy cập các nội dung không phù hợp, nhưng hiện nay, kỹ thuật này đang được triển khai ở mức tổ chức và mức quốc gia. Kiểm soát truy cập nội dung Internet đang trở thành ưu tiên đối với các nơi như trường học, thư viện và các đoàn thể… Tại một số nước, kỹ thuật lọc còn được áp dụng trên phạm vi toàn quốc, toàn bộ dân chúng bị cản trở truy cập tới một nội dung xác định nào đó trên Internet, mà không được giải thích thoả đáng.

Các kỹ thuật lọc nội dung dựa trên việc ngăn chặn các danh sách tên miền hoặc URL, nó thường được kết hợp với các kỹ thuật chặn dựa trên sự so khớp các từ khóa, để chặn các nội dung Internet. Những danh sách này được lập và phân loại, sau đó được nạp vào phần mềm lọc đã được cấu hình để chặn chỉ các loại danh mục định sẵn. Khi người dùng truy cập một trang web, phần mềm lọc sẽ kiểm tra danh sách "đen" và ngăn truy cập tới bất cứ trang nào trong danh sách đó. Với kỹ thuật chặn dựa trên từ khoá, phần mềm sẽ kiểm tra từng trang (theo miền, đường dẫn URL và/hoặc nội dung của trang được yêu cầu) và chặn truy cập tới trang web nếu tìm thấy những từ khóa bị cấm tại trang đó.

Các hệ thống lọc có hai khuyết điểm: chặn trên và chặn dưới. Các bộ lọc thường chặn truy cập tới các nội dung bị phân loại sai và thường không ngăn được hết mọi truy cập đến những nội dung đã định. Nhưng, vấn đề chính là bí mật xung quanh việc tạo các danh sách web "đen". Mặc dù có một vài danh sách là công khai (chủ yếu tập trung vào các web khiêu dâm), còn các danh sách thương mại và các danh sách được ứng dụng ở mức quốc gia là bí mật. Danh sách thương mại gồm các tên miền và các URL được phân loại là sở hữu trí tuệ của các nhà sản xuất và không được công khai. Mặc dù, trên thực tế, các nhà sản xuất phần mềm lọc đưa lên mạng các cách thức kiểm tra URL, nhưng toàn bộ danh sách "đen" là bí mật và không sẵn có cho việc kiểm tra và phân tích độc lập.

Chính phủ các quốc gia thường sử dụng các danh sách thương mại, và thường xuyên thêm vào các danh sách những web "đen". Các site bị chặn hầu hết gồm các tổ chức chính trị đối lập, báo chí, các tổ chức nhân quyền, các tổ chức tin tức quốc tế… và những nội dung nhạy cảm đối với chính phủ đó. Phần lớn những quốc gia này tập trung vào những thông tin được viết bằng bản ngữ, các trang tiếng Anh, và ngày càng nhằm vào những cuộc thảo luận trên mạng như các web log và các diễn đàn.

Kỹ thuật vượt tường lửa

Để đối phó với các cơ chế lọc và kiểm soát Internet, nhiều dạng kỹ thuật đã phát sinh cho phép người dùng vượt qua các giới hạn. Có nhiều dự án phát triển các kỹ thuật cho phép công dân và các mạng lưới xã hội dân sự tự bảo đảm hoặc hoạt động đối lại cơ quan kiểm duyệt và giám sát Internet. Những công cụ này được gọi là "circumvention technologies". Nói chung, các kỹ thuật này làm việc bằng cách phát đi một yêu cầu của người dùng từ một quốc gia (nơi có sự sàng lọc nội dung Internet) qua một máy trung gian không bị chặn bởi cơ chế sàng lọc. Máy tính này nhận nội dung được yêu cầu và gửi lại nội dung đó cho người dùng. Đôi khi, những kỹ thuật này có thể được thiết kế một cách chuyên biệt đối với một tình huống lọc cụ thể hoặc được tùy nghi hóa đối với một quốc gia nào đó. Trong những trường hợp khác, người dùng có thể đơn giản thích ứng với các kỹ thuật hiện có.

Một số kỹ thuật được phát triển bởi các công ty tư nhân, một số khác bởi các nhóm đặc thù như các hacker và những người hoạt động chính trị. Các kỹ thuật này bao gồm từ các script và các chương trình đơn giản, đến các giao thức mạng ngang hàng (peer-to-peer network protocol). Với một loạt các kỹ thuật như vậy, người dùng cần có khả năng xem xét những điểm mạnh và điểm yếu của từng loại, để lựa chọn những kỹ thuật phù hợp với nhu cầu của họ.

Có hai loại người dùng các kỹ thuật này: nhà cung cấp kỹ thuật và người dùng cuối. Nhà cung cấp kỹ thuật cài đặt phần mềm trên một máy tính tại một nơi không được bị kiểm duyệt và làm cho dịch vụ có hiệu lực đối với những ai truy cập Internet từ một vị trí bị kiểm duyệt. Kỹ thuật thành công dựa trên sự gặp nhau của các nhu cầu xác định của cả hai loại người dùng.

Phần này nhằm thông tin cho người dùng và hướng dẫn cách đánh giá kỹ thuật phù hợp nhất đối với các nhu cầu xác định của người dùng. Điều này được thực hiện bằng cách xác định các nhu cầu và khả năng của người dùng – sử dụng kỹ thuật trong khi cân bằng mức độ bảo mật thích hợp với khả năng sử dụng các kỹ thuật của người dùng cuối. Sự hiệu quả, an toàn và ổn định đạt được khi có một chương trình tốt trong tay người dùng hiểu biết.

Xác định nhu cầu và khả năng của người dùng

Các kỹ thuật nhằm vào các loại người dùng khác nhau với những phương cách khác nhau và mức độ thành thạo khác nhau. Một kỹ thuật hiệu quả trong trường hợp này có thể không phải là lựa chọn tốt nhất trong trường hợp khác. Khi lựa chọn một kỹ thuật, điều quan trọng đối với nhà cung cấp kỹ thuật và người dùng cuối là trả lời được các câu hỏi sau:

▶ Số người dùng và băng thông sẵn có? (câu hỏi dành cho nhà cung cấp và người dùng)

▶ Đâu là điểm đầu của truy cập Internet đối với người dùng và họ sẽ sử dụng nó để làm gì?

▶ Mức độ thành thạo kỹ thuật? (câu hỏi dành cho nhà cung cấp và người dùng)

▶ Sự sẵn có của các liên hệ được tín nhiệm ngoài quốc gia đối với người dùng?

▶ Mức độ trừng phạt nếu người dùng bị phát hiện?

▶ Người dùng cuối có hiểu đúng về các nguy cơ bảo mật khi sử dụng một kỹ thuật xác định hay không?

Số người dùng và băng thông sẵn có

Những nhà cung cấp cần ước lượng số người dùng mà kỹ thuật nhắm tới, và sự cân bằng số lượng người dùng với băng thông sẵn có. Người dùng cuối cũng phải để ý băng thông của mình vì sử dụng kỹ thuật này sẽ làm chậm truy cập Internet.

Những người lưu tâm tới các proxy công cộng cần để ý xem các proxy của họ có bị sử dụng bởi ai đó tại nơi không bị kiểm duyệt. Ví dụ, các proxy có thể được sử dụng để tải toàn bộ các đoạn phim tiêu tốn nhiều băng thông. Do đó, bạn có thể muốn hạn chế truy cập tới proxy bạn dùng hoặc xem xét đến tổng băng thông bạn muốn giới hạn đối với proxy. Những kỹ thuật khác nhau hiện có cung cấp một số hay tất cả các lựa chọn.

Điểm đầu truy cập và sử dụng

Có nhiều lựa chọn của các kỹ thuật khả dụng, tùy vào nơi người dùng truy cập Internet và các dịch vụ họ cần để chạy qua các hệ thống kỹ thuật này. Ví dụ, người dùng truy cập Internet từ các máy tính công cộng hoặc Internet cafe không có khả năng cài đặt bất cứ phần mềm nào và sẽ bị giới hạn đối với các giải pháp dựa trên web (web-based soluttion). Những người khác có thể muốn sử dụng các ứng dụng bên cạnh duyệt web bằng HTTP, như e-mail (SMTP) và truyền file (FTP), và do đó có thể muốn cài phần mềm trên trạm máy tính của họ và chỉnh các thiết lập của máy tính. Tất nhiên, điều này cần một mức độ nhất định về kỹ năng kỹ thật ở người dùng đó.

Mức độ thành thạo kỹ thuật

Mức độ thành thạo về kỹ thuật càng cao, càng có nhiều lựa chọn khi sử dụng các kỹ thuật vượt tường lửa. Trở ngại đối với những người dùng không chuyên bao gồm việc cài đặt và thiết lập tiến trình cũng như các thay đổi cấu hình hay các bước phụ phải nắm được khi sử dụng kỹ thuật. Sử dụng không đúng các kỹ thuật này có thể đặt người dùng vào các rủi ro (mà bình thường) có thể tránh được.

Sẵn có những mối liên hệ tin cậy

Người dùng cuối có thể nâng cao tốt các lựa chọn của kỹ thuật vượt tường lửa nếu họ biết và tin cậy những người ở nước ngoài. Nếu một người dùng không có một liên hệ tin cậy, những lựa chọn của họ bị giới hạn đối với các hệ thống sẵn có, mà có thể là các hệ thống cài đặt, sàng lọc và ngăn chặn. Với một liên hệ tin cậy, người dùng cuối có thể hỏi ý kiến nhà cung cấp để tìm ra giải pháp đáp ứng được các nhu cầu xác định và có thể được đảm bảo tính riêng tư để tránh bị phát hiện. Một kỹ thuật thành công, lâu dài và ổn định được nâng cao tốt bằng cách có được một liên hệ tin cậy tại nơi không bị kiểm duyệt.

Xử phạt

Đối với các kỹ thuật này, một điều quan trọng cần biết là hình phạt mà người dùng có thể gặp phải nếu họ bị bắt khi sử dụng kỹ thuật vượt tường lửa. Tùy thuộc vào độ nghiêm trọng của hình phạt, các lựa chọn trong việc sử dụng sẽ khác nhau. Nếu môi trường pháp luật lỏng lẻo và hình phạt thấp, người dùng có thể chọn nhiều lựa chọn, sao cho hiệu quả mà không cần quá an toàn. Nếu môi trường đặc biệt nguy hiểm, cần cẩn trọng khi cài đặt các kỹ thuật kín đáo và bảo mật.

Rủi ro về bảo mật

Người dùng thường hay được khuyến khích sử dụng các kỹ thuật vượt tường lửa mà không được thông báo đúng về các rủi ro bảo mật tiềm ẩn, điều đó có thể hạn chế tối thiểu bằng cách triển khai kỹ thuật phù hợp tại nơi phù hợp và được sử dụng đúng cách bởi người dùng cuối.

Các trình vượt tường lửa dựa trên web

Các trình vượt tường lửa dựa trên web (web-based circumventor) là các trang web đặc biệt có dạng web cho phép người dùng gửi đi một URL, sau đó trình vượt sẽ lấy nội dung của trang được yêu cầu và hiển thị tới người dùng.

Không có kết nối giữa người dùng và website được yêu cầu, và trình vượt ủy nhiệm việc cho phép yêu cầu đối với người dùng duyệt các website bị chặn. Các trình vượt cũng ghi lại các liên kết trong trang web được yêu cầu, sao cho người dùng có thể lướt web một cách bình thường. Khi sử dụng trình vượt dựa trên web, người dùng cuối không phải cài đặt bất cứ phần mềm nào hay bất cứ thiết lập nào đối với trình duyệt của họ. Tất cả những gì người dùng cuối phải làm là vào URL của trình vượt, nhập URL mà họ muốn vào theo dạng được chỉ ra trên trang trình vượt và nhấn nút gửi yêu cầu. (Các trình vượt có thể trông khác nhau nhưng chức năng cơ bản là như nhau). Do đó, không cần mức độ thành thạo nào và trình vượt có thể được sử dụng từ bất kỳ điểm truy cập nào.

Ưu điểm

Những hệ thống vượt tường lửa dựa trên web dễ sử dụng và người dùng cuối không cần cài đặt phần mềm nào. Các dịch vụ vượt tường lửa công khai dựa trên web là sẵn có đối với người dùng không có một liên hệ tin cậy ở nơi không bị kiểm duyệt. Các hệ thống vượt tường lửa riêng tư có thể được tùy nghi để đáp ứng những nhu cầu xác định của người dùng và ít bị phát hiện bởi các bộ kiểm duyệt.

Nhược điểm

Những hệ thống này thường bị hạn chế đối với chuyển tải web (HTTP) và có thể không truy cập được bởi các truy cập được mã hóa (SSL). Các dịch vụ web (chẳng hạn email dựa trên web) yêu cầu xác thực có thể không có đầy đủ tính năng. Các dịch vụ vượt tường lửa công khai nói chung được biết đến và có thể bị đã chặn. Các hệ thống riêng tư yêu cầu người dùng có liên hệ ở vị trí không bị kiểm duyệt. Một cách lý tưởng, hai bên phải liên lạc được với nhau theo cách nào đó mà không dễ bị kiểm soát.

Các dịch vụ vượt tường lửa dựa trên web công khai

Có nhiều phần mềm dựa trên web sẵn có một cách công khai. Hầu hết cung cấp dịch vụ miễn phí trong khi một số có vài lựa chọn như truy cập có mã hóa, cùng với đăng ký có trả tiền. Một số được vận hành bởi các công ty, một số khác bởi những người tình nguyện. Sau đây là một vài ví dụ:

Các dịch vụ vượt tường lửa dựa trên web công khai

- http://www.anonymizer.com
- http://www.unipeak.com

- http://www.anonymouse.ws
- http://www.proxyweb.net
- http://www.guardster.com
- http://www.webwarper.net
- http://www.proxify.com
- http://www.the-cloak.com

Vì các địa chỉ web của các dịch vụ này được biết đến rộng rãi, nên thường đã bị đưa vào các danh sách "đen" bởi hầu hết các ứng dụng kiểm duyệt Internet ở nhiều nước. Nếu các địa chỉ web của các dịch vụ này bị chặn, chúng không thể dùng được. Hơn nữa, nhiều trình vượt công khai không mã hóa chuyển vận giữa trình vượt và người dùng cuối. Bất cứ thông tin nào được truyền bởi người dùng có thể bị chặn đứng bởi người vận hành dịch vụ vượt tường lửa.

Các dịch vụ vượt tường lửa dựa trên web là phù hợp nhất đối với những người dùng ở môi trường có rủi ro bảo mật thấp, không có các liên hệ tại những vị trí không bị kiểm duyệt và có các nhu cầu vượt tường lửa tạm thời hoặc đặc biệt, hoặc những người không có nhu cầu truyền những thông tin nhạy cảm.

Phần mềm vượt tường lửa dựa trên web

Cài đặt phần mềm này đòi hỏi mức độ thành thạo kỹ thuật và một số tài nguyên thích hợp (như web server và băng thông). Với một trình vượt riêng tư, vị trí chỉ được biết đối với những người dùng trong khi các trình vượt công khai và các dịch vụ ẩn danh được biết bởi cả người dùng và những bộ lọc (và có trong hầu hết danh sách đen của các phần mềm lọc thương mại). Khả năng các phần mềm bị phát hiện thấp hơn so với các dịch vụ công khai.

Các trình vượt riêng tư có thể được cài đặt với mức tùy biến nào đó theo yêu cầu của người dùng. Một số tùy biến thông dụng là thay đổi số hiệu cổng mà web server chạy và cài đặt mã hóa. Giao thức SSL (Secure Sockets Layer – Tầng socket bảo mật) là một giao thức truyền nội dung một cách bảo mật qua Internet. Nó thường được sử dụng bởi các website để truyền thông tin an toàn, như số thẻ tín dụng. Các website cho phép SSL được truy cập với "HTTPS" thay vì "HTTP".

Một lựa chọn khác khi sử dụng SSL là tạo một trang web vô hại ở máy chủ và che hệ thống vượt tường lửa bằng một đường dẫn và một tên file vô thực. Mặc dù một hệ thống trung gian có thể xác định được máy chủ đang liên lạc với người dùng, nhưng vẫn không thể xác định được đường dẫn yêu cầu, bởi một phần của yêu cầu được mã hóa. Ví dụ, nếu người dùng kết nối tới "https://vidu.com/vuottuonglua/", hệ thống trung gian có thể xác định người dùng kết nối với vidu.com, nhưng không thể biết được người dùng đã yêu cầu vuottuonglua. Nếu phía vận hành hệ thống vượt đặt một trang vô hại tại vidu.com, thậm chí nếu đang có kiểm soát nào đó, trình vượt sẽ không bị phát hiện.

CGiProxy: Một CGi script hoạt động như là một HTTP hoặc FTP proxy.

Peacefire's Circumventor: Một chương trình cài đặt tự động cho những người dùng không chuyên có thể dễ dàng cài đặt và cấu hình CGiProxy.

pHproxy: Một hệ thống vượt tường dựa trên web được cấu hình cao (thử ngiệm).

Psiphon: Một máy chủ cho phép mã hoá SSL với hệ thống vượt tường lửa dựa trên web dựng sẵn (built-in).

Các hệ thồng vượt tường riêng, cho phép mã hoá là phương pháp phù hợp nhất đối với người dùng cần các giải pháp vượt tường lửa ổn định cho chuyển vận web và có những liên hệ tin cậy tại các vị trí không bị kiểm duyệt, có đủ những kỹ năng kỹ thuật và băng thông để thiết lập và bảo trì hệ thống. Đây là phương pháp linh hoạt nhất.

Phần mềm vượt tường lửa dựa trên web: các vấn đề bảo mật

Các hệ thống vượt tường lửa không nhất thiết cung cấp cách thức ẩn danh. Mặc dù danh tính của người dùng cuối được bảo vệ khỏi những người điều hành các website được duyệt. Nếu phiên làm việc giữa người dùng và trình vượt tường lửa là ở dạng văn bản thường (HTTP), như hầu hết các dịch vụ miễn phí, nội dung có thể dễ dàng bị chặn và phân tích bởi một hệ thống trung gian như nhà cung cấp dịch vụ Internet (ISP). Do đó, mặc dù có thể vượt tường lửa thành công nhưng các cơ quan kiểm duyệt vẫn có thể biết được rằng người dùng đã duyệt web bằng trình vượt tường lửa. Hơn thế nữa, họ có thể xác định được nội dung những website mà người dùng đã ghé qua, được trao đổi giữa trình vượt và người dùng cuối.

Các trình vượt tường lửa dựa trên web hoạt động ở chế độ văn bản thường (không được mã hóa) đôi khi sử dụng cách thức làm hỗn độn URL (Uniform Resource Locator – Định vị tài nguyên thống nhất). Ví dụ, sử dụng kỹ thuật đơn giản như ROT-13 trong đó một ký tự nào đó được thay thế bởi một ký tự đứng trước nó 13 vị trí theo bảng chữ cái alphabet, URL http://ice.citizenlab.org trở thành uggc://vpr.pvgvmrayno.bet. URL được mã hóa sao cho các từ mà kỹ thuật lọc kiểm tra sẽ không xuất hiện trong URL được yêu cầu. Tuy nhiên, nội dung của phiên làm việc có thể vẫn bị "đánh hơi" ngay cả khi vượt tường lửa thành công.

Tồn tại rủi ro liên quan tới việc sử dụng cookie và các script. Nhiều trình vượt dựa trên web có thể được cấu hình để loại bỏ cookie và các script, nhưng nhiều trang (ví dụ các webmail) yêu cầu sử dụng chúng. Cẩn thận trọng khi sử dụng những lựa chọn này. Một rủi ro có liên quan khác, đặc biệt khi sử dụng các dịch vụ yêu cầu đăng nhập/mật khẩu, là truy cập trình vượt tường lửa thông qua kết nối văn bản thường, rồi sử dụng nó để yêu cầu thông tin từ một server được mã hóa. Trong tình huống này, trình vượt tường lửa lấy những thông tin yêu cầu từ server mã hóa SSL thông qua truyền tin có mã hóa, nhưng sau đó gửi các nội dung ở dạng văn bản thường trở lại người dùng, do đó làm lộ những thông tin nhạy cảm.

Một số trong các vấn đề bảo mật có thể được giải quyết bằng cách sử dụng các proxy dựa trên web thông qua kết nối được mã hóa. Một số proxy dựa trên web được cấu hình để có thể được truy cập với SSL (HTTPS), giao thức kết nối giữa người dùng cuối và các trình vượt tường lửa dựa trên web. Trong trường hợp này, các hệ thống trung gian có thể chỉ quan sát được rằng người dùng kết nối tới trình vượt mà không thể xác định nội dung của phiên làm việc. Người dùng cần bảo đảm là họ sử dụng các trình vượt cho phép SSL nếu rủi ro bảo mật cao.

Tuy nhiên, mặc dù kết nối của người dùng cuối tới trình vượt dựa trên web có thể bảo mật, bất cứ thông tin nào đi qua trình vượt dựa trên web có thể bị ngăn chặn bởi người chủ của trình vượt. Một vấn đề bảo mật phụ là các bản ghi do các nhà cung cấp trình vượt nắm giữ. Phụ thuộc vào vị trí của trình vượt, hoặc vị trí của server của trình vượt, các cơ quan kiểm duyệt có thể truy cập vào các file nhật ký của trình vượt.

Còn một số lo ngại mà người dùng có thể nhận thấy, ngay cả khi sử dụng các trình vượt dựa trên web cho phép SSL. Một là sử dụng mã hóa có thể làm tăng lên sự chú ý tới những hoạt động của người dùng trình vượt, và sử dụng mã hóa có thể là không hợp pháp tại tất cả các vị trí truy cập mạng. Hai là, các cơ quan kiểm duyệt có thể xác định được website mà người dùng

duyệt thông qua trình vượt tường lửa dựa trên web, thậm chí khi sử dụng mã hóa SSL với kỹ thuật HTTPS fingerprinting và tấn công Man-In-The-Middile (MITM). Tuy nhiên, các trang với nội dung động hoặc các trình vượt thêm các số lượng ngẫu nhiên các văn bản hay hình ảnh mồi vào nội dung được yêu cầu, để có thể hạn chế mức độ rủi ro của kỹ thuật này. Nếu người dùng được cung cấp với "fingerprint" hay hay chữ ký bảo mật, hoặc chứng thực SSL, họ có thể xác nhận một cách thủ công rằng chứng thực trên thực tế là xác thực, do đó tránh được tấn công MITM[1].

Proxy server

Một "proxy server" là một máy chủ được đặt giữa một client (máy khách), như một trình duyệt web, và một server (máy chủ), như web server. Proxy server hoạt động như một bộ đệm giữa client và server, và có thể hỗ trợ nhiều loại yêu cầu dữ liệu, bao gồm trao đổi dữ liệu qua web, sử dụng giao thức truyền siêu văn bản (HTTP), giao thức truyền tệp tin (FTP), và chuẩn bảo mật (SSL). Proxy server được sử dụng bởi các cá nhân, các cơ quan và nhà nước với nhiều mục đích khác nhau bao gồm an ninh, ẩn danh, lưu trữ và lọc thông tin. Để sử dụng proxy server, người dùng cuối phải cấu hình các thiết lập của trình duyệt web với địa chỉ IP hoặc hostname của proxy server và số hiệu cổng truy cập của proxy server. Điều đó khá đơn giản, nhưng có thể không có khả năng hiệu chỉnh các thiết lập trình duyệt tại các nơi truy cập Internet công cộng như thư viện, tiệm Interenet cafe và các nơi làm việc.

Ưu điểm

Có nhiều gói phần mềm proxy hoạt động với HTTP, và có thể được cấu hình để hoạt động với những cổng truy cập không chuẩn. Hiện có nhiều proxy server công khai.

Nhược điểm

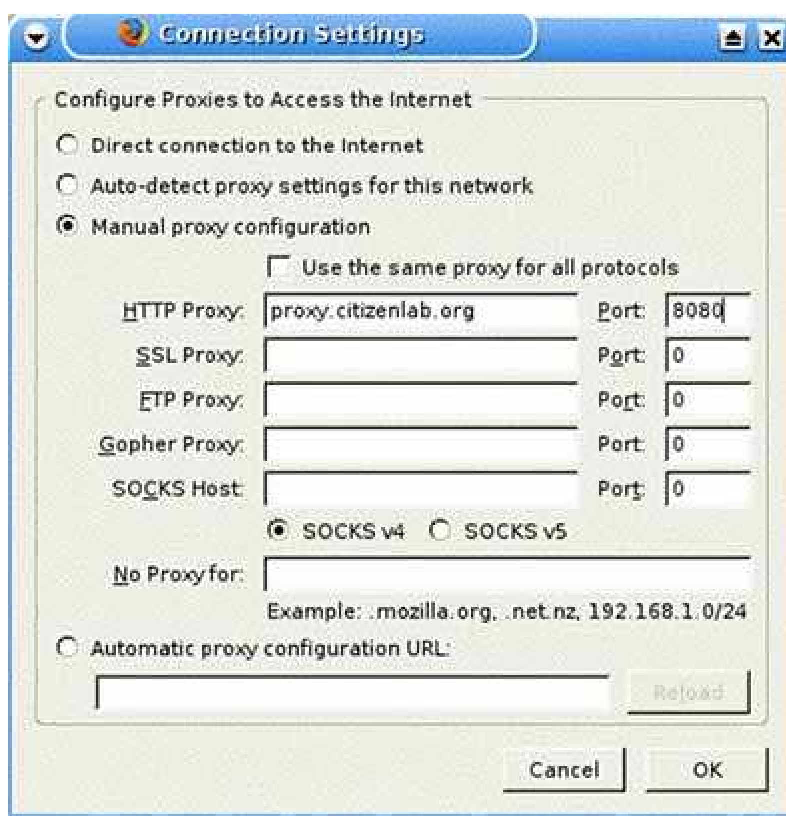
Hầu hết các proxy server không được mã hóa mặc định, cho nên dữ liệu trao đổi giữa người dùng và proxy không được bảo đảm.

---

[1] Để biết thêm thông tin về tấn công đến các hệ thống vượt tường lửa, xem bài viết của Bennett Haselton, "List of possible weaknesses in systems to circumvent Internet censorship" (http://peacefire.org/circumventor/list-of-possible-weaknesses.html) và trả lời của Paul Baranowski (http://www.peek-a-booty.org/pbhtml/downloads/ResponseToLopwistcic.pdf).

Người dùng phải có những quyền cần thiết để thay đổi thiết lập của trình duyệt, và nếu nhà cung cấp Internet (ISP) cần tất cả trao đổi đi qua proxy server của họ thì không thể dùng một proxy server công khai.

Việc tìm kiếm và sử dụng của proxy server công khai có thể là một hoạt động phạm pháp và những proxy này có thể không dùng được bất cứ lúc nào.

Phần mềm proxy server

Phần mềm proxy server có thể được cài đặt bởi những người tin cậy có trình độ kỹ thuật ở nước ngoài, nơi không bị tường lửa. Phần mềm proxy server nên được cài đặt ở các vị trí có nhiều băng thông và nên được cấu hình với các kỹ thuật mã hóa. Đây là điều hữu ích đối với các trường hợp trong đó một văn phòng hay một tổ chức nhỏ cần một giải pháp vượt tường lửa ổn định. Sau khi người dùng ở vị trí bị kiểm duyệt thông tin cấu hình các trình duyệt của họ đến các điểm truy cập thông qua proxy server, họ có thể lướt mạng một cách dễ dàng. Không giống hầu hết các giải pháp vượt tường lửa khác, proxy server riêng tư là một giải pháp có hiệu quả hơn các hệ thống proxy dựa trên web. Proxy server tốt hơn proxy dựa trên web đối với các site

yêu cầu xác thực và cookie, như các site web mail. Các proxy server cũng có thể được tùy biến để đáp ứng các yêu cầu xác định của người dùng và phù hợp với môi trường kiểm duyệt địa phương.

Squid là một phần mềm proxy miễn phí và được bảo mật với Stunnel server.

- www.squid-cache.org
- www.stunnel.org
- ice.citizenlab.org/projects/aardvark

Privoxy là một proxy với bộ lọc tiến bộ để bảo vệ tinh tức cá nhân.

- www.privoxy.org

Secure Shell (SSH) có một proxy riêng. ($ ssh -D port secure.host.com).

- www.openssh.com

HTTPport/HTTPhost cho phép bạn vượt qua proxy HTTP của bạn.

Các proxy server riêng tư cho phép mã hóa là phù hợp nhất với người dùng trong môi trường văn phòng cần giải pháp vượt tường lửa lâu dài và ổn định, và có các liên hệ tin cậy, cùng các kỹ năng kỹ thuật vừa đủ và băng thông sẵn có ở nước ngoài để cài đặt và bảo trì proxy server.

Các proxy công khai

Các proxy công khai là các server cho phép mở các kết nối từ các máy tính ở xa. Có thể các proxy server được thiết lập như một dịch vụ công cộng, hoặc chúng được cấu hình tồi để cho phép truy cập công cộng.

Cảnh báo: Tuỳ theo luật lệ ở mỗi nơi, sử dụng proxy công khai có thể bị xem là "truy cập trái phép" và những người dùng có thể sẽ bị trừng phạt hợp pháp. Vì vậy, nếu không cần thiết thì bạn không nên dùng loại proxy này.

Định vị các proxy công khai

Nhiều website lưu giữ các danh sách proxy công khai, nhưng không đảm bảo rằng các proxy này còn hoạt động. Không có gì đảm bảo rằng những thông tin trong các danh sách đó là chính xác, đặc biệt là thông tin liên quan đến ẩn danh hay vị trí địa lý của proxy. Hãy biết rằng bạn dùng những proxy này là mạo hiểm.

Các website chứa các danh sách proxy công khai:

- www.samair.ru/proxy
- www.antiproxy.com
- tools.rosinstrument.com/proxy
- www.multiproxy.org
- www.publicproxyservers.com

Phần mềm: ProxyTools/LocalProxy

- proxytools.sourceforge.net

Các proxy công khai: những cổng truy nhập không thông thường

Một số nước sàng lọc thông tin ở mức quốc gia, ngăn chặn truy cập đến các cổng proxy chuẩn. Một "cổng" là một vị trí kết nối logic được dùng bởi các giao thức xác định. Các dịch vụ Internet khác nhau chỉ truyền thông tin qua một số cổng đặc biệt. Nhiều cổng đã được đăng ký bởi Internet Assigned Numbers Authority (IANA) cho một giao thức hay dịch vụ xác định. Ví dụ, cổng 80 được dành riêng cho giao thức HTTP. Khi bạn vào một website trong trình duyệt của bạn, thì bạn đang kết nỗi với một web server đang hoạt động trên cổng 80. Proxy server cũng có cổng được mặc định ấn định cho nó. Cho nên, có nhiều kỹ thuật lọc thông tin không cho truy cập qua những cổng này. Và cũng vì vậy, để vượt tường lửa thành công, có thể bạn cần dùng một proxy hoạt động với các cổng không chuẩn.

- www.web.freerk.com/proxylist.htm

Proxy server: vấn đề bảo mật

Cấu hình của proxy server rất quan trọng vì nó kiểm soát sự an toàn hoặc sự che giấu các kết nối. Ngoài thiếu sử dụng mã hóa, proxy servers có thể truyền thông tin về các truy cập của người dùng đến server, và từ đó địa chỉ IP của máy vi tính của bạn có thể bị tìm ra. Một bất lợi nữa là các liên lạc giữa bạn và proxy có thể ở dạng văn bản thường, nên dễ bị ngăn chặn bởi các cơ quan kiểm soát. Và bất cứ thông tin nào đi qua proxy server cũng có thể bị chủ của proxy server chặn lại.

Sự tìm kiếm và sử dụng những proxy server công khai không được ủng hộ. Proxy server công khai thông thường được tận dụng vì nó dễ kiếm, nhưng nó

không cung cấp bất cứ sự đảm bảo nào dù nó có thể giúp vượt tường lửa thành công.

Giống như các proxy dựa trên web, proxy server cũng không tránh khỏi những vấn đề về an ninh. Những script và cookie có hại vẫn được truyền đến người dùng cuối mặc dù họ đã áp dụng kỹ thuật mã hóa, proxy server còn có thể là đối tượng của các tấn công HTTPS fingerprinting và MITM. Cần chú ý là một số trình duyệt sẽ lộ ra thông tin nhạy cảm khi sử dụng socks proxy, một loại proxy có khả năng điều quản các loại chuyển vận khác nhau. Khi tạo một yêu cầu tới một website, tên miền sẽ được chuyển thành địa chỉ IP. Một số trình duyệt thực hiện việc này một cách cục bộ nên tiến trình không trực tiếp qua proxy. Trong trường hợp như vậy, yêu cầu truy cập đến địa chỉ IP của một trang web bị chặn sẽ bị xử lý bởi server hệ thống tên miền (DNS) tại nước cài đặt kiểm duyệt[1].

Sử dụng proxy server công khai thường không được khuyến khích và chỉ nên dùng bởi những người ở trong môi trường có ít rò rỉ bảo mật, với nhu cầu tạm thời và ẩn danh đặc biệt, và những người không cần truyền những tin tức không nhạy cảm.

Tạo đường hầm

Tạo đường hầm (tunneling), còn được gọi là chuyển tiếp cổng (port forwarding), cho phép đóng gói các vận chuyển không bảo mật và không mã hóa. Người dùng tại một nơi bị kiểm duyệt phải tải phần mềm client để tạo một đường hầm tới một máy tính tại một nơi không bị kiểm duyệt. Những dịch vụ bình thường trên máy tính người dùng là sẵn có, nhưng phải chạy qua đường hầm được mã hóa tới máy tính không bị lọc, máy tính này sẽ chuyển tiếp các yêu cầu của người dùng và các đáp ứng tới người dùng một cách trong suốt. Hiện có nhiều sản phẩm tạo đường hầm. Người dùng với các liên hệ tại nước không bị kiểm duyệt thông tin có thể thiết lập các dịch vụ đường hầm riêng tư trong khi một số liên hệ có thể mua các dịch vụ đào hầm, một cách thường xuyên với phí tổn hàng tháng.

Khi sử dụng các dịch vụ đào hầm miễn phí, người dùng chú ý rằng chúng thường kèm theo quảng cáo. Các yêu đối với các quảng cái này được truyền qua các yêu cầu văn bản thường HTTP, do đó có thể bị ngăn bởi bất cứ hệ thống trung gian nào xác định được rằng người dùng đang sử dụng dịch vụ

[1] Xem trang web của Tor để biết thêm thông tin (http://tor.eff.org/cvs/tor/doc/CLIENTS).

đào hầm. Thêm nữa, nhiều dịch vụ đào hầm dựa trên các socks proxy có thể làm lộ các yêu cầu về tên miền.

- www.http-tunnel.com
- www.hopster.com
- www.htthost.com

Ưu điểm

Các ứng dụng đào hầm cung cấp cơ chế mã hóa cho truyền tin trên mạng. Các ứng dụng nhìn chung có khả năng ủy nhiệm an toàn cho nhiều giao thức khác nhau, không chỉ chuyển vận web. Với những dịch vụ thương mại hiện có, người dùng có thể mua, nếu không có liên hệ nào tại các quốc gia không bị kiểm duyệt.

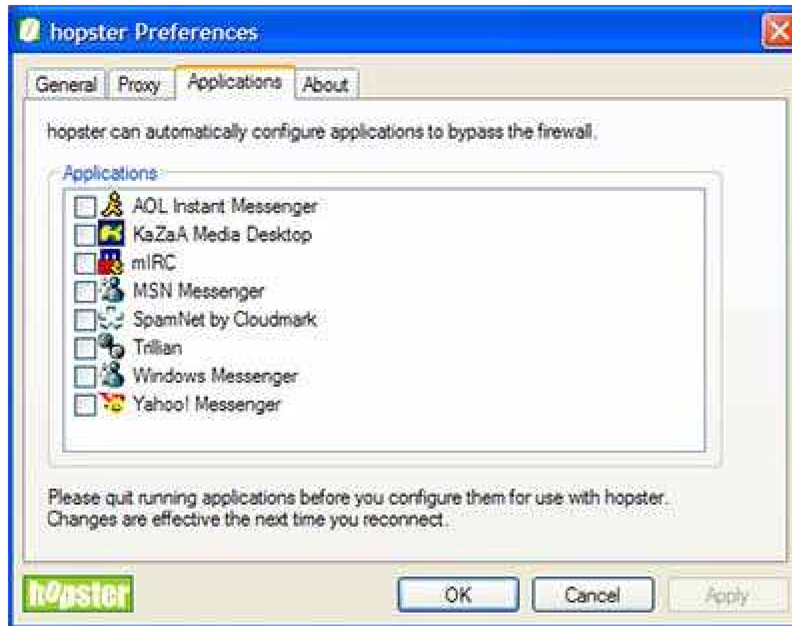
Nhược điểm

Các dịch vụ đào hầm thương mại được biết đến rộng rãi và có thể đã bị sàng lọc.

Các ứng dụng đào hầm không thể được sử dụng tại các điểm truy cập công cộng nơi người dùng không thể cài đặt phần mềm, như tại Internet cafe hay thư viện.

Sử dụng các chương trình đào hầm có thể đòi hỏi mức thành thạo kỹ thuật cao hơn các phương pháp vượt tường lửa khác.

Các ứng dụng đào hầm phù hợp nhất cho những người có khả năng về kỹ thuật cần các dịch vụ vượt tường lửa bảo mật (nhưng không ẩn danh) cho nhiều mục đích ngoài chuyển vận web, và không truy cập Internet từ nơi công cộng. Các dịch vụ đào hầm thương mại là một tài nguyên tốt cho người dùng ở các nước bị kiểm duyệt và không có liên lạc ở nước không bị kiểm duyệt.

Phần mềm tạo đường hầm

Các hệ thống liên lạc ẩn danh

Các kỹ thuật vượt tường lửa và hệ thống liên lạc ẩn danh là giống nhau và thường liên quan đến nhau nhưng hoạt động với hai tiêu chuẩn khác nhau rõ rệt. Các hệ thống liên lạc ẩn danh tập trung vào việc đảm bảo tính riêng tư cho người dùng bằng cách bảo vệ danh tính của người dùng khỏi các nhà cung cấp nội dung. Ngoài ra, các hệ thống tiên tiến hơn sử dụng nhiều kỹ thuật định tuyến khác nhau để đảm bảo danh tính của người dùng được bảo vệ khỏi chính các hệ thống liên kết ẩn danh. Những hệ thống vượt tường lửa không nhất thiết tập trung vào sự ẩn danh. Thay vào đó, tiêu điểm của các hệ thống này là các liên lạc an toàn để vượt qua các hạn chế liên quan tới khả năng gửi và nhận thông tin trên mạng của người dùng. Để vượt qua các hạn chế này cần các kỹ thuật liên lạc bảo mật và một mức độ che giấu nhất định mà không nhất thiết phải ẩn danh.

Các hệ thống liên lạc ẩn danh thường được sử dụng để vượt tường lửa. Một lợi thế của nó là có sẵn một vài mạng có thể được sử dụng để vượt qua những hạn chế trong khi có thể ẩn danh.

Việc sử dụng các hệ thống liên lạc ẩn danh để vượt tường lửa bị hạn chế bởi quyền của người dùng trong việc cài đặt phần mềm trên máy tính. Những người truy cập Internet qua các thiết bị cuối công cộng, thư viện hay

Internet cafe gần như không thể sử dụng các hệ thống này. Các hệ thống này cũng làm chậm tốc độc kết nối Internet.

Những người dùng đang tìm cách vượt qua kiểm duyệt Internet ở mức quốc gia hoặc ISP có thể nhận ra rằng các nhà chức trách đã thực hiện các bước để ngăn chặn việc sử dụng các hệ thống liên lạc ẩn danh. Nếu hệ thống đang hoạt động trên một cổng truy cập tĩnh, phần mềm lọc có thể được cấu hình dễ dàng để từ chối truy cập. Hệ thống liên lạc ẩn danh càng nổi tiếng thì càng có nguy cơ bị chặn. Hơn nữa, đối với những hệ thống dựa vào việc sử dụng các nút đồng đẳng hay công khai, để tấn công, những cơ quan kiểm duyệt có thể đơn giản từ chối truy cập tới các máy chủ này. Họ còn có thể điều khiển một nút giả để giám sát những người dùng cố gắng kết nối tới nút đó. Trong những môi trường giới hạn, nơi chuyển vận tới các hệ thống nổi tiếng bị giám sát, những người đang sử dụng các hệ thống này có thể bị chú ý đến.

Ưu điểm

Các hệ thống này cung cấp chức năng bảo mật và ẩn danh.

Các hệ thống nói chung có khả năng ủy nhiệm nhiều giao thức một cách bảo mật, không chỉ chuyển vận web (HTTP).

Các hệ thống thường có một cộng đồng người dùng và các lập trình viên có thể cung cấp các trợ giúp về kỹ thuật.

Nhược điểm

Các hệ thống này không được thiết kế đặc biệt cho mục đích vượt tường lửa. Các hệ thống được biết đến công khai và có thể bị chặn một cách dễ dàng.

Các hệ thống có thể được sử dụng bởi người dùng tại các điểm truy cập công cộng nơi người dùng không thể cài đặt phần mềm, như tại Internet cafe hay thư viện.

Sử dụng các hệ thống này đòi hỏi mức độ thành thạo kỹ thuật cao.

Tor (http://tor.eff.org/) là một mạng các đường hầm ảo cho phép người dùng nâng cao tính riêng tư và bảo mật trên Internet. Nó cũng cho phép những người phát triển phần mềm để tạo ra các các công cụ liên lạc mới gắn với các đặc thù về tính riêng tư. Tor cung cấp một nền tảng cho nhiều ứng dụng cho phép các tổ chức và cá nhân chia sẻ thông tin qua những mạng công cộng mà không ảnh hưởng tới tính riêng tư của họ.

JAP (http://anon.inf.tu-dresden.de/index_en.html) giúp lướt Internet một cách ẩn danh. Thay vì kết nối trực tiếp đến một web server, người dùng đi vòng qua những liên kết trung gian được mã hóa.

Freenet (http://freenet.sourceforge.net/) là một phần mềm miễn phí để bạn xuất bản và thu nhập tin tức trên mạng Internet ngoài vòng kiểm duyệt. Nó hoàn toàn được phân hóa và người xuất bản lẫn khách hàng của thông tin đều ẩn danh.

Sử dụng những hệ thống này đòi hỏi mức thành thạo kỹ thuật cao. Hệ thống liên lạc ẩn danh phù hợp nhất đối với những người dùng có khả năng kỹ thuật cần các dịch vụ vượt tường lửa lẫn ẩn danh, cho các mục đích ngoài chuyển vận web, và không truy cập Internet ở nơi công cộng.

Phần mềm JAP

Kết luận

Quyết định sử dụng kỹ thuật vượt tường lửa nên được xem xét một cách cẩn trọng, phân tích kỹ lưỡng những nhu cầu xác định, các tài nguyên sẵn có và các vấn đề bảo mật của người dùng cuối. Có nhiều kỹ thuật cho người dùng muốn vượt qua sự kiểm duyệt. Tuy nhiên, việc sử dụng chúng thành công và ổn định phụ thuộc vào nhiều yếu tố, bao gồm mức thành thạo kỹ thuật của người dùng, rủi ro bảo mật tiềm ẩn, và các liên hệ sẵn có bên ngoài quốc gia bị kiểm duyệt. Các chính phủ có thể có những biện pháp ngăn chặn các kỹ thuật vượt tường lửa một cách hiệu quả.

Chìa khóa cho khả năng vượt tường lửa thành công và ổn định là sự tin cậy và sự hiệu quả. Các hệ thống vượt tường lửa cần được nhắm tới những người dùng trong những trường hợp cụ thể hoặc có thể dễ dàng thích ứng với nhu

cầu của người dùng cuối. Chúng cần an toàn, cấu hình được và kín đáo. Sự tin cậy phải được thiết lập giữa nhà cung cấp kỹ thuật và người dùng cuối nhờ sự hiểu biết môi trường pháp lý và chính trị nơi người dùng hoạt động và các giới hạn của các kỹ thuật này.

Với sự giúp đỡ của: Michelle Levesque, Derek Bambauer and Bennett Haselton.

Nart Villeneuve là giám đốc của phòng nghiên cứu kỹ thuật tại Citizen Lab, một phòng thí nghiệm tổng hợp ở Munk Centre cho các nghiên cứu quốc tế tại trường đại học Toronto. Là một người thiết kế phần mềm và một viện sỹ, ông đang làm việc với OpenNet Initiative (ONI) để cung cấp tài liệu về những phương pháp lọc và giám sát thông tin trên thế giới. Ông cũng đang lập tư liệu và đánh giá những kỹ thuật vượt tường lửa trên thị trường, cũng như phát triển các kỹ thuật vượt tường lửa. Ngoài ra, ông thích nghiên cứu về xâm nhập phần mềm, khủng bố trên mạng, và an ninh trên Internet. Nart Villeneuve là một cựu sinh viên của chương trình Hòa Bình và Xung Đột ở đại học Toronto.

BẢO MẬT THẬT SỰ CHO THƯ ĐIỆN TỬ CÁ NHÂN

Ludovic Pierrat

Việt Quốc chuyển ngữ

gày nay hầu hết các chính phủ đều có phương tiện để kiểm soát các thông điệp điện tử. Các công an mạng của một số nước có chính sách đàn áp đã sử dụng khả năng này để truy tìm và bắt giữ các nhà bất đồng chính kiến. Nhiều người truy cập mạng đã bị kết án vì đã gửi hoặc chuyển một email. Tại Maldives, một nhà bất đồng chính kiến đã bị kết án 15 năm tù, năm 2002, vì đã trao đổi thư từ với Amnesty International. Tại Syrie, một người dùng Internet đã bị bỏ tù từ năm 2003 vì đã chuyển một bản tin điện tử.

Vì vậy, những lời khuyên dưới đây sẽ giải thích cách bảo toàn thư điện tử của bạn.

Sử dụng tài khoản được cung cấp bởi các nhà cung cấp dịch vụ Internet (FTP, NetNam, ...) hay bởi một xí nghiệp, hoàn toàn không bảo mật cho những trao đổi của bạn. Những người chủ mạng nơi mà các thông tin được chuyển đi có thể ngăn chặn một cách dễ dàng các thông tin riêng của bạn. Khi chính quyền một nước muốn theo dõi người dùng Internet, họ thường vào thẳng vào các mạng của các nhà cung cấp để xem email của người bị theo dõi.

Một tài khoản dạng webmail (Yahoo, Hotmail...) thì bảo mật hơn vì nó không sử dụng các máy chủ của các nhà cung cấp dịch vụ địa phương. Để xem các thông điệp webmail, cần phải tìm chặn các thông điệp khi chúng đang được truyền trên mạng, về mặt kỹ thuật, việc này rất khó. Không may thay, bảo mật bằng việc sử dụng webmail chỉ mang tính tương đối, vì các công an mạng hay các hacker có thể dễ dàng xem được webmail của bạn.

Mã hóa (tài liệu được bảo vệ bằng mật mã), là một cách chính để thực sự đảm bảo sự riêng tư cho các thông điệp của bạn. Có hai kiểu mã hóa:

Mã hóa kiểu cổ điển

Quế Hương và Thành Long, hai người muốn trao đổi những thông tin mật, họ thống nhất với nhau về mật mã và khóa dùng để mã hóa và giải mã. Sau đó họ sử dụng mật mã và khóa này để trao đổi thông tin.

Kỹ thuật này có điểm bất lợi là, nếu như có một người thứ ba nào đó chặn được những thông tin về khóa do Quế Hương và Thành Long trao đổi với nhau, người này có thể đọc và thậm chí đưa ra những thông tin giả mạo cho cả Quế Hương và Thành Long. Do vậy, để kỹ thuật này mang tính an toàn cao, Quế Hương và Thành Long phải trao đổi khóa sao cho không để cho người thứ ba có thể ngăn chặn được, bằng cách gặp trực tiếp.

Mã hóa bất đối xứng ("asymmetric" encryption)

Để giải quyết vấn đề đã nêu ra ở trên, cách tốt nhất là sử dụng mã hóa bất đối xứng. Cần phải có hai khóa, một để mã hóa, một để giải mã. Khóa để mã hóa (được gọi là khóa công khai - public key) có thể trao đổi trên mạng, vì với khóa này không thể giải mã được các thông điệp mã hóa. Còn khóa để giải mã (khóa bí mật - secret key) phải được giữ, không cung cấp cho bất cứ ai.

Với hình thức mã hóa bất đối xứng, Quế Hương có một cặp khóa (một khóa công khai mà cô ta có thể gửi đi và một khóa bí mật mà cô ta giữ lại). Quế Hương gửi khóa công khai của cô ấy cho Thành Long, Thành Long sẽ dùng khóa này để mã hóa thông điệp muốn gửi cho Quế Hương. Chỉ có Quế Hương với khóa bí mật của mình có thể giải mã thông điệp do Thành Long gửi. Ngược lại, Thành Long cũng có hai khóa, một công khai gửi cho Quế Hương, và Quế Hương có thể trả lời các thông điệp của Thành Long một cách hoàn toàn bảo mật.

Tuy khóa công khai có thể trao đổi trên mạng không cần một sự bảo mật đặc biệt, nhưng tốt nhất là cần kiểm tra tính hiệu lực của khóa đối với người chủ sở hữu khóa. Để thực hiện việc này, mỗi chiếc khóa công khai có một hàng chữ, được gọi là, dấu tay (Fingerprint), hàng chữ này có thể được trao đổi dễ dàng qua gặp trực tiếp hay qua điện thoại.

Một khóa không được kiểm tra có thể là một khóa giả do một người thứ ba có ý đồ xấu đưa ra làm cho việc mã hóa trở nên vô dụng. Điều quan trọng cần biết là độ tin cậy của phương thức mã hóa bất đối xứng phụ thuộc vào

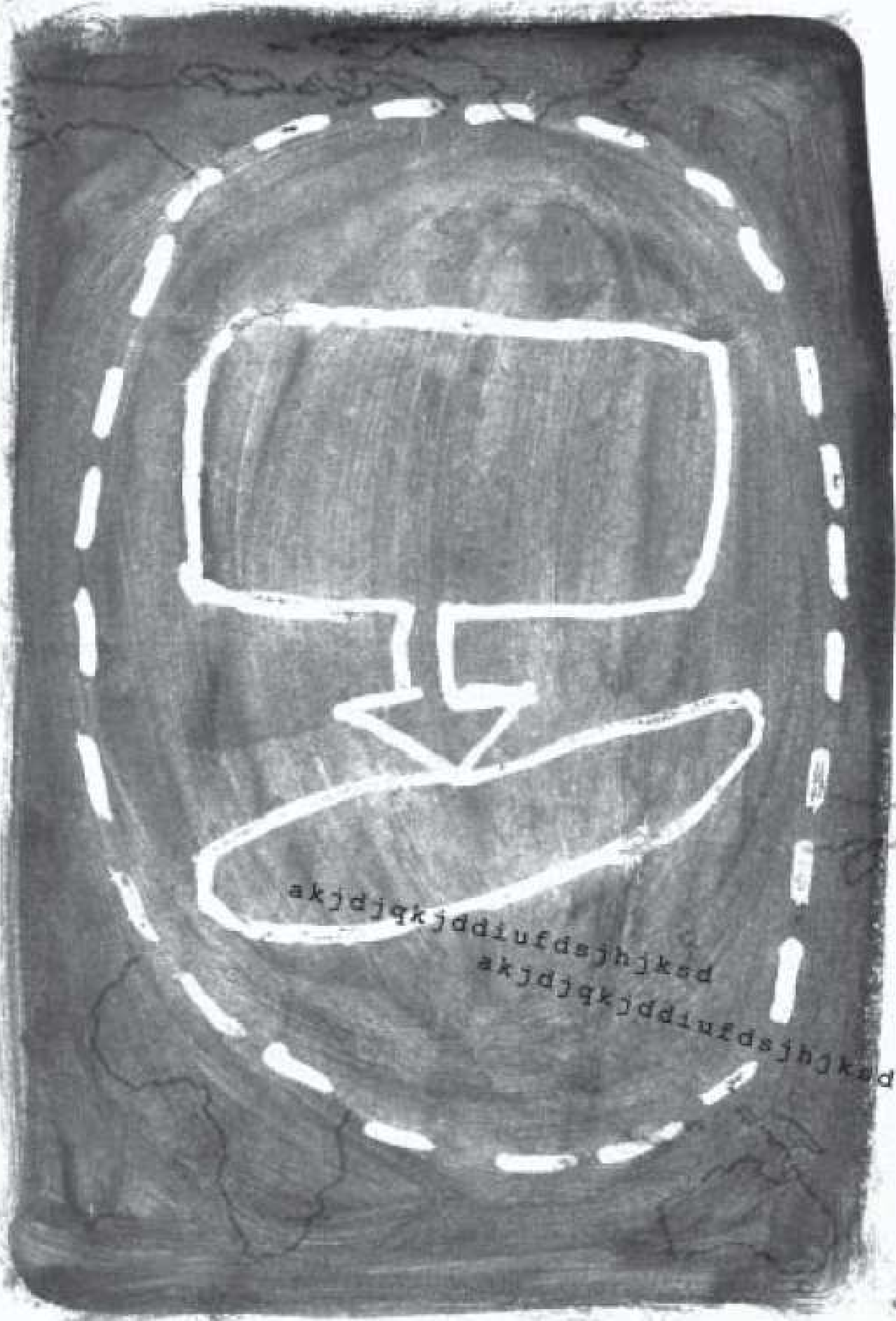
việc bảo vệ khóa bí mật, và kiểm tra khóa công khai của người mà mình muốn gửi thông điệp mã hóa.

OpenPGP ("Open Pretty Good Privacy") là phương thức mã hóa bất đối xứng chuẩn. Phần mềm phổ biến nhất để tạo và sử dụng một cặp khóa và quản lý các khóa công khai, là GnuPG ("GNU Privacy Guard"). Giải pháp này có thể sử dụng với các phần mềm để gửi thư (như Thunderbird hoặc Outlook) hay với các webmail (Yahoo, Hotmail...) hoặc với các tin nhắn (instant messaging).

Tải phần mềm GNUPG tại: http://www.gnupg.org/

Tải phần mềm dành cho người dùng Windows tại: http://www.winpt.org/

Ludovic Pierrat là kỹ sư về IT, là Giám đốc công ty Wa Company, một công ty chuyên về tư vấn và thực hiện các chương trình IT.

akjdjqkjddiufdsjhjksd
akjdjqkjddiufdsjhjksd

GIẢI VÔ ĐỊCH THẾ GIỚI VỀ KIỂM DUYỆT INTERNET

Julien Pain

Y Nhân chuyển ngữ

ầu hết các chế độ độc tài trên thế giới cố gắng kiểm soát những hoạt động trực tuyến của công dân. Họ càng ngày càng tiến bộ hơn trong việc ngăn chặn những tài liệu "công kích", thường họ sử dụng kỹ thuật được mua từ những công ty của Mỹ. Hơn hẳn các nước khác, Trung Quốc đang là đương kim vô địch thế giới về phương diện này Nhưng gần đây, họ chịu sức ép của sự cạnh tranh. Mỗi nước được nêu lên trong danh sách thu ngắn này có phong cách và chiến thuật riêng của mình, nhưng họ đều có chung một mục đích: vượt lên khỏi cuộc chơi.

Trung Quốc, đương kim vô địch thế giới

Trung quốc (TQ) là một trong những nước có chính sách đàn áp đầu tiên nhận thức được là TQ không thể thiếu Internet, do đó Internet phải bị kiểm duyệt. TQ là một trong rất ít những quốc gia cố gắng ngăn chặn mọi tài liệu phê phán chế độ của họ và cùng lúc phải nới rộng Internet. Bí quyết của họ là gì? Đó là sự kết hợp khôn khéo giữa đầu tư, kỹ thuật và ngoại giao.

Bắc Kinh đã chi ra hàng chục triệu đô la Mỹ cho các thiết bị lọc thông tin và giám sát mạng Internet tinh vi nhất. Hệ thống này được dựa trên các trang web trích từ một danh sách “đen” được cập nhật liên tục. Truy cập vào các trang web "có tính chất lật đổ" - một khái niệm rất rộng bao gồm những trang web khiêu dâm, phê bình chính trị, và các trang web bênh vực Tây Tạng hay ủng hộ độc lập cho Đài Loan - sẽ bị ngăn chặn ở "xương sống" (giao điểm sơ đồ chính) Internet của nước đó. Nhưng sự kiểm duyệt không chỉ dừng lại ở đó, mà TQ còn có khả năng chặn tự động những truy cập tới những trang web có chứa các từ khóa "nghi ngờ", hoặc khi phát hiện ra những kết hợp như "Thiên An Môn" và " tàn sát."

Trung Quốc cũng có khả năng kiểm duyệt ngay lập tức những diễn đàn thảo luận trên mạng. Những phần mềm tinh vi của nhà nước và mạng cảnh sát, tổng số theo dư luận tới hàng chục ngàn, đã tạo điều kiện cho họ phá hủy những diễn đàn trên mạng (rất tích cực trong mấy năm gần đây) liên quan tới hầu hết những người bất đồng chính kiến. Ví dụ như lời kêu gọi cho bầu cử tự do trực tuyến chỉ có thời lượng tối đa khoảng nửa giờ. Bộ Công Nghiệp và Thông Tin cũng nhắm đến những blog và đã thoả thuận với một diễn đàn blog ở Trung Quốc để kiểm soát những người dùng. Vì thế một bài viết về Đạt Lai Lạt Ma trên mạng sẽ tự động bị gài vào những khoảng trống không chữ thay cho những từ " bất hợp pháp".

Nhưng bằng cách nào mà Trung Quốc có được những thiết bị kiểm duyệt rất tiên tiến và có hiệu quả như vậy khi chỉ một thập niên trước đây TQ không có một công ty Internet lớn nào cả?. Đó là nhờ vào sự trợ giúp của những công ty lớn của Mỹ, đứng đầu là Cisco. Vì muốn chiếm giữ một phần thị trường tiêu thụ khổng lồ TQ với hơn 100 triệu người dùng mạng Internet những hãng này đã làm ngơ với kỹ thuật của họ đang được chính quyền TQ áp dụng. Một số công ty có lẽ đã làm việc trực tiếp với chính quyền TQ để thiết lập bộ lọc thông tin và giám sát.

Bắc Kinh thậm chí làm cho những công cụ tìm kiếm lớn nhất thế giới phải qùy xuống nể phục. Yahoo! vài năm trước đây đã thoả thuận loại bỏ mọi tư liệu xúc phạm đến chính quyền TQ từ những phiên bản dành riêng cho TQ. Trong một thời gian dài, Google đã từ chối nhưng bây giờ có vẻ đang chuyển cùng hướng đó.

Cảnh sát và tòa án của TQ cũng xử lý rất nặng tay với những biên tập viên của các mạng web khi không tuân theo những quy định do Đảng Cộng Sản đưa ra. Bảy mươi lăm (75) người bất đồng quan điểm trên mạng web hiện thời đang bị giam giữ vì lý do đưa tin tức độc lập của họ lên mạng, vài người trong số nói trên bị kết án hơn 10 năm.

Vì thế trước khi bạn thiết lập blog ở Trung Quốc, tốt nhất bạn nên tìm hiểu những luật định của việc mở blog của TQ. Bloggers sống ở quốc gia có tiếng về kiểm duyệt mạng trên thế giới phải thận trọng và khôn khéo.

Việt Nam: đội khó đánh gục

Việt Nam (VN) trung thành noi gương theo Trung Quốc, tuy có cứng nhắc hơn về mặc tư tưởng, nhưng VN lại không có khả năng về kinh tế và kỹ thuật của nước láng giềng TQ. VN có cảnh sát mạng chuyên lọc thông tin "có

tính chất lật đổ" từ các trang web và theo dõi những quán cà phê có cho truy cập Internet. Mặc khác, VN vẫn trừng phạt nặng những nhà báo bất đồng chính kiến trên mạng và blogger. Có ba người bị bỏ bù đã hơn ba năm do dám lên mạng ủng hộ cho dân chủ.

Tổng thống Zine el-Abidine ben Ali

Tunisia: đấu thủ gương mẫu

Tổng thống Zine el-Abidine Ben Ali, gia đình ông độc quyền những hoạt động Internet ở Tunisia, đã thiết lập một hệ thống kiểm duyệt hoạt động trên mạng rất có hiệu quả. Truy cập tới các trang web đối lập đều bị cấm và những người sử dụng cũng không thể đến những trang tin tức, như trang Tin Tức Hằng Ngày của Pháp Liberation.

Chính quyền Tunisia cũng cố gắng khuyên ngăn mọi người không sử dụng webmail, vì khó theo dõi hơn so với hệ thống hộp thư điện tử như Outlook Express. Việc vào hộp thư Yahoo! trong một quán cà phê ở Tunisian có thể phải mất tới 20 phút, phần lớn sẽ bị kết thúc bằng trang web thông báo "hết giờ" hay "trang không được tìm thấy". Trang web của Phóng Viên Không Biên Giới không thể truy cập từ trong nước.

Tuy nhiên, cộng đồng quốc tế dường như cho qua cách mà chính quyền Tunisia đang vận hành Internet, kể từ khi một chi nhánh liên kết của United Nations, International Telecommunication Union (Liên Minh Viễn Thông Quốc Tế - ITU) chọn Tunisia làm chủ hội nghị Thượng Đỉnh Quốc Tế về Xã Hội Thông Tin (World Summit on the Information Society) vào tháng 11. Ý tưởng cho là Tunisia là mô hình phát triển Internet mẫu mực khiến người nghe lạnh người.

Iran: đội hung hăng

Sự kiểm duyệt mạng không phải là việc duy nhất được thực hiện ở các chế độ Cộng Sản Châu Á. Trong những năm gần đây, hệ thống lọc tin tức ở Iran đã cải tiến đáng kể và Bộ Thông Tin đã khoe khoang rằng hệ thống này hiện thời ngăn chặn được việc truy nhập tới hàng trăm nghìn trang web. Các tu sỹ

hồi giáo của nước này đặc biệt nhắm vào tất cả các nội dung có liên quan đến tình dục và họ cũng không dung thứ những trang web chứa tin tức độc lập.

Chính quyền Iran có khả năng kiểm duyệt nghiêm ngặt nhất và cũng đạt kỷ lục trong năm 2005 vì đã giam giữ gần 20 bloggers trong 10 tháng nay. Ba người trong số họ vẫn còn đang trong tù từ ngày 1 tháng 8, 2005.

Cuba: đội thần thoại

Chính quyền Cuba thì nổi tiếng về chuyên nghiệp giám sát đường dây điện thoại, mặc khác cũng rất giỏi về việc kiểm soát Internet. Theo mô hình của TQ vừa khuyến cáo các hoạt động trên mạng vừa phải kiểm soát nó thì quá tốn kém, nên Tổng Thống Fidel Castro chọn cách dễ hơn - đơn giản nhất là không để mạng Internet đến dân chúng. Chỉ có một nhóm nhỏ, sau khi được Đảng Cộng Sản cho phép, có quyền truy nhập mạng Internet. Thậm chí khi bạn lên mạng, thường là bất hợp pháp, bạn sẽ thấy mạng Internet bị kiểm soát rất nặng nề.

Fidel Castro

Không mấy ai biết được Cuba là một trong những quốc gia nối mạng Internet ít nhất trên thế giới và tài liệu trên mạng cũng bị kiểm soát chặt chẽ giống như các truyền thông truyền thống. Vì sao người ta không biết điều này? Có lẽ vì câu chuyện thần thoại oai hùng của cách mạng Cuba.

Saudi: đội ghi bàn thắng kỷ lục

Chính quyền Saudi công khai thú nhận họ kiểm soát Internet. Không có "trang không được tìm thấy" như của Trung Quốc. Khi bạn thử truy cập một trang web bị cấm, bạn sẽ được báo là trang web đó bị nhà nước chặn. Cơ quan phục vụ Internet gọi tắt là ISU (Internet Service Unit) tự hào nói với bạn rằng họ đã ngăn chặn được gần 400.000 trang web và thậm chí còn đưa lên mạng một mẫu đơn cho người dùng mạng điền vào những trang web mới có thể bị ngăn chặn. ISU tuyên bố rằng họ lọc lại những trang web để bảo vệ ngươi dân tránh khỏi những tư liệu có tính xúc phạm phá vỡ các nguyên tắc và chuẩn mực của người hồi giáo.

Vua Abdallah Ben Abdel Aziz al-Saud

Điều cũng rất thú vị được ghi nhận là một công ty Mỹ, Secure Computing, đã bán hệ thống lọc thông tin trên mạng cho chính quyền Saudi.

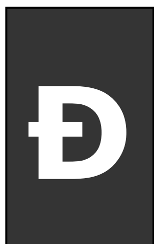
Uzbekistan: chuyên gia chuyển quả đá giả.

"Không có cách nào để kiểm soát Internet trong nước," bộ trưởng thông tin của Uzbekistan đã lên tiếng hồi tháng 6, 2005. Đó là lời phát biểu khó hiểu trong khi tất cả các trang web đối lập của nước này không thể truy cập được cùng với việc các phóng viên báo chí trên mạng lại bị đe dọa và tấn công.

Julien Pain là người phụ trách Tự do Internet tại tổ chức Phóng Viên Không Biên Giới

PHỤ LỤC I:
CÁCH SỬ DỤNG PGP

Việt Quốc biên soạn

ể có thể gửi thư một cách an toàn như đã nói trong cẩm nang này (xem bài "Bảo mật thật sự cho thư điện tử cá nhân"), mời các bạn xem cách cài đặt và sử dụng chương trình PGP 8.0.2.

Tải về từ www.pgp.com, hay tại http://www.mediafire.com/?nndg4zjdm1m.

Nguyên tắc

Quế Hương và Thành Long muốn trao đổi thư với nhau một cách an toàn.

1. Quế Hương và Thành Long cài đặt chương trình vào máy tính riêng của mình.
2. Tạo chìa khóa công khai, chìa khóa mật
    a. Quế Hương tạo chìa khóa công khai của mình và gửi cho Thành Long qua email.
    b. Quế Hương tạo một chìa khóa riêng cho mình, chìa khóa này dùng để giải mã thư do Thành Long gửi đến bằng chìa khóa công khai của Hoa.
    c. Thành Long cũng tạo chìa khóa công khai và chìa khóa riêng như Quế Hương (bước 2a, 2b).
3. Gửi thư, nhận thư
    a. Quế Hương gửi thư cho Thành Long: Soạn thư trong một document word, sau đó dùng khóa công khai của Thành Long đã gửi trước đây (2b) để mã hóa thư và gửi đi cho Thành Long.

b. Thành Long nhận và mở thư do Quế Hương gửi đến với chìa khóa riêng của mình.

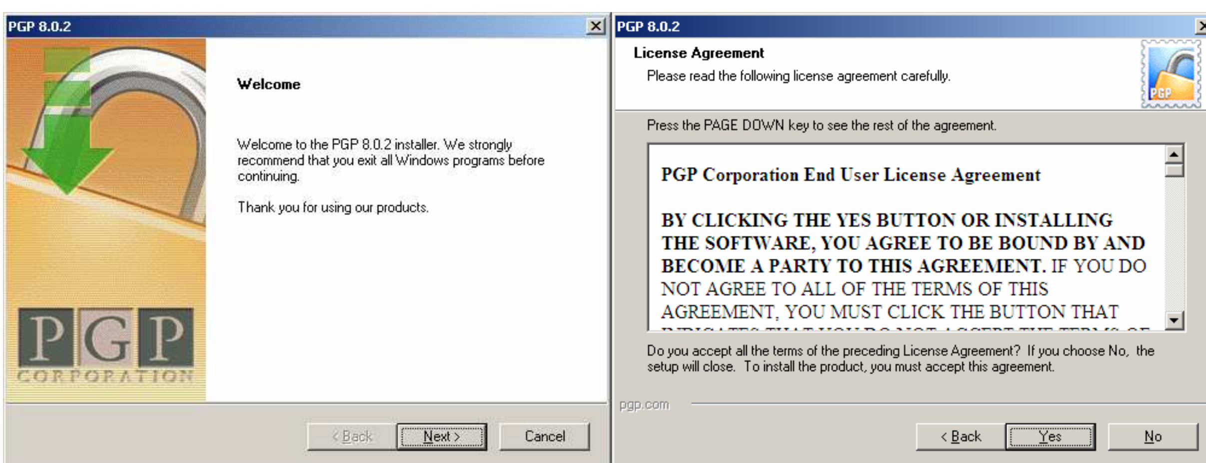
Các hình ảnh dưới đây sẽ minh họa cách cài đặt và sử dụng, rất dễ, bạn cố gắng, thêm một chút kiên nhẫn nhé!

Cài đặt (Install)

Sau khi tải về máy mình, vào hồ sơ PGP,

1 - Run PGP8.exe

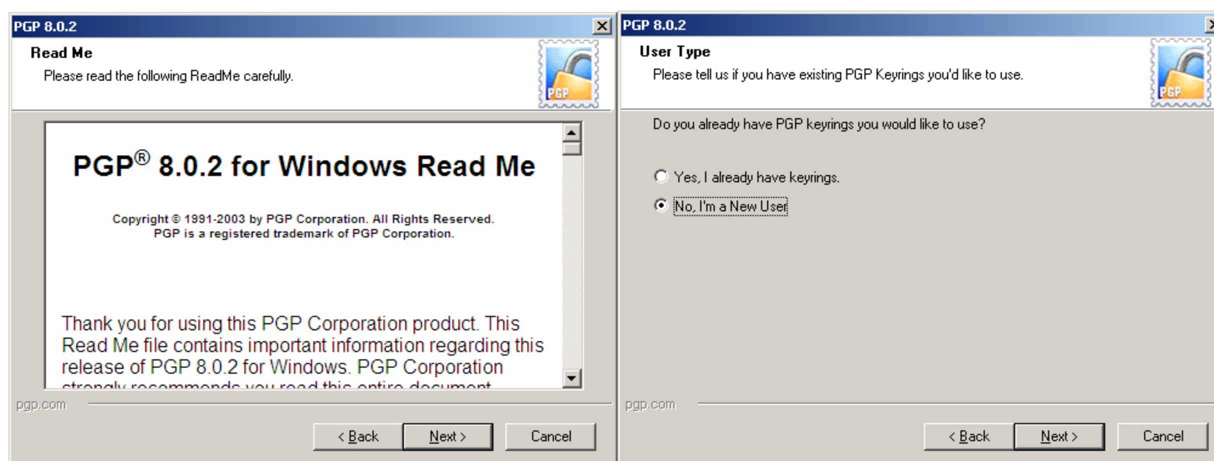
2 - Nhấn "Yes"

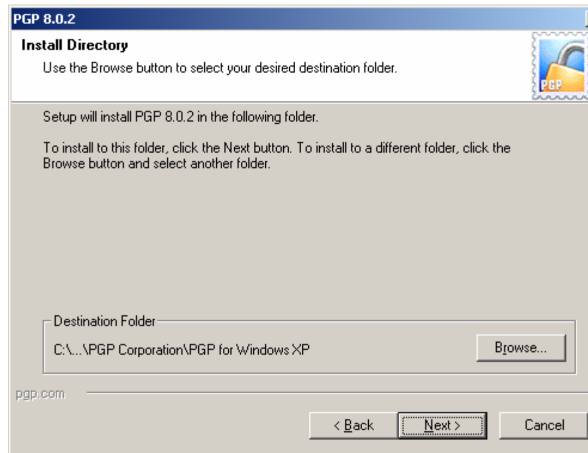
3 – Nhấn "Next"

4 - Chọn "No, I'm a New User"

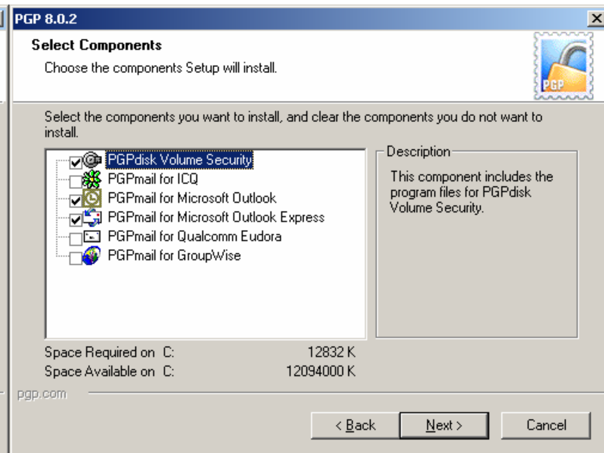
Sau đó bấm "Next"

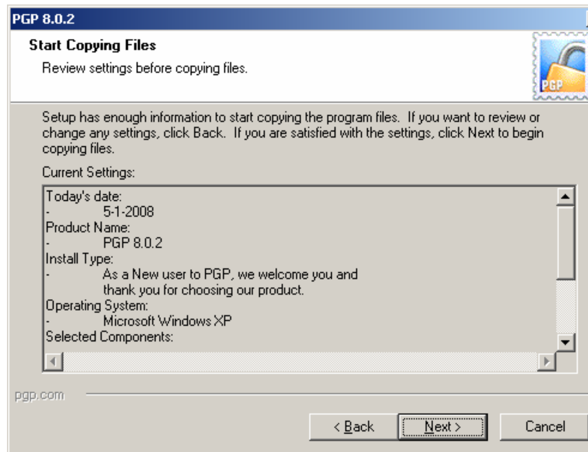
5 - Nhấn “Next”

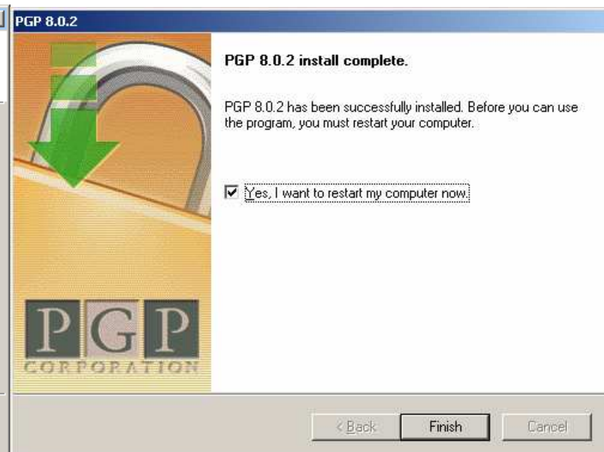
6 - Nhấn “Next”

7 - Nhấn “Next”

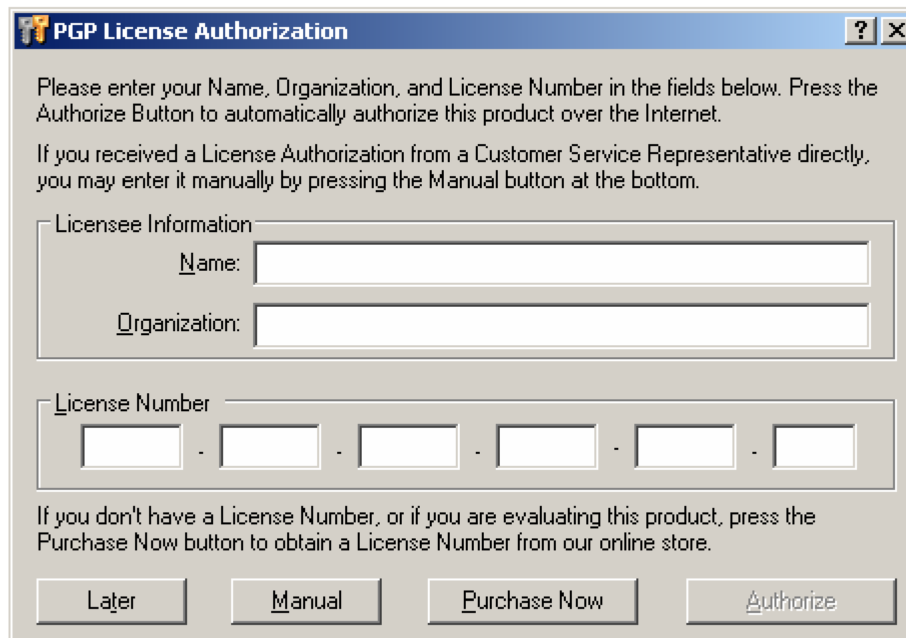

8 - Nhấn “Finish”, máy sẽ khởi động lại

Sau khi khởi động

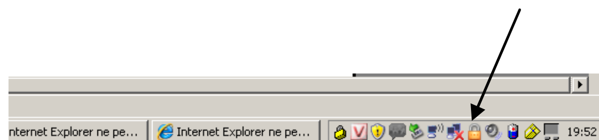
- PGP đề nghị đưa tên, số licence nếu bạn đã mua license, sau đó nhấn vào "Authorize"
- Trong trường hợp bạn muốn sử dụng miễn phí thì nhấn vào "Later"

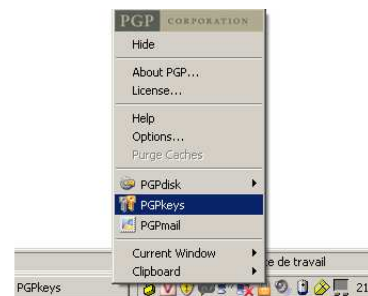
Sử dụng

Quế Hương tạo bộ khóa công khai và khóa riêng cho mình

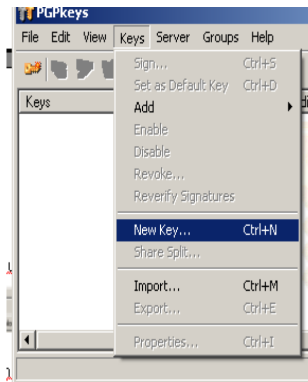
1 - Nhấn vào ổ khóa

2 - Chọn PGPKeys

3 - Chọn Key/New Key…

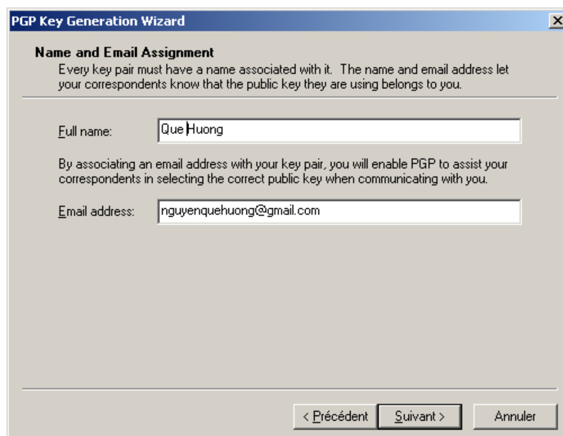

4 - Chọn "Next" (Suivant)

5 – Full name: "Que Huong"

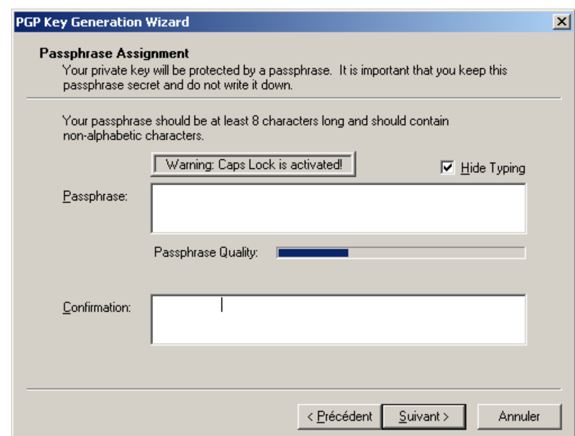
nguyenquehuong@gmail.com

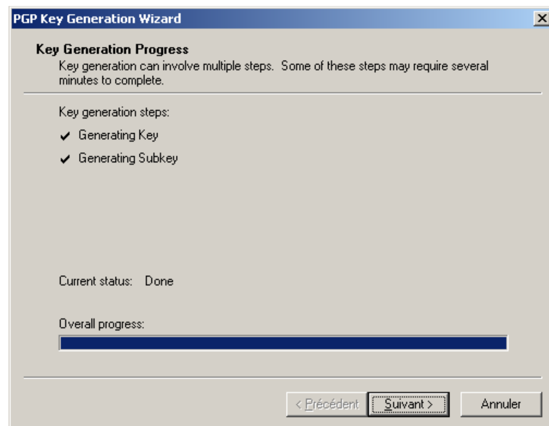
6 – Passphrase: Nhập mật mã

Confirmation: Nhập mật mã lần hai

Nhấn "Next" (Suivant)

7 – Chìa khóa đã được thiết lập

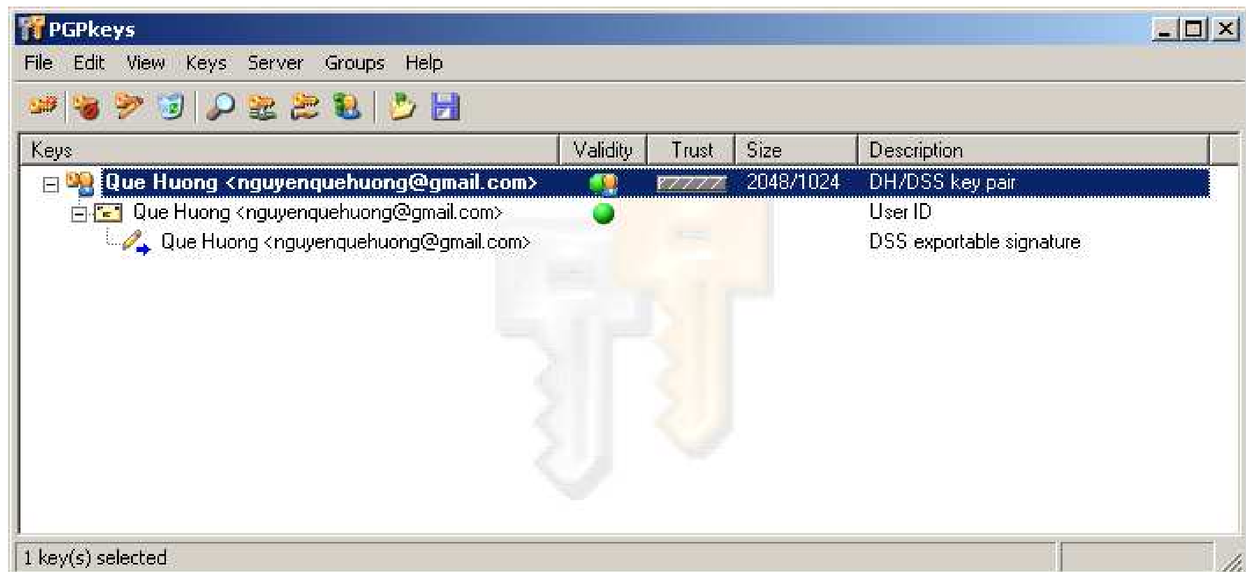
8 – Nhấn Finish (Terminer)

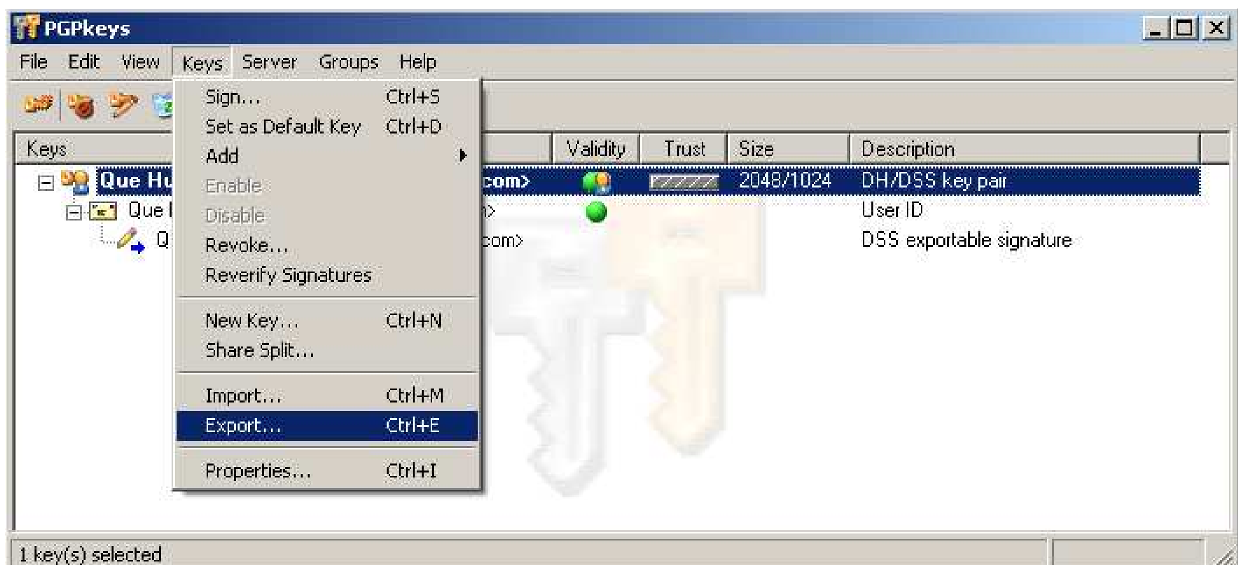
Nhấn “Next” (Suivant)

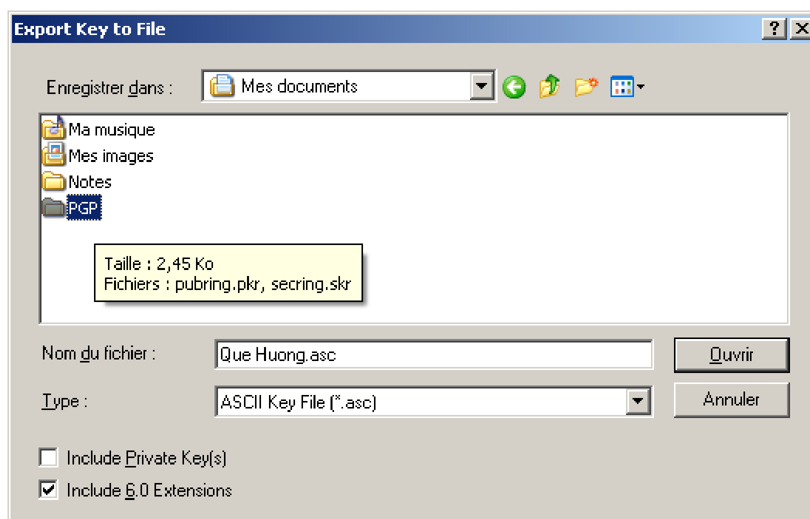
9 - Chìa khóa công khai của Quế Hương đã được thiết lập

Quế Hương gửi chìa khóa này cho Thành Long bằng cách chọn như trong hình (Description DH/DSS key pair). Sau đó chọn Keys/Export

10 – Lưu trữ Chìa khóa này "Que Huong.asc" tại thư mục My Documents/PGP

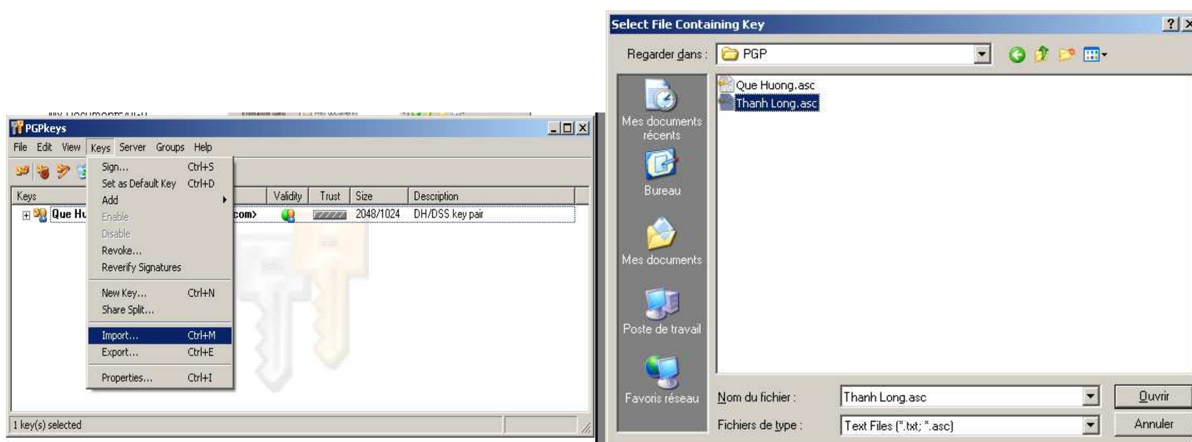
11 – Gửi chìa khóa này "Que Huong.asc" cho Thành Long qua email

Thành Long thực hiện cài đặt, cũng như tạo chìa khóa như Quế Hương. Sau đó gửi cho Quế Hương chìa khóa công khai của mình "Thanh Long.asc"

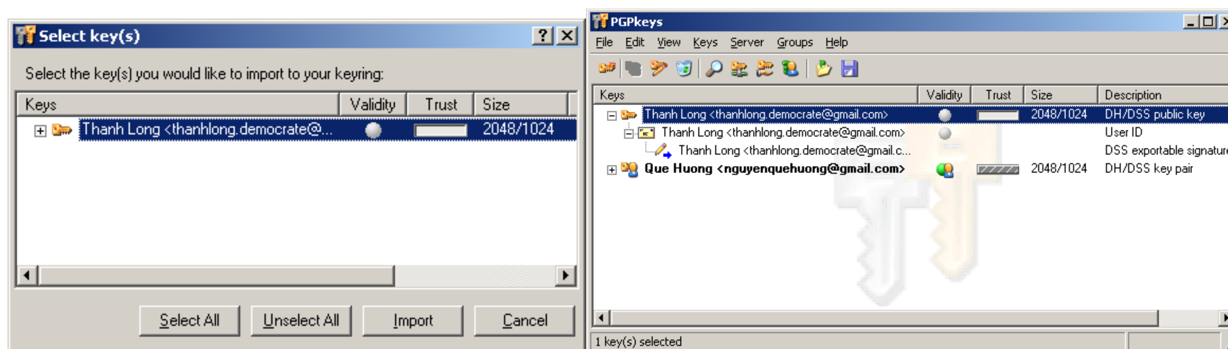
12 – Nhập khóa công khai của Thành Long

Sau khi nhận email của Thành Long có gửi kèm chìa khóa công khai, Quế Hương nhập chìa khóa đó vào chương trình PGP như sau

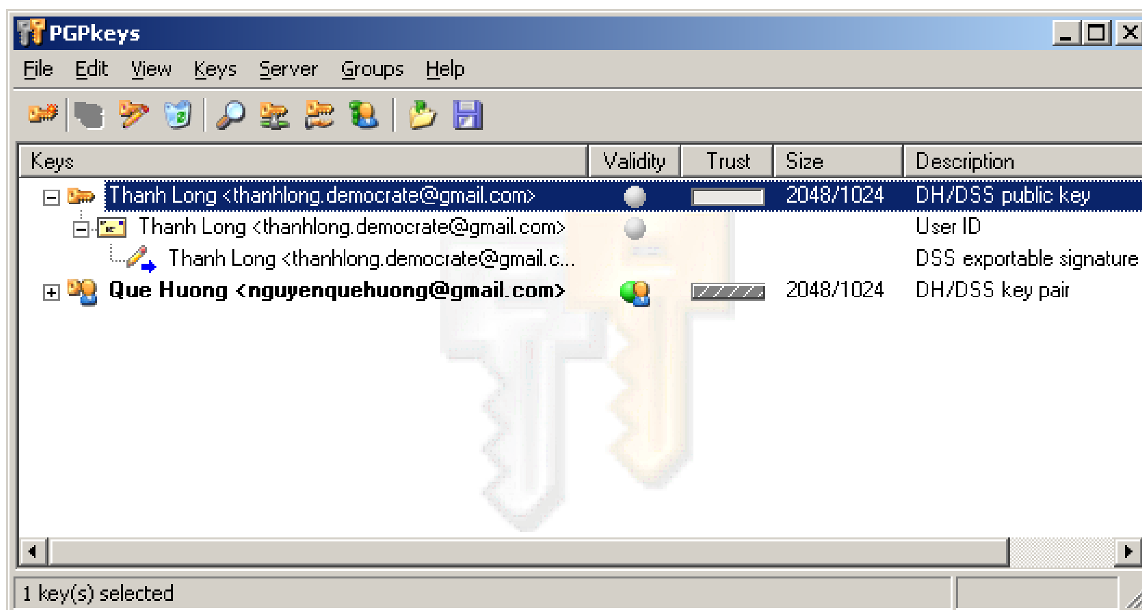
Chọn Keys/Import   Chọn chìa khóa Thanh Long.asc

Chọn Import

Đến đây, Quế Hương và Thành Long đều tạo ra chìa khóa công khai của mình và gửi cho nhau qua email. Nếu chìa khóa này đọc lén, cũng hoàn toàn không gây ảnh hưởng nào hết đối với người gửi cũng như người nhận.

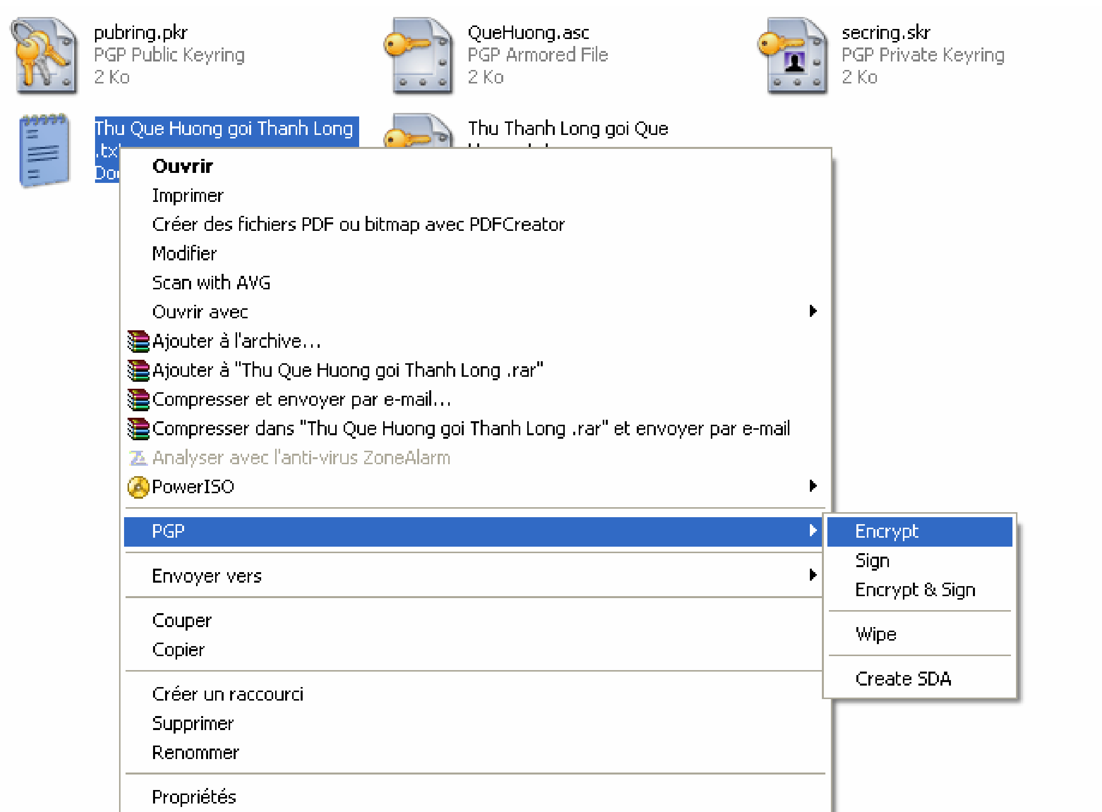

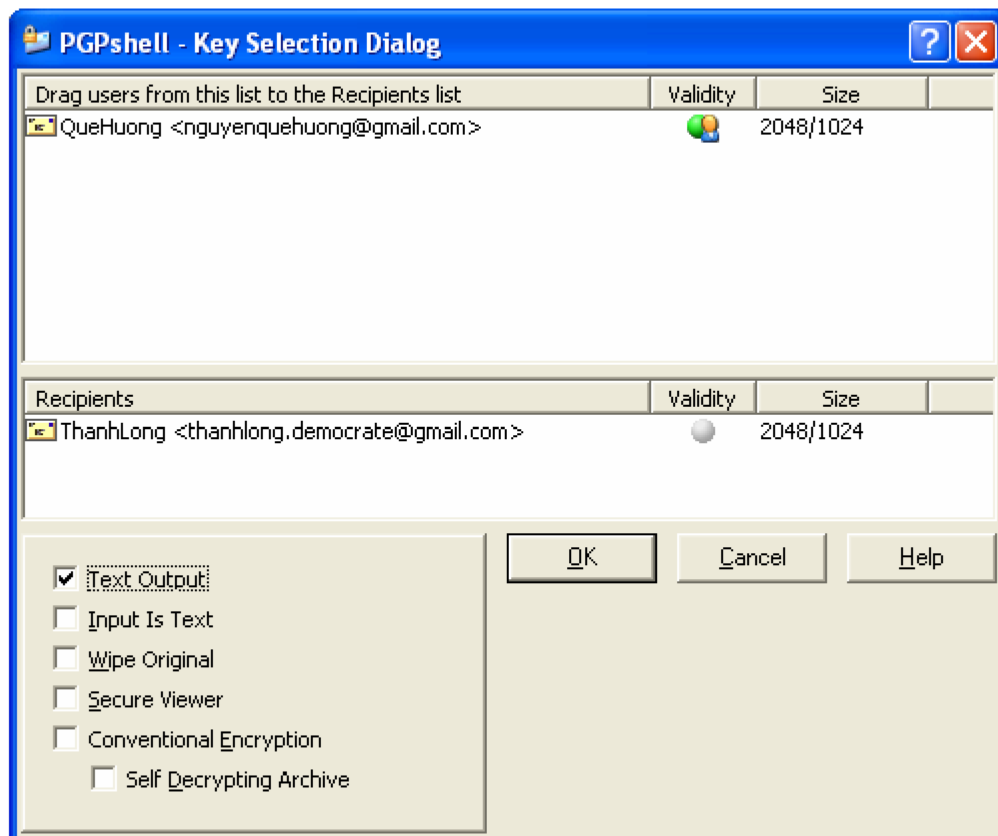
Chương trình PGP của Quế Hương sau khi tạo chìa khóa công khai cho mình và nhập chìa khóa công khai của Thành Long.

Gửi thư

Quế Hương gửi thư cho Thành Long

Nhấn chuột nút phải trên lá thư muốn gửi đi "Thu Que Huong goi Thanh Long.txt", chọn PGP/Encrypt

- Để chìa khóa Thành Long vào ô Recipients bằng cách dùng chuột nhấn nút phải và kéo xuống vào khung "Recipients"

Chọn Text Ouput

Nhấn OK

"Thu Que Huong goi Thanh Long.txt" được mã hóa với chìa khóa công khai của Thành Long trở thành "Thu Que Huong goi Thanh Long.txt.asc". Bức thư Quế Hương gửi Thành Long đã được mã hóa.

Nhận thư

Thành Long nhận thư Quế Hương gửi "Thu Que Huong goi Thanh Long.txt.asc", khi nhấn vào thư, sẽ xuất hiện cửa sổ hỏi mật mã, Thành Long điền mật mã vào và đọc được thư.

Lưu ý

Để trao đổi thư với nhiều người cần phải nhập chìa khóa công khai của từng người thì mới có thể mã hóa được khi gửi đi.

PHỤ LỤC II
LẬP BLOG TẠI YAHOO! 360°

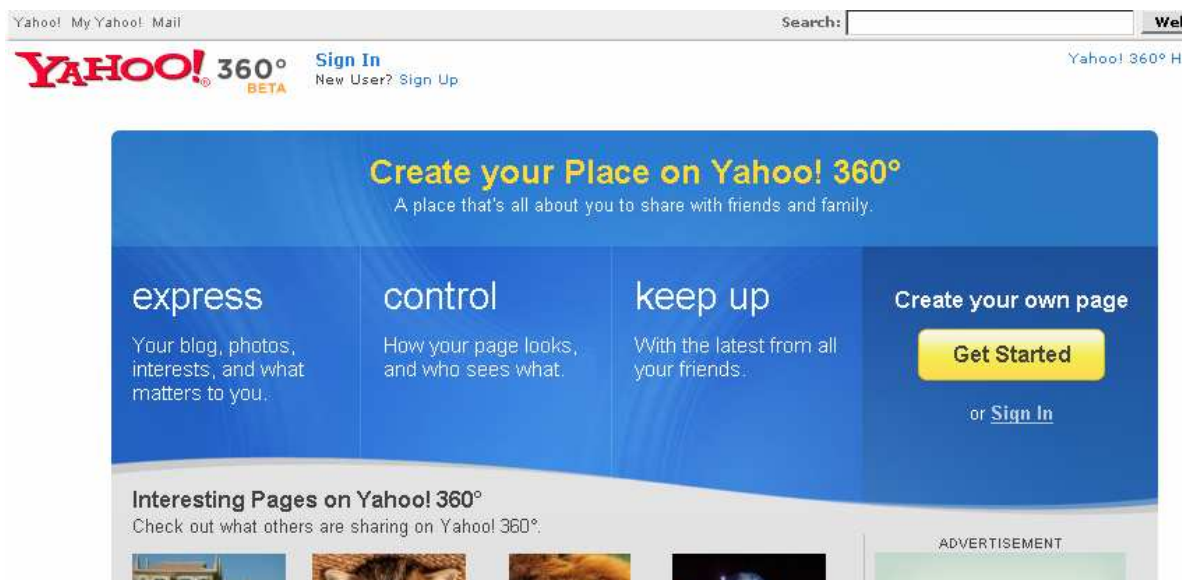
Hậu Phú biên soạn

ột trong những cộng đồng viết blog được biết đến nhiều nhất bởi blogger Việt là Yahoo! 360°, tại địa chỉ http://360.yahoo.com. Phụ lục này có mục đích giới thiệu bạn đọc cách lập nên trang blog của riêng mình và kết nối với các blogger khác. Trước khi mở trang blog Yahoo! 360°, bạn cần có một trương mục (*account*) với Yahoo!. Nếu bạn đang dùng dịch vụ email của Yahoo! thì bạn có thể bỏ bước đăng ký sau đây.

Trang nhà Yahoo! 360°

Dùng phần mềm duyệt trình trang web (*web browser*, thí dụ như Firefox hoặc Internet Explorer), bạn vào trang http://360.yahoo.com. Trang nhà của Yahoo! 360° sẽ hiện ra như sau:

Trang nhà của Yahoo! 360°

Đăng ký thành viên mới

Bấm vào "Get Started". Nếu bạn chưa có trương mục nào tại Yahoo!, bấm vào "Sign Up". Nếu bạn đã có trương mục rồi thì đăng nhập vào với bí danh (Yahoo! ID) và mật mã (Password).

Đăng nhập (Sign In) hoặc đăng ký thành viên mới (Sign Up)

Để đăng ký thành viên mới, bấm vào "Sign Up". Ở phần 1, bạn cần điền thông tin cá nhân vào các ô: Tên (First Name), Họ (Last Name), Giới tính (Gender), Sinh nhật (Birthday), Nơi ở ("I live in"), Số vùng ("Postal Code"). Dĩ nhiên, nếu bạn muốn viết blog ẩn danh (xem chương "Làm thế nào để blog ẩn danh") thì bạn không nên để lộ thông tin để người khác biết bạn là ai.

Sau đó, ở phần 2, bạn chọn một bí danh cho địa chỉ email tại Yahoo! và mật mã. Trong trường hợp bạn quên bí danh và mật mã của mình, ở phần 3, bạn nên điền vào một địa chỉ email khác kèm theo câu hỏi và câu trả lời chỉ có bạn biết được.

Yahoo! - Help

Hi there!

We'll get you set up on Yahoo! in three easy steps! Just answer a few simple questions, select an ID and password, and you'll be all set.

Already have an ID or Mail address?

Sign In

Forget your password or Yahoo! ID?

I prefer content from Yahoo! U.S. in English

1. Tell us about yourself...

My Name First Name Last Name

Gender - Select One -

Birthday - Select Month - Day Year

I live in United States

Postal Code

2. Select an ID and password

Yahoo! ID and Email @ yahoo.com Check

Password Password Strength

Re-type Password

3. In case you forget your ID or password...

Alternate Email

Security Question - Select One -

Your Answer

Just a couple more details...

Type the code shown

Try a different image

Do you agree? I have read and agree to the Yahoo! Terms of Service and Yahoo! Privacy Policy, and to receive important communications from Yahoo! electronically.

For your convenience, these documents will be emailed to your Yahoo! Mail account.

Create My Account Cancel

Sau cùng, bạn gõ đúng theo dòng chữ hiện ra trong ô ("Type the code shown").

Nhấp chuột vào ô "I have read and agree to the …" và bấm vào "Create My Account".

Sau khi đăng ký thành công, trang Chúc mừng (Congratulations) hiện ra:

Congratulations, Test!
A confirmation message was sent to you via email.

Below are your account details
Print Account Details
You will need this information to sign in to Yahoo! and to reset your password in case you forget it. Please print and keep this information in a safe place for future reference.
My Yahoo! ID and Yahoo! Mail address:
test_test141@yahoo.com
New! Your Yahoo! Mail address is now also your Yahoo! ID as well, so use your email address wherever you log in to Yahoo!
Alternate Email
Birthday
Security Question
My Answer
Postal Code

Ready to experience Yahoo! 360°?
Continue

Marketing Preferences
Your Marketing Preferences: Select and customize the categories of communications you receive about Yahoo! Products and services. You can also choose to opt-out of each. Edit Marketing Preferences.

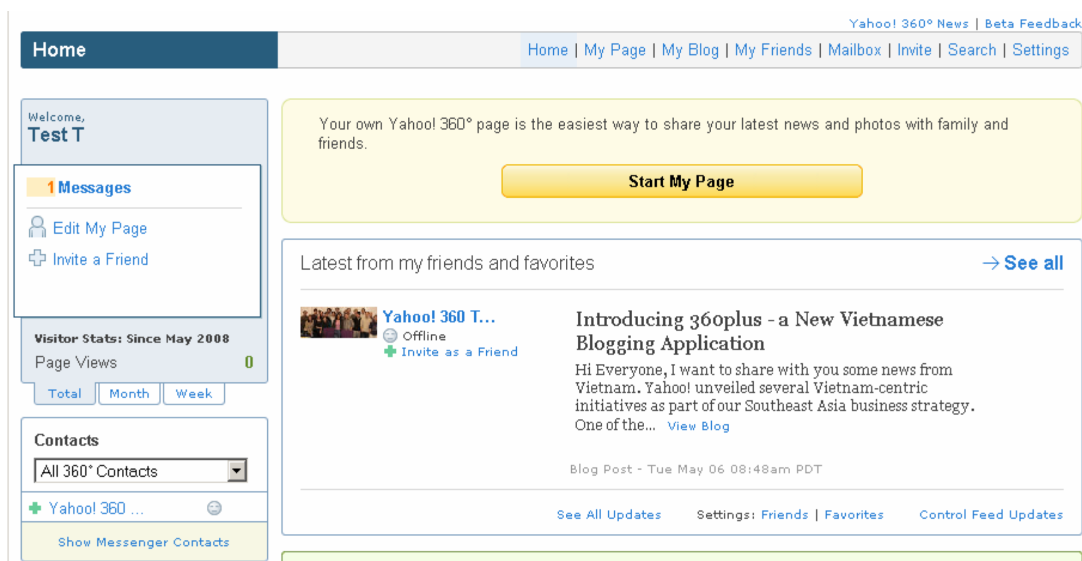
Đăng ký thành công

Bấm "Continue" để tiếp tục.

Join Yahoo! 360°
Please verify your information below and click "Continue" to complete your Yahoo! 360° registration. You can change the information now or later, if you want.
Create a nickname: Test T
This is how other people will indentify you on Yahoo! 360°.
Confirm email address: test_test141@yahoo.com
We'll use this email address to send your invites and to send important Yahoo! 360° messages. Your email address will be displayed only to people you invite.
Add a new email address.
Your use of Yahoo! 360° is subject to the Yahoo! Terms of Service.
Cancel
Continue

Tham gia cộng đồng Yahoo! 360°

Vậy là bạn đã có một trang blog riêng! Bấm vào "Start My Page" để bắt đầu trang trí nó theo ý muốn của mình.

Trang blog của riêng bạn

Chỉ sau ba bước nữa là bạn có thể bắt đầu viết blog, kết nối với blogger khác, để lại bình luận (comment) trên blog khác, v.v và v.v. Ở bước 1, bạn tạo một bí danh mà blogger khác dùng để nhận ra bạn. Bấm "Continue" để tiếp tục.

Bước 1: Tạo bí danh

Ở bước 2, bạn chọn một ảnh tạo nền cho trang blog. Bấm "Continue" để tiếp tục.

Bước 2: Chọn ảnh nền

Ở bước 3, bạn điền vào sở thích của mình. Qua sở thích của bạn, các blogger khác sẽ tìm đến bạn một cách dễ dàng. Bấm "Continue" để tiếp tục.

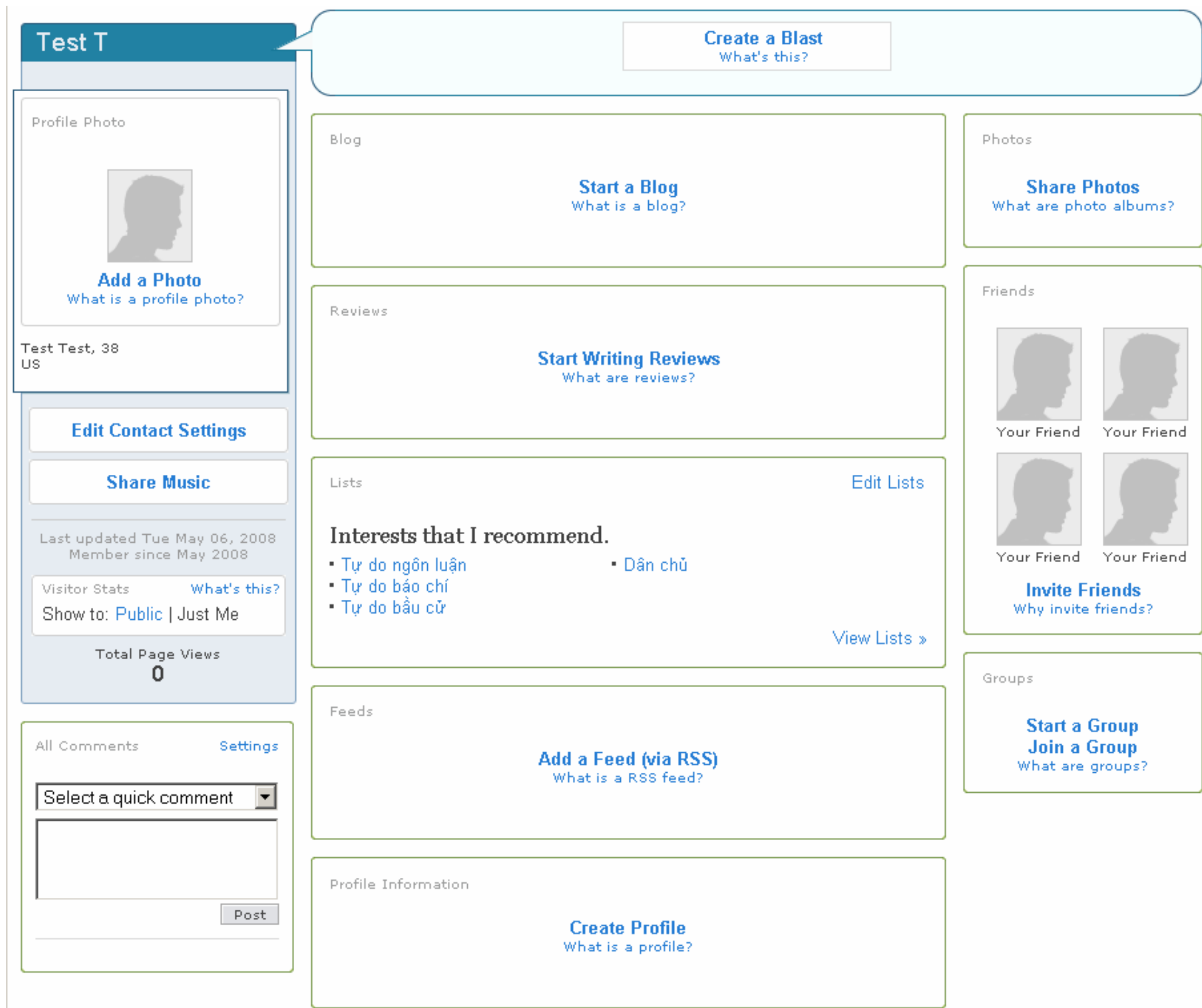
Bước 3: Sở thích của bạn

Giao diện (interface) của Yahoo! 360° bao gồm ba mục chính:

1. Cột bên trái: ảnh tượng trưng (avatar), tin nhắn nhanh (quick comment).
2. Ở giữa: bài viết (blog), bài phê bình (reviews), danh sách sở thích, phim ảnh, nhạc, v.v. (lists), RSS feeds, thông tin cá nhân (profile).
3. Cột bên phải: album ảnh của bạn (Photos, trên Flickr), bạn bè kết nối trong cộng đồng Yahoo! 360° (Friends), và diễn đàn (Groups).

"Blast" là nơi bạn có thể đăng bất cứ lời nhắn, quảng cáo, hay đường *link* đến trang web khác.

Một khi bạn đã làm quen với trang blog của mình, bạn có thể thay đổi cách trang trí của blog tùy theo sở thích của mình.

Giao diện của trang blog Yahoo! 360°

PHÓNG VIÊN KHÔNG BIÊN GIỚI
Thư ký Quốc tế
5, rue Geoffroy-Marie, 75009 Paris, France
Điện thoại: 33 1 4483-8484
Fax: 33 1 4523-1151
Trang web: www.rsf.org

Biên tập viên: Sylvie Devilette / devilette@rsf.org
Thông tin liên lạc: Anne Martinez-Saiz / communication@rsf.org

Thiết kế minh họa: Nuit de Chine
ndc@nuitdechine.com

ISBN: 2-915536-36-8

Ấn bản tháng 8, 2005, Pháp.

VỚI SỰ TRỢ GIÚP CỦA

BỘ NGOẠI GIAO PHÁP

VÀ

FRENCH CAISSE DES DÉPÔTS ET CONSIGNATIONS

www.rsf.org